

**Stichting Pensioenfonds Achmea**

**Jaarrapport 2014**

Stichting Pensioenfonds Achmea

Postbus 20048

7302 HA APELDOORN

E-mail: [info@hetpb.nl](mailto:info@hetpb.nl)

Telefoon: 055 579 74 00

Internetsite: [www.pensioenfondsachmea.nl](http://www.pensioenfondsachmea.nl)

## INHOUDSOPGAVE

Pagina

|   |                                       |    |
|---|---------------------------------------|----|
| A | Voorwoord                             | 4  |
| B | Kerncijfers                           | 6  |
| C | Karakteristieken van het fonds        | 10 |
| D | Verslag van het verantwoordingsorgaan | 15 |
| E | Verslag van de raad van toezicht      | 18 |
| F | Bestuursverslag                       | 21 |
|   | Bestuursverslag                       | 22 |
|   | Pensioenparagraaf                     | 29 |
|   | Beleggingsparagraaf                   | 30 |
|   | Financiële paragraaf                  | 41 |
|   | Actuariële paragraaf                  | 45 |
|   | Risicoparagraaf                       | 46 |
|   | Toekomstparagraaf                     | 50 |

## JAARREKENING

|   |   |    |
|---|---|----|
| 1 | Balans per 31 december                      | 53 |
| 2 | Staat van baten en lasten                   | 54 |
| 3 | Kasstroomoverzicht                          | 56 |
| 4 | Algemene toelichting jaarrekening           | 57 |
| 5 | Toelichting op de balans                    | 65 |
| 6 | Toelichting op de staat van baten en lasten | 84 |

## OVERIGE GEGEVENS

|   |   |    |
|---|---|----|
| 1 | Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum           | 91 |
| 2 | Uitvoeringsovereenkomsten                           | 92 |
| 3 | Bestemming van het saldo van baten en lasten        | 92 |
| 4 | Actuariële verklaring                               | 93 |
| 5 | Controleverklaring van de onafhankelijke accountant | 95 |

## BIJLAGEN

|   |                                 |     |
|---|---------------------------------|-----|
| 1 | Verloopstaat deelnemers         | 98  |
| 2 | Regelingen                      | 99  |
| 3 | Verklaring pensioenterminologie | 102 |

## **A VOORWOORD**

## VOORWOORD

Hiermee presenteren wij het jaarverslag over het jaar 2014 van Stichting Pensioenfonds Achmea (SPA). Met dit verslag geven wij u een beeld van de financiële positie ultimo 2014 en de ontwikkelingen in 2014 van ons pensioenfonds. Dit verslagjaar is het eerste jaar dat het pensioenfonds de toegekende aanspraken en de beleggingen in eigen beheer heeft, nadat deze jarenlang volledig herverzekerd waren.

In 2014 heeft de verdere implementatie van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2014 en de overgang naar eigen beheer plaatsgevonden. Gedurende het jaar is gewerkt aan de (her)inrichting van de bestuurlijke governance en het (strategisch) financieel beleid.

Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op deze succesvol afgesloten projecten. Het bestuur dankt een ieder die een bijdrage aan dit succes heeft geleverd. Het bestuur heeft de positieve samenwerking met het verantwoordingsorgaan, de deelnemersraad en de raad van toezicht in dit opzicht zeer op prijs gesteld.

Op dit stevige fundament zal het bestuur in 2015 verder bouwen aan het realiseren van de ambities van SPA.

Tevens zijn de voorbereidingen getroffen voor de invoering van de wetwijzigingen per 1 januari 2015. Dit betrof allereerst de wijzigingen van de fiscale regels (Witteveen 2015), te weten: de verlaging van het opbouwpercentage en de aftopping van de pensioengrondslag op € 100.000. Daarnaast zijn ook de toezichtregels onder het nieuw Financieel Toezichtskader (nFTK) gewijzigd zoals het afschaffen van het driemaands middelen van rekenrente waarmee de dekkingsgraad werd bepaald en de invoering van de beleidsdekkingsgraad gebaseerd op een twaalfmaands middeling van de dekkingsgraad. Onder dit nFTK zijn tevens strikte regels met betrekking tot het verlenen van toeslagen ingevoerd.

Het bestuur voert weloverwogen een prudent beleid ten aanzien van de beleggingen, onderdeel daarvan is een gedeeltelijke afdekking van de renterisico's. Als beleggingsjaar is 2014 een goed jaar geweest. Het in de laatste twee jaren ingezette herstel op de aandelenmarkt zette zich in 2014 voort. De waarde en daarmee de rendementen van vastrentende waarden waren als gevolg van de ontwikkeling van de marktrente relatief hoog. Tegenover de beleggingen staan de pensioenverplichtingen, deze zijn onderhevig aan de invloed van rente, in dit geval de UFR-rente zoals gepubliceerd door DNB. Het rendement op de gehele portefeuille (exclusief rente- en valuta-afdekking) bedroeg 10,85% tegenover 1,57% in 2013.

Dit verslag bevat de uitkomsten van het financieel beheer en de actuariële analyse van het resultaat. In het verslag zijn naast de financiële aangelegenheden ook andere onderwerpen beschreven, die de aandacht van het bestuur vroegen, waaronder de implementatie van de Code Pensioenfondsen.

Wij spreken een woord van dank uit aan iedereen, die in het verslagjaar voor het fonds werkzaam is geweest.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Namens het bestuur van Stichting Pensioenfonds Achmea

J.R.P. van den Brink, voorzitter

A.M. de Graaf, secretaris

## **B KERNCIJFERS**

## KERNCIJFERS

### Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

|                           | 2014          |              | 2013          |              |
|---------------------------|---------------|--------------|---------------|--------------|
|                           | Aantal        | %            | Aantal        | %            |
| Deelnemers (incl. AO-ers) | 14.935        | 42,4         | 12.342        | 43,4         |
| Gewezen deelnemers        | 15.954        | 45,4         | 12.419        | 43,6         |
| Pensioengerechtigden      | 4.303         | 12,2         | 3.705         | 13,0         |
|                           | <u>35.192</u> | <u>100,0</u> | <u>28.466</u> | <u>100,0</u> |

### Premiebijdragen, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x €1.000)

|   | 2014    | 2013    |
|---|---------|---------|
| Premiebijdragen                             | 220.860 | 345.350 |
| Saldo overdrachten van rechten risico fonds | 12.894  | -473    |
| Pensioenuitkeringen                         | -67.535 | -66.968 |
| Pensioenuitvoeringskosten                   | -7.186  | -7.762  |

### Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves, vermogen (x €1.000) en dekkingsgraad (%)

|  | 31-12-2014      | 31-12-2013     |
|--|-----------------|----------------|
| Technische voorzieningen                     | 4.636.661       | 3.633.559      |
| Stichtingskapitaal en reserves               | 1.163.768       | 755.988        |
| Beleggingen                                  | 6.213.267       | 84.786         |
| Overige activa                               | 13.984          | 21.685         |
| Herverzekeringsdeel technische voorzieningen | -               | 3.633.559      |
| Saldo overige vorderingen en schulden        | <u>-426.822</u> | <u>649.517</u> |
| Aanwezig vermogen                            | 5.800.429       | 4.389.547      |
| Aanwezige dekkingsgraad                      | 125,1           | 120,8          |
| Vereiste dekkingsgraad                       | 111,1           | 107,5          |
| Minimaal vereiste dekkingsgraad              | 104,3           | 101,1          |

**Verdeling beleggingsportefeuille voor risico fonds (x €1.000)**

|                                    | 31-12-2014       |              | 31-12-2013    |              |
|------------------------------------|------------------|--------------|---------------|--------------|
|                                    |                  | %            |               | %            |
| Vastgoedbeleggingen                | 87.452           | 1,4          | 3.112         | 3,7          |
| Aandelen                           | 970.409          | 15,6         | 15.167        | 17,9         |
| Vastrentende waarden               | 4.216.177        | 67,9         | 67.139        | 79,2         |
| Derivaten met een positieve waarde | 897.615          | 14,4         | -             | -            |
| Overige beleggingen                | 41.614           | 0,7          | -632          | -0,8         |
|                                    | <u>6.213.267</u> | <u>100,0</u> | <u>84.786</u> | <u>100,0</u> |

**Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico fonds (x €1.000)**

|                                 | 2014             | 2013          |
|---------------------------------|------------------|---------------|
| Directe beleggingsopbrengsten   | 128.150          | 156           |
| Indirecte beleggingsopbrengsten | 1.181.254        | 1.902         |
| Kosten vermogensbeheer          | -7.125           | -11.435       |
|                                 | <u>1.302.279</u> | <u>-9.377</u> |

**Beleggingsrendement voor risico fonds**

|   | 2014 | 2013 |
|---|------|------|
|   | %    | %    |
| Totaal rendement  | 10,9 | 2,8  |
| Totaal inclusief hedgeportefeuilles en Dynamische Asset Allocatie | 18,8 | -0,4 |
| Benchmark rendement   | 11,1 | 2,8  |

**Franchise (x €1)**

|  | 2014   | 2013    |
|--|--------|---------|
| Franchise:                                     |        |         |
| - Pensioenreglement 1                          | 14.854 | 15.854  |
| - Pensioenreglement 2 (oud SPAP-deelnemers)    | 15.854 | 15.854  |
| - Pensioenreglement 2006B (oud SPI-deelnemers) | 15.854 | 18.858* |

\* De franchises Pensioenreglement 2006B (oud SPI-deelnemers) per 1 januari 2013 zijn:

- IP-medewerkers in dienst vanaf 1 januari 2001: 18.858
- IP-medewerkers in dienst voor 1 januari 2001: 17.486
- Ex-DTG-ers: 17.168
- Ex-Sterpolis-medewerkers: 14.423

**Toeslagverlening per 1 januari boekjaar (%)**

|  | <u>2014</u> | <u>2013</u> |
|--|-------------|-------------|
|  | %           | %           |
| Toeslagverlening per 1 januari boekjaar:                   |             |             |
| - Actieven   | 0,00        | 1,35        |
| - Inactieven (Pensioenreglement 1)                         | 0,90        | 1,35        |
| - Inactieven (Pensioenreglement 2: oud SPAP-deelnemers)    | 0,90        | 1,35        |
| - Inactieven (Pensioenreglement 2006B: oud SPI-deelnemers) | 1,08        | 1,35        |

**Kostendekkende en feitelijke premie (x €1.000)**

|                       | <u>2014</u> | <u>2013</u> |
|-----------------------|-------------|-------------|
| Kostendekkende premie | 185.265     | 345.350     |
| Feitelijke premie     | 220.860     | 345.350     |

## **C KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS**

## KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS

### Profiel

Stichting Pensioenfonds Achmea (SPA), statutair gevestigd te Utrecht, hierna aan te duiden als "de stichting", "ons fonds" of "het fonds" is ontstaan op 1 juni 2009. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30201324. De stichting is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan de Achmea pensioenreglementen, die een vertaling zijn van de pensioenovereenkomsten die de aangesloten ondernemingen (Achmea Interne Diensten N.V. en InShared Nederland B.V.) zijn aangegaan met hun werknemers. De laatste statutenwijziging was op 24 juni 2014.

### Bestuur en organisatie

#### **Bestuurssamenstelling**

Het bestuur van ons fonds bestaat uit tien leden. Vijf leden worden voorgedragen door de werkgevers en vijf leden worden voorgedragen door een voordrachtscommissie, op basis van sollicitaties. Het bestuur benoemt bestuursleden. Daarnaast kent ons fonds maximaal zes plaatsvervangende bestuursleden. De plaatsvervangende bestuursleden van de zijde van de werknemers en de pensioengerechtigden worden eveneens op basis van sollicitaties voorgedragen door een voordrachtscommissie en benoemd door het bestuur.

Eén van de leden die door de werkgevers is voorgedragen, wordt als voorzitter benoemd. De werknemersleden en de pensioengerechtigden kiezen uit hun midden een secretaris, die tevens plaatsvervangend voorzitter is.

De zittingsduur van bestuursleden bedraagt volgens de statuten vier jaar en bestuursleden zijn éénmaal herbenoembaar. Het bestuur heeft een rooster van aftreden opgesteld om de continuïteit met betrekking tot de opgebouwde kennis te waarborgen.

Eind 2014 bestond het bestuur van het fonds uit de volgende personen (incl. plaatsvervangers):

| <b>Naam</b>               | <b>Functie</b>                  | <b>Vertegenwoordiging</b> | <b>Lid sinds</b>  | <b>Datum aftreden</b> |
|---------------------------|---------------------------------|---------------------------|-------------------|-----------------------|
| Dhr. J.R.P. van den Brink | voorzitter                      | werkgevers                | 1 juni 2009       | 1 juni 2017           |
| Vacature (dhr. Friedel)   | 1 <sup>e</sup> plv. bestuurslid | werknemers                | n.v.t.            | n.v.t.                |
| Dhr. A.M. de Graaf        | secretaris                      | werknemers                | 1 juni 2009       | 1 juli 2017           |
| Dhr. T.J. van der Helm    | bestuurslid                     | werknemers                | 30 augustus 2012  | 30 augustus 2016      |
| Dhr. J.R. Hesse           | 1 <sup>e</sup> plv. bestuurslid | werkgevers                | 30 augustus 2012  | 31 december 2014      |
| Mw. A.W. Hoogteijling     | 1 <sup>e</sup> plv. bestuurslid | pensioengerechtigden      | 8 december 2011   | 8 december 2015       |
| Dhr. G.T.J. Meulenbroek   | bestuurslid                     | werkgevers                | 20 juni 2012      | 20 juni 2016          |
| Dhr. F.J. Mittertreiner   | bestuurslid                     | werkgevers                | 20 december 2012  | 20 december 2016      |
| Dhr. R.B. Raghoe          | bestuurslid                     | werknemers                | 14 december 2014  | 14 december 2018      |
| Dhr. W.A. Roos            | 2 <sup>e</sup> plv. bestuurslid | werknemers                | 31 oktober 2011   | 31 oktober 2015       |
| Vacature (mw. Spek)       | bestuurslid                     | werkgevers                | n.v.t.            | n.v.t.                |
| Dhr. J.M.M. van Tuyl      | bestuurslid                     | pensioengerechtigden      | 1 juni 2009       | 1 oktober 2017        |
| Dhr. G.C.M. Warmerdam     | bestuurslid                     | werkgevers                | 23 augustus 2011  | 23 augustus 2015      |
| Dhr. G.A.M. van Son       | bestuurslid                     | werknemers                | 12 september 2013 | 12 september 2017     |
| Vacature                  | 2 <sup>e</sup> plv. bestuurslid | werkgevers                | n.v.t.            | n.v.t.                |

#### **Bestuurswijzigingen en vacatures**

De heer Friedel heeft per 1 juli 2014 afscheid van het bestuur genomen. Het bestuur bedankt hem voor zijn inzet en bijdragen. Per 14 december 2014 is de heer Raghoe toegetreden tot het bestuur. De vacatures als gevolg van het aftreden van mevrouw Spek en de heer Friedel waren aan het eind van het verslagjaar nog niet vervuld. Ook in de vacature die per eind 2014 is ontstaan als gevolg van het vertrek van de heer Hesse moet nog worden voorzien.

### **Bestuurlijke commissies**

Het bestuur heeft een aantal commissies ingesteld dat verantwoordelijk is voor de beleidsvoorbereiding van de specifieke taakgebieden die het fonds kent en het bestuur hierover adviseert.

Eind 2014 kende het fonds de volgende commissies:

- Commissie balansmanagement
- Commissie pensioenen
- Commissie audit & risk
- Voordrachtscommissie
- Verkiezingscommissie (ad hoc commissie)

De commissies worden ondersteund door het bestuursbureau. De commissie balansmanagement wordt door de heer M. Euverman van Sprenkels & Verschuren ondersteund. Naast de commissies kent het fonds een dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur voert de dagelijkse leiding van het fonds.

### **Verantwoordingsorgaan**

Ons fonds kent een verantwoordingsorgaan. Hierin zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers vertegenwoordigd. Leden van het verantwoordingsorgaan worden benoemd voor een periode van vier jaar. In 2014 is de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan opgegaan in het (nieuwe) verantwoordingsorgaan. In afwachting van de verkiezingen in 2015 heeft een beperkt aantal leden de functie al neergelegd. Het verantwoordingsorgaan oordeelt over het handelen van en het uitgevoerde beleid door het bestuur en over de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Tevens oordeelt het verantwoordingsorgaan over de uitvoering van de taken en uitvoering van de bevoegdheden van de raad van toezicht. Verder heeft het verantwoordingsorgaan ten aanzien van bepaalde onderwerpen een recht van advies.

Aan het eind van het verslagjaar was het verantwoordingsorgaan als volgt samengesteld:

| <b>Naam</b>               | <b>Functie</b> | <b>Vertegenwoordiging</b> |
|---------------------------|----------------|---------------------------|
| - Dhr. P.O. Bos           | lid            | werknemers                |
| - Dhr. W.A. van den Broek | voorzitter     | werknemers                |
| - Dhr. T.J.J. van Dijk    | lid            | pensioengerechtigden      |
| - Dhr. J.H. de Jong       | lid            | pensioengerechtigden      |
| - Dhr. E. Valk            | secretaris     | werkgevers                |

Aan het eind van het verslagjaar waren de zetels als gevolg van het opgaan van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan in het nieuwe verantwoordingsorgaan nog niet vervuld. De uitslag van de verkiezingen is eind april 2015 bekend geworden. Om een goed functioneren van het nieuwe verantwoordingsorgaan te bewerkstelligen, is besloten dat de onderstaande personen als toehoorder voor vergaderingen uit te nodigen tot het moment waarop de nieuwe leden zijn geïnstalleerd. Eind 2014 zag de samenstelling van de toehoorders er als volgt uit:

|                    |            |                      |
|--------------------|------------|----------------------|
| - Dhr. C. de Jong  | toehoorder | pensioengerechtigden |
| - Dhr. P. de Lange | toehoorder | pensioengerechtigden |
| - Dhr. B.A. Otten  | toehoorder | pensioengerechtigden |

De uiteindelijke samenstelling van het verantwoordingsorgaan bestaat uit tien leden, waarvan zeven leden van de zijde van de werknemers, twee leden van de zijde van de pensioengerechtigden en één lid van de zijde van de werkgevers. Op 30 april 2015 was de uitslag van de verkiezingen bekend en zijn de nieuwe leden van het verantwoordingsorgaan geïnstalleerd op 3 juni 2015.

### **Deelnemersraad**

In 2014 is de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan opgegaan in het nieuwe verantwoordingsorgaan. We danken de leden die deel hebben uitgemaakt van het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad voor hun inzet voor het fonds.

### **Intern toezicht**

Het intern toezicht heeft de vorm van een raad van toezicht. Het is de taak van de raad van toezicht om de beleids- en bestuursprocedures, de beleids- en bestuursprocessen en de beheersingsmaatregelen binnen het fonds, de wijze van aansturing van het fonds en de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn, te beoordelen.

Aan het eind van het verslagjaar bestond de raad van toezicht uit de volgende leden:

- Dhr. R. Degenhardt
- Dhr. J.P. Nieuwenhuizen
- Dhr. C.A.G. Vernooij

### **Commissie van Beroep**

SPA kent een geschillenregeling. Als een belanghebbende van SPA het niet eens is met een beslissing van het bestuur, dan kan het geschil worden voorgelegd aan de commissie van beroep. Deze commissie bestaat uit drie onafhankelijke personen:

- Mw. L.E.M. Duynstee
- Dhr. E.E.W. Nooij
- Dhr. J. de Winter

Tijdens het verslagjaar zijn geen geschillen aan de commissie voorgelegd.

### **Compliance officer**

Het bestuur heeft een compliance officer aangesteld die de opdracht heeft een correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen te bewaken. Het bestuur laat deze functie door mevrouw N.M. Opdam van Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP uitvoeren. De compliance officer wordt vanuit het bestuursbureau ondersteund.

### **Bestuursbureau**

Het bestuur wordt ondersteund door het bestuursbureau. Het bestuursbureau van SPA ondersteunt het bestuur bij het in control zijn voor de governance (beleid, financieel, uitvoering en communicatie), het beheer van het vermogen, het risicomanagement en de uitvoering van de pensioenregeling. Daarnaast draagt het bestuursbureau zorg voor de coördinatie van de door het bestuur aan derden opgedragen taken. Op verzoek dan wel op eigen initiatief adviseert het bestuursbureau het bestuur in alle gevallen waarin het belang van het fonds dit meebrengt.

### **Externe ondersteuning**

De pensioenadministratie wordt uitgevoerd door Syntrus Achmea Pensioenbeheer. Voor pensioencommunicatie vindt ondersteuning plaats door Syntrus Achmea Pensioencommunicatie.

Het fonds wordt bijgestaan door Montae voor actuariële vraagstukken en risicobeheersing op lange termijn. Op het gebied van beleggingen, waaronder het strategisch beleggingsbeleid, wordt het fonds bijgestaan door Sprenkels & Verschuren.

#### Compliance officer

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP  
Mr. N.M. Opdam

#### Bestuursbureau

Bestuursbureau Stichting Pensioenfonds Achmea

#### Administrateur

Syntrus Achmea Pensioenbeheer

#### Pensioencommunicatie

Syntrus Achmea Pensioencommunicatie

Adviserend actuaaris

Montae

Dr. R. den Hertog AAG

Beleggingsadviseur

Sprenkels & Verschuren Actuarissen & Consultants

Ir. drs. M. Euverman AAG CFA

Verzekeraar overlijdensrisico en premievrijstelling

Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V.  
(Centraal Beheer Achmea)

Fiduciair management & strategisch advies

Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V.

Accountant

KPMG Accountants N.V.

W. Teeuwissen RA

Certificerend actuaaris

Aon Hewitt

Ir. M.J.M. Pernot AAG

Custodian

KAS BANK N.V.

Tijdens het verslagjaar heeft een wisseling plaatsgevonden van de certificerend actuaaris als gevolg van het vertrek van de heer Wouda bij Aon Hewitt. De heer Pernot is tot opvolger van de heer Wouda benoemd. Het fonds bedankt de heer Wouda voor de werkzaamheden die hij voor het fonds heeft vervuld.

## **D VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN**

## VERANTWOORDINGSORGAAN

### Verslag van het verantwoordingsorgaan

De jaarovergang naar 2014 was voor SPA een omslagpunt naar een andere wereld. Van een pensioenfonds met herverzekerde verplichtingen transformeerde SPA naar een fonds dat de uitvoering volledig in eigen beheer heeft. De implementatie van deze overgang bepaalde grotendeels het verslagjaar 2014.

De veranderingen bij SPA betekenen een verzwaring van de benodigde professionele kennis en taken van het bestuur. In 2014 heeft het bestuur deze verzwaring opgevangen door ondersteuning van deskundige externe adviseurs, al bleef het zelf verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering daarvan. Terugkijkend concludeert het verantwoordingsorgaan dat het bestuur in 2014 als goed bestuur heeft gehandeld en zorgvuldig en met grote inzet zijn werk heeft gedaan. Het verantwoordingsorgaan hecht aan evaluatie van het bestuursmodel en de interne deskundigheid in 2015.

Het resultaat van het fonds over 2014 uitgedrukt in de dekkingsgraad stemt tot tevredenheid. Door de mooie dekkingsgraad heeft het fonds de toeslagambitie kunnen realiseren. De beleidskeuzes die zijn gemaakt vanwege de overgang, in combinatie met ontwikkelingen in de economie en op de kapitaalmarkten, hebben goed uitgepakt. Hierdoor staat SPA er goed voor.

De agenda van 2014 kende naast de enorme hoeveelheid werk die aan de transitie verbonden was, ook andere onderwerpen die niet mochten blijven liggen. De wijzigingen in de pensioenreglementen en de governance zijn daar duidelijke voorbeelden van. Hoewel de tijdspaden voor afstemming met en adviesaanvraag bij het verantwoordingsorgaan (en zijn voorgangers) soms korter waren dan wenselijk, bleken de mogelijkheden voor toelichting optimaal. Het verantwoordingsorgaan wil in het bijzonder de medewerkers van het bestuursbureau bedanken, die altijd klaar staan om ook het verantwoordingsorgaan te ondersteunen.

Ondanks deze overvolle agenda heeft het bestuur ruimte gemaakt om opnieuw na te denken over de toekomstvisie en de strategie van het fonds. Het verantwoordingsorgaan ziet dit als een belangrijke stap vooruit in de professionalisering van het bestuur en het fonds. Het verantwoordingsorgaan moedigt het bestuur dan ook aan om vanuit een gedragen visie en strategie meer dan in het verleden over pensioenuitvoering en pensioenmogelijkheden een eigen mening te vormen. Het innemen van een helder standpunt kan bijvoorbeeld cao-partijen helpen bij het maken van keuzes.

Communicatie wordt steeds belangrijker. We zien dat het fonds zich meer aan het professionaliseren is. De eerste stappen de campagne NU voor de actieve deelnemers ("SPA laat zien waar jij NU staat") bieden mooie kansen voor een verdere invulling. Daarnaast mag SPA trots zijn op een mooie informatieve website. In de pensioenwereld gaan we van een communicatie die gericht is op informeren naar een communicatie die uitnodigt tot dialoog. Daar ligt ook voor SPA een uitdaging.

Ook vorig jaar benadrukte het verantwoordingsorgaan het belang van goed risicomanagement. In 2014 is daar weliswaar aandacht aan besteed, maar het bestuur kan de kwaliteit van het risicomanagement en de inzichtelijkheid daarvan nog verder ontwikkelen.

Het verantwoordingsorgaan is gebaat bij een goede rapportage om te toetsen of het bestuur in control is. Daarvoor heeft het de beschikking over alle stukken die in de bestuursvergaderingen zijn behandeld. De bespreking van de voorstellen van de bestuurscommissies kan in de verslagen van de bestuursvergadering uitgebreider en concreter terugkomen. De kwartaalrapportage in de vorm van de huidige dashboardrapportage is volgens het verantwoordingsorgaan aan herziening toe, zeker gezien de digitale ontwikkelingen in de rapportage en monitoring naar het bestuur toe.

Zowel het verantwoordingsorgaan als de raad van toezicht hebben sinds 1 juli 2014 een veranderde rol. Ook de raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Met voldoening stelt het verantwoordingsorgaan vast dat beide partijen elkaar opzoeken om invulling te geven aan elkaars verantwoordelijkheden. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de raad van toezicht in 2014 gedegen en met grote deskundigheid toezicht heeft gehouden op het bestuur.

Het verantwoordingsorgaan benadrukt nogmaals de grote waardering die het heeft voor het werk en de inzet van alle personen die een bijdrage hebben geleverd aan het succes van SPA. Samen zorgen wij duurzaam voor een inkomen voor later.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
Het verantwoordingsorgaan

Dhr. P.O. Bos  
Dhr. W.A. van den Broek  
Dhr. T.J.J. van Dijk  
Dhr. J.H. de Jong  
Dhr. E. Valk

#### **Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan**

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor zijn duidelijke verslag en bijdragen. Met het verantwoordingsorgaan is het bestuur zeer tevreden over de constructieve samenwerking in het afgelopen jaar, waarin wederom veel (informeel) overleg heeft plaatsgevonden. Dat geldt ook voor de invulling in de nieuwe setting van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht en de onderlinge samenwerking. Ook de flexibele opstelling van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van tijdspad voor afstemming en adviestrajecten heeft het bestuur enorm gewaardeerd.

Het bestuur onderschrijft de mening van het verantwoordingsorgaan dat de verdere ontwikkeling van risicomanagement en de kwartaalrapportage aandacht verdienen en heeft deze onderwerpen hoog op de agenda van 2015.

Het bestuur is verheugd met de waardering die het verantwoordingsorgaan uitspreekt voor de inzet en het vele werk dat ook afgelopen jaar weer is verricht.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
Het bestuur

## **E VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT**

## VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

### Verslag van de raad van toezicht

2014 was een transitiejaar voor SPA. Voor het bestuur betekent het zelfstandig en voor eigen risico uitvoeren van de pensioenregeling, dat er een nieuwe wereld ontstaat: de wereld van het eigen beheer. Deze nieuwe status is van invloed op de identiteit van het fonds, op het communicatiebeleid, op de uitstraling van het fonds en op de wijze van communiceren richting de diverse doelgroepen. Als consequentie van de eigen beheer situatie is het Strategisch Beleggingsbeleid opnieuw inhoud gegeven. De diverse processtappen zijn kwalitatief professioneel doorlopen. De blauwdruk Governance Vermogensbeheer is geïmplementeerd. Samen met het bestuur zijn wij van mening, dat in deze structuur, de functiescheiding in beheer, uitvoering rapportage en controle, beter is verankerd. In de organisatorische opzet en in de beleggingsuitgangspunten zijn het solide beleggen en de prudent person gedachte voldoende zeker gesteld. Ondanks het feit, dat het bestuur een deel van 2014 haar voorzitter als gevolg van ziekte moest ontberen, heeft het bestuur zorggedragen voor voortgang en resultaten. De overgang van de pensioen- en beleggingsadministratie heeft in een kort tijdsbestek plaats moeten vinden en is vrijwel zonder problemen verlopen. RvT is van mening dat het bestuur de transitie van herverzekerd fonds naar eigen beheer, adequaat heeft voorbereid en vormgegeven. De RvT complimenteert het bestuur hiermee en beschouwt dit als een prestatie. Onze adviezen en aanbevelingen voor verdere verbetering dienen dan ook vanuit dit perspectief te worden beschouwd.

De professionele samenstelling en continuïteit van het bestuur vraagt aandacht. De RvT heeft aan het bestuur kenbaar gemaakt, dat een pensioenfonds in eigen beheer met de omvang van SPA, bestuurd moet worden als een financiële instelling met een sociaal doel. Essentieel daarbij is, dat de driehoek financiën, vermogensbeheer en risicomanagement alsmede uitbesteding, op een hoog kwalitatief niveau bestuurlijk is ingericht en continuïteit kent. Deze verantwoordelijkheid stelt hoge eisen aan de professionaliteit van de bestuurders. In 2015 staat de evaluatie van het bestuursmodel gepland waarbij een afweging gemaakt wordt van de voor- en nadelen van de verschillende bestuursmodellen.

SPA heeft als pensioenfonds veel kenmerken en gedrag van een procedureel ingestelde organisatie. Een procedurele benadering kan de actie- en resultaatgerichtheid van SPA belemmeren. De RvT vraagt hiervoor, in verband met de wijziging naar eigen beheer, de aandacht van het bestuur. De RvT adviseert het bestuur een versterking van de cultuur na te streven om, actie- en resultaatgerichter, verbeteringen op korte termijn te realiseren.

Voor wat betreft het risicomanagement wordt een heldere analyse van de risico's van SPA gemist, alsmede de categorisatie daarvan in Key Performance Indicators. De beheersmaatregelen en het netto risico, dat acceptabel en beheersbaar is voor SPA, zijn niet gedefinieerd. Een periodieke risicorapportage met een integraal overzicht van alle risico's, als stuurinformatie voor het bestuur is nodig. De RvT verwacht van het bestuur, dat zij op korte termijn hierover beschikt. Ook is het opstellen van een integraal calamiteitenplan voor SPA in de nieuwe situatie, onontbeerlijk.

De verdere ontwikkeling van de managementinformatie verdient aandacht; de Dashboardrapportages kunnen meer doelgericht ingericht worden, waarbij ook de budgetcyclus een plek krijgt.

Geconstateerd wordt dat het bestuur besluiten moet nemen, die de (wettelijke) opdracht tot evenwichtige belangenafweging kunnen raken. Voor een zorgvuldige verantwoording en communicatie blijft het van belang, de gemaakte afwegingen tussen de bij het fonds betrokken (deel-) belangen expliciet en (waar mogelijk) gekwantificeerd te benoemen en ook te communiceren naar de betrokkenen.

De RvT heeft sinds haar aantreden in 2010 waargenomen, dat SPA belangrijke stappen voorwaarts heeft gezet. Op dit moment kan geconstateerd worden dat het fonds zowel beleidsmatig, organisatorisch als financieel, solide op de kaart staat: het bestuur bouwt met grote inzet, toewijding en enthousiasme verder aan de toekomst van het fonds. De RvT wenst het bestuur veel succes toe bij de verdere professionalisering van SPA in 2015 en daarna.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
De raad van toezicht

Dhr. R. Degenhart  
Dhr. J.P. Nieuwenhuizen  
Dhr. C.A.G. Vernooij

**Reactie van het bestuur op het verslag van de raad van toezicht**

Het bestuur dankt de RvT voor zijn verslag. Het bestuur kijkt terug op een enerverend jaar waarin constructief is samengewerkt met de raad van toezicht. Het bestuur is verheugd met de constatering van de raad van toezicht dat de raad heeft waargenomen dat SPA belangrijke stappen voorwaarts heeft gezet en dat het fonds inmiddels solide op de kaart staat. Met de raad van toezicht is het bestuur tevreden over het resultaat dat voor de toekomst van SPA in 2014 is bereikt.

Het bestuur onderkent de door de raad van toezicht beschreven situatie dat de nieuwe wereld van SPA - het uitvoeren van de pensioenregeling in eigen beheer - andere spelregels gelden dan in de situatie waarin het fonds herverzekerd was. Daarnaast zal de gevraagde aandacht voor het risicomanagement en voor de evaluatie van het huidige bestuursmodel zeker in 2015 een plek op de agenda krijgen.

Het bestuur kijkt uit naar de voortzetting van de constructieve samenwerking met de raad van toezicht in het komende jaar.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
Het bestuur

## **F BESTUURSVERSLAG**

## **BESTUURSVERSLAG**

### **Inleiding**

Het bestuur van SPA brengt hierbij verslag uit over de verrichte werkzaamheden, het gevoerde beleid en de pensioenontwikkelingen in het jaar 2014. Het verslag geeft informatie over de stand van zaken, de resultaten en wijzigingen in de financiële positie van het fonds. Deze verslaggeving is afgestemd op de Pensioenwet en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving zoals die over 2014 van toepassing zijn.

Het bestuur heeft, naast het "open houden van de winkel tijdens de verbouwing", voor 2014 speerpunten benoemd. Dit betreft de onderwerpen waarop het bestuur in 2014 zijn bijzondere aandacht heeft gericht:

- het implementeren van de eigen beheer situatie in al zijn facetten;
- het implementeren van de nieuwe pensioenregeling met ingang van 1-1-2014;
- het voorbereiden van een nieuwe pensioenregeling met ingang van 1-1-2015;
- het voorbereiden en implementeren van het beleggingsbeleid 2014/2015;
- het onderzoeken van de mogelijke gevolgen van een nieuw FTK.

### **Bestuursvergaderingen**

Het bestuur heeft in het verslagjaar 9 maal vergaderd. Gelet op wat er intern en extern heeft gespeeld en speelt is het voor het bestuur en zijn ondersteuning een druk jaar geweest. Van de overgang naar eigen beheer tot en met de wijzigingen in wet- en regelgeving.

Jaarlijks organiseert het bestuur van het fonds heidagen in aanwezigheid van de organen, de externe adviseurs en de beleidsmedewerkers van het bestuursbureau. Heidagen worden gehouden voor het voeren van strategische en beleidsmatige discussies. Ook tijdens de heidag in het verslagjaar heeft het bestuur zich over een aantal beleidsmatige en strategische onderwerpen gebogen. Tijdens de heidag van 2014 stond een introductie van de nieuwe uitvoerders voor SPA centraal en een intensieve discussie over de toekomstige strategie.

Tijdens het verslagjaar hebben onder meer de onderstaande onderwerpen op de agenda van de bestuursvergaderingen gestaan. Overigens maken ook de andere onderdelen van dit verslag op reguliere basis deel uit van de agenda van het bestuur.

### ***Financiële positie en dekkingsgraad***

Belangrijk punt van voortdurende aandacht van het bestuur was de financiële positie van het fonds die mede bepaald is door de aanhoudende financieel-economische crisis. Veel pensioenfondsen zagen zich genooddaakt, als gevolg van de crisis, een herstelplan uit te voeren met daarin opgenomen een aantal maatregelen dat er voor moet zorgen het fondsvermogen te herstellen. De financiële positie van SPA is echter solide. Daardoor was het opstellen van een herstelplan voor het fonds niet aan de orde. SPA heeft in 2014 niet in een (reserve)tekortsituatie verkeerd. De dekkingsgraad bedroeg ultimo 2014 125,1%, een verbetering van 4,3% ten opzichte van de dekkingsgraad per einde 2013. De dekkingsgraad van SPA bedroeg eind 2013 120,8%.

### ***Pensioenregeling vanaf 1 januari 2014***

Conform afspraak tussen cao-partijen is per 1 januari 2014 een gewijzigde middelloonregeling voor alle Achmea-medewerkers ingevoerd. Deze regeling kent een CDC-financiering, dat wil zeggen dat de werkgever een vooraf bepaalde premie betaalt, waaruit de opbouw wordt gefinancierd. In die premie is tevens een opslag begrepen voor het mede financieren van de toeslagverlening. De medewerkers voor wie de uitvoering van de Achmea pensioenregeling tot en met 2013 bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ) lag, zijn per 1 januari 2014 deelnemer bij SPA. Dat geldt ook voor de directieleden, voor wie tot en met 2013 een aparte verzekering was afgesloten.

### **Project SPA 2014**

De jaren 2013 en 2014 stonden voor SPA in het teken van de overgang naar een nieuwe pensioenregeling en de overgang naar een nieuw contract voor de uitvoering. Het aflopen van de herverzekeringsovereenkomst (met de verzekeraar) en de uitvoeringsovereenkomst (met de werkgever) viel samen met het moment waarop de werkgever Achmea een wijziging in de pensioenregeling wenste te introduceren. Om er voor te zorgen dat dit complex aan veranderingen adequaat en zorgvuldig kon worden doorgevoerd, heeft het bestuur besloten dit projectmatig aan te sturen. Het bestuur heeft een stuurgroep aangesteld die onder zijn verantwoordelijkheid de regie op deze activiteiten voerde. Onder aansturing door de stuurgroep zijn de omvangrijke veranderingen doorgevoerd. Daarbij werden onder meer de beleggingen op een gecontroleerde wijze overgebracht van het herverzekeringsdepot naar SPA waarvan Syntus Achmea Vermogensbeheer het fiduciair management voert. Daarnaast is onder begeleiding door de projectorganisatie ook de pensioenadministratie overgebracht van Achmea Pensioen-en Levensverzekeringen N.V. naar de nieuwe administrateur Syntus Achmea Pensioenbeheer. Tot slot is de custody bij KAS BANK ondergebracht. Uiteraard is aan de keuze voor de diverse nieuwe uitvoerders een zorgvuldige selectieproces vooraf gegaan. Stuk voor stuk grote en complexe trajecten waar het bestuur met grote tevredenheid op terug kijkt.

Op 11 december heeft het bestuur decharge verleend aan de stuurgroep. De laatste openstaande acties zijn overgedragen aan het bestuur.

### **Beleggingsplannen 2014**

Het bestuur heeft in het verslagjaar besloten terug te keren naar de reguliere beleggingsmix. Deze reguliere beleggingsmix was in het najaar van 2013 verlaten om het vermogen van SPA zodanig te beschermen dat een mogelijke inkoop bij een verzekeraar in beginsel niet in gevaar kon komen. Daartoe was de afdekking van het renterisico gebaseerd op de rentecurve die in de offerte van AP&L is gehanteerd. Daarnaast waren ter bescherming van het vermogen de liquide beleggingen met voornamelijk marktrisico, eind 2013 verkocht. Daarvoor waren kortlopende staatsobligaties uit het Eurogebied teruggekocht.

Het bestuur was zich bewust van de kosten en het mogelijk mislopen van rendement, maar vond dit mogelijke nadeel niet opwegen tegen het accepteren van het risico dat de mogelijke inkoop bij een verzekeraar in gevaar kon komen. Het bestuur heeft aanvullend besloten, zodra duidelijkheid is over de omvang van de pensioenaanspraken die mogelijk herverzekerd worden, zo snel als mogelijk terug te keren naar de reguliere beleggingsmix zoals deze in 2013 in het verzekeringsdepot gold, van 80% vastrentende waarden, 20% zakelijke waarden en 100% renterisicoafdekking, gericht op de rentewaardering van de pensioenverplichtingen. Van daaruit is, onder andere door het uitvoeren van een ALM-studie, bekeken of verdere aanpassing van de beleggingsmix aan de orde moest zijn.

Deze tijdelijke mix heeft er in geresulteerd dat het pensioenfonds heeft geprofiteerd van de aanhoudende rentedaling en de waardestijging van zakelijke waarden in 2014 en daarmee, bijgedragen aan de goede resultaten van het fonds in het afgelopen jaar.

### **Actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn)**

De abtn is een door de wet voorgeschreven nota waarin de hoofdlijnen van de pensioenregelingen, de financieringsopzet, de sturingsmiddelen, het toeslag-, communicatie- en het beleggingsbeleid en de organisatorische opzet van het pensioenfonds zijn beschreven. Het bestuur van SPA past dit beleidsstuk jaarlijks, aan de hand van de ontwikkelingen, aan. De wijzigingen als gevolg van de overgang naar eigen beheer zijn in de abtn verwerkt.

### **Jaarverslag 2013**

Het bestuur heeft in de vergadering van juni 2014 het jaarverslag over 2013 vastgesteld. Het verslag kreeg instemming van het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad.

### **Governance van het fonds**

De Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen bevat een integrale herziening van de governance en medezeggenschap bij pensioenfondsen. De wet bevat ook andere wijzigingen die moeten leiden tot verbetering van de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur. Alle pensioenfondsen hebben hun bestuursmodel moeten aanpassen of kiezen voor een nieuw bestuursmodel op basis van de volgende uitgangspunten: versterking van de deskundigheid en het interne toezicht, adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers en stroomlijning van taken en organen. Het interne toezicht van ondernemingspensioenfondsen wordt versterkt doordat zij de keuze krijgen tussen een permanente raad van toezicht of een visitatiecommissie. De raad van toezicht krijgt extra taken en bevoegdheden. Het stroomlijnen van taken en organen heeft vorm gekregen door de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan samen te voegen in één nieuw verantwoordingsorgaan.

Het bestuur heeft in samenspraak met het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad gekozen voor:

- | paritair bestuur;
- | samenvoeging van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan in een nieuw verantwoordingsorgaan van SPA met een uitbreiding van de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan;
- | handhaving raad van toezicht met een uitbreiding van de bevoegdheden van de raad.

Het bestuur heeft besloten op een later moment het gekozen bestuursmodel te evalueren.

### **Statuten en reglementen**

In de vergadering van 20 maart heeft het bestuur de behandeling van het nieuwe pensioenreglement I en II aan de orde gesteld. De wijzigingen in beide reglementen betrof een algehele tekstuele herziening van de reglementen van SPA. Het bestuur heeft kort daarna via schriftelijke weg ingestemd met de wijzigingen. Op het moment van het vaststellen van de reglementen was er nog een aantal onderwerpen dat niet meer meegenomen kon worden omdat nader overleg hierover noodzakelijk was. In de vergadering van 15 december heeft het bestuur besloten de onderwerpen in het kader van een "veegactie" reglementair vast te leggen. In dezelfde vergadering heeft het bestuur besloten het reglement aan te passen in verband met de gewijzigde Witteveenwetgeving.

Naast de algemene reglementen zijn op 19 juni de reglementen van de commissie van beroep en van de voordrachtscommissie gewijzigd. Verder is een verkiezingsreglement voor de benoeming van pensioengerechtigden vastgesteld. Deze documenten zijn alle opgesteld in het kader van de wijzigingen in de governance per 1 juli 2014, zoals hierboven is toegelicht.

### **Bestuurdersaansprakelijkheid**

Achmea heeft ten behoeve van al haar dochters en de aan haar gelieerde entiteiten een beroeps- en aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Het SPA-bestuur achtte het verstandiger om, gezien de aard van de risico's, voor deze verzekeringen niet meer volledig "mee te liften" op de groepsdekking van Achmea, maar een eigen separate verzekeringsdekking af te sluiten. In het verslagjaar heeft het bestuur voor deze verzekering offertes opgevraagd. De (aanvullende) verzekering is na afloop van het verslagjaar afgesloten.

### **Uitbesteding**

Tot 1 januari 2014 was de pensioenuitvoering ondergebracht via een herverzekeringsovereenkomst bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. Voor 2014 is geen nieuwe overeenkomst gesloten. Voor de uitvoering van de pensioenadministratie in de eigen beheer situatie zijn onderhandelingen gevoerd met Syntrus Achmea Pensioenbeheer en voor het fiduciaire vermogensbeheer met Syntrus Achmea Vermogensbeheer. Met beide partijen zijn, na een zorgvuldig selectietraject, overeenkomsten gesloten en is een transitietraject afgesproken en gerealiseerd. Daarbij zijn KPI's en SLA-normen over volledigheid, juistheid en tijdigheid afgesproken met de bijbehorende rapportages. Belangrijke aandachtspunten waren de afhechting van de oude administraties, de inrichting van de nieuwe administraties en de overgang van de complete en juiste gegevens. Daarbij is gezorgd dat 'de winkel open bleef' om de dagelijkse gang van zaken te kunnen blijven doen.

## **Uitvoeringsovereenkomsten**

Met de beide aangesloten werkgevers is een nieuwe uitvoeringsovereenkomst per 1-1-2014 afgesloten voor de duur vijf jaar. De wijzigingen van de uitvoeringsovereenkomsten zien met name op de gewijzigde financieringsafspraken.

## **Toeslagverlening**

Voor de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers is per 1-1-2014 een toeslag verleend. De hoogte was overeenkomstig de stijging van het prijsindexcijfer over de referentieperiode.

SPA kende per 1-1-2014 2 groepen:

- a. Voor de groep met referentieperiode oktober - oktober bedroeg de toeslag 0,9%.
- b. Voor de groep met referentieperiode september - september bedroeg de toeslag 1,08%.

Voor de actieven is de ambitie voor de hoogte van de toeslagverlening gekoppeld aan de wijziging van de algemene salarisverhoging van de Achmea cao. Doordat er geen verhogingen zijn geweest in de referentieperiode, is geen toeslag toegekend.

## **Extern toezicht**

### ***Autoriteit Financiële Markten***

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht op pensioenfondsen en op de communicatie van pensioenfondsen. Het communicatiebeleid van SPA houdt rekening met de beleidsregels voor communicatie van de AFM. In 2014 heeft de AFM geen onderzoeken bij het fonds uitgevoerd.

### ***De Nederlandsche Bank***

De Nederlandsche Bank (DNB) houdt toezicht op de naleving door pensioenfondsen en pensioenverzekeraars van de pensioenregelgeving. De Nederlandsche Bank heeft voor de periode 2010-2014 haar strategische visie voor het toezicht op financiële instellingen vernieuwd. De speerpunten zijn een aanscherping van het toezichtskader, een sterkere instellingsoverstijgende blik, en meer aandacht voor strategie en bedrijfscultuur van financiële ondernemingen. In 2014 heeft het fonds constructief met DNB overleg gevoerd in het bijzonder over de overgang naar eigen beheer. Er hebben geen fonds-specifieke onderzoeken plaatsgevonden. In 2014 heeft DNB besloten te onderzoeken in hoeverre pensioenfondsen de evenwichtige belangenafweging bij het vaststellen van de pensioenpremie hebben toegepast. Ook SPA is in dit onderzoek betrokken. DNB heeft de uitkomsten van dit onderzoek in februari 2015 gepubliceerd.

## **Deskundigheidsbevordering**

In het vorige verslagjaar is het Deskundigheids- en opleidingsplan van het fonds geactualiseerd en in lijn gebracht met de eisen die zijn vastgelegd in het plan van aanpak Deskundigheidsbevordering van de pensioenkoepels. Dit zijn: kennis, inzicht en oordeelsvorming.

Toetsing van de deskundigheid vindt plaats aan de hand van een aantal aandachtsgebieden, waaronder het besturen van een organisatie, relevante wet- en regelgeving, financiële aspecten en communicatie. De deskundigheid wordt jaarlijks getoetst voor individuele bestuursleden en voor het bestuur als geheel. De uitkomsten daarvan zijn vastgelegd in de deskundigheidsmatrix. Tot voor kort stond de deskundigheid en het toetsen van kennis en inzicht centraal. De ontwikkelingen van de afgelopen tijd hebben echter ook de aandacht gevestigd op leiderschap, besluitvorming en communicatie binnen het bestuur.

Al eerder heeft het bestuur besloten de jaarlijkse zelfevaluatie op een hoger niveau te tillen. Het bestuur heeft besloten gebruik te maken van een door de Rijksuniversiteit Groningen ontwikkeld instrument om het eigen functioneren van het bestuur zichtbaar te maken aan de hand van een objectief vastgestelde vragenlijst. Van deze evaluatie is een rapportage opgesteld, die door het bestuur, evenals vorig jaar, onder leiding van een deskundige op dit gebied, uitvoerig is besproken.

Ook draagt de nieuwe wijze van benoeming van bestuursleden namens de werknemers - waarbij een pool met geschikte kandidaten wordt gevormd - bij aan het in stand houden van een deskundig bestuur. De benoeming hangt niet meer af van een verkiezingsuitslag, maar van een actief werving- en selectiebeleid. De focus ligt hierbij op de noodzakelijke kwaliteiten, zoals deskundigheid en bestuurlijke vaardigheden. Daarnaast wordt er, in het kader van het diversiteitsbeleid, op gelet dat het bestuur een afspiegeling vormt van het werknemersbestand van Achmea.

Naast de toetsing door het fonds zelf vindt er bij benoemingen ook toetsing plaats door DNB.

### Naleving wet- en regelgeving

Voor zover het bestuur bekend, zijn door het fonds geen overtredingen van wet- en regelgeving gepleegd.

### Code Pensioenfondsen

Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen in werking getreden als document van zelfregulering van de sector. Deze code vervangt de Principes voor goed pensioenfondsbestuur. Per 1 juli 2014 is de Code ook wettelijk verankerd in de Pensioenwet.

De Code gaat onder meer in op de taak en werkwijze van het bestuur, verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht, maar ook diversiteit, integer handelen en geschiktheid. De normen van de Code Pensioenfondsen zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. Deze normen zijn in principe leidend, maar pensioenfondsen kunnen gemotiveerd van de Code afwijken volgens het 'pas toe of leg uit-beginsel'.

Het bestuur wil echter zoveel mogelijk de Code volgen en heeft met een inventarisatie vastgesteld dat het pensioenfonds voor het merendeel aan de Code voldoet. Op diverse plekken in dit jaarverslag is vastgelegd hoe door SPA invulling aan de normen wordt gegeven. Onderstaand is een opsomming opgenomen van de punten waarbij SPA afwijkt van de Code met opgave van de reden:

| Nr. | Beschrijving van de norm uit de code  | Toelichting   |
|-----|---|---|
| 36. | Het bestuur bevordert dat de dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. Met een klokkenluidersregeling kunnen degenen die financieel afhankelijk zijn van de dienstverlener, zonder gevaar voor hun positie rapporteren over onregelmatigheden binnen de onderneming. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, van operationele en van financiële aard.  | Het bestuur is van mening dat het wel of niet hebben van een klokkenluidersregeling een verantwoordelijkheid is van de dienstverleners. Daarbij kunnen grootte, structuur en complexiteit van de organisatie een rol spelen. Het bestuur betreft de eventuele aanwezigheid van een klokkenluidersregeling bij dienstverleners bij de selectie en de evaluatie van de dienstverlener en dringt eventueel aan op het invoeren van een dergelijke regeling. Indien het bestuur van mening is dat het hebben van een klokkenluidersregeling bij een specifieke dienstverlener van toegevoegde waarde is voor het beschermen van de belangen van het pensioenfonds, zal dit als voorwaarde worden gesteld. |
| 45. | Benaming en ontslag worden uitgevoerd door belanghebbenden, zo mogelijk door het orgaan zelf, met betrokkenheid van een ander orgaan van het pensioenfonds. Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan. | Het bestuur heeft er niet voor gekozen om het verantwoordingsorgaan een recht van bindende voordracht en bindend advies toe te kennen voor de benoeming en het ontslag van leden van de raad van toezicht. Het bestuur is van mening dat de benoeming en het ontslag van leden van deze organen binnen de bestuurlijke verantwoordelijkheid dient te vallen, waarbij het advies van het verantwoordingsorgaan in het uiteindelijke besluit zal worden meegewogen.   |
| 60. | De zittingsduur van een bestuurslid is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd.  | Het bestuur is van mening dat een relatieve grote mate van doorstroming is gewenst voor bestuurlijke vernieuwing. Een mogelijke lidmaatschapsduur van maximaal 8 jaar bevordert de gewenste doorstroming beter dan een maximale duur van 12 jaar, zonder dat dit de continuïteit in gevaar brengt.  |

|     |   |  |
|-----|---|--|
| 66. | Het bestuur stelt - in overleg met het desbetreffende orgaan - concrete stappen vast om te bevorderen dat fondsorganen divers worden samengesteld. Ook geeft het bestuur aan hoe en binnen welke termijnen het van plan is om de gewenste diversiteit in leeftijd en geslacht te realiseren. Het bestuur legt dit vast in een diversiteitsbeleid. Jaarlijks beoordeelt het bestuur in hoeverre de gestelde doelen zijn gehaald. Driejaarlijks evalueert het bestuur het diversiteitsbeleid. | Het bestuur onderschrijft het belang van diversiteit. Bij het (her)bezetten van organen wordt gestreefd naar vertegenwoordiging uit verschillende leeftijdsgroepen en geslachten. Het bestuur is echter van mening dat alleen bij gebleken geschiktheid invulling kan worden gegeven aan diversiteit.  |
| 67. | In het bestuur, het VO of het BO zitten ten minste één man en één vrouw.  | Zie norm 66  |
| 68. | In het bestuur, het VO of het BO zitten ten minste één lid boven en één lid onder de veertig jaar.  | Zie norm 66  |
| 75. | Een (mede)beleidsbepaler meldt het voornemen een nevenfunctie te aanvaarden of voort te zetten aan de compliance officer. Het maakt hiervoor niet uit of de nevenfunctie betaald of onbetaald is.   | (Mede)beleidsbepalers melden hun nevenactiviteiten en voornemens tot aanvaarden of voortzetten aan het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur beoordeelt of deze niet strijdig zijn met de uitvoering van de taak bij het pensioenfonds. Eenmaal per jaar wordt het overzicht met nevenfuncties in het bestuur besproken en gedeeld met de compliance officer. De compliance officer betreft dit proces in de jaarlijkse rapportage aan het bestuur. |

### Gedragcode

Jaarlijks ondertekenen de bestuursleden, de leden van de deelnemersraad, de leden van het verantwoordingsorgaan en de medewerkers van het bestuursbureau een verklaring over het naleven van de gedragscode. Dit is ook in het verslagjaar gebeurd. Het bestuur heeft voorts de werking van de gedragscode geëvalueerd. Het bestuur heeft vastgesteld dat de gedragscode is nageleefd.

Tijdens het verslagjaar is de gedragscode aangepast. De wijzigingen houden verband met een aanpassing van alle relevante fondsdocumenten aan de wet versterking bestuur en de Code pensioenfonds. De voornaamste aanpassing van de gedragscode is de nieuwe incidenten- en klokkenluidersregeling.

Tot slot heeft het bestuur een rapport van de compliance officer over de naleving van de gedragscode over het jaar 2013 ontvangen en met haar besproken. De compliance officer heeft vastgesteld dat het bestuur de compliance-aangelegenheden die zich in het jaar hebben voorgedaan, adequaat en efficiënt heeft opgepakt. Zij heeft enkele aandachtspunten aan het bestuur meegegeven met betrekking tot het administratieve vastleggingsproces. Deze aandachtspunten zijn in 2014 opgevolgd.

### Communicatie

SPA hecht grote waarde aan goede en duidelijke communicatie naar alle betrokken doelgroepen. Hiervoor is, als afgeleide van het strategisch meerjarenbeleidsplan, een communicatie meerjarenbeleidsplan opgesteld. Jaarlijks wordt, rekening houdend met de door het bestuur vastgestelde speerpunten voor het nieuwe jaar, een communicatie-actieplan opgesteld. Naast de reguliere communicatie-activiteiten, zoals het onderhouden van de website, het sturen van nieuwsberichten en het verzorgen van de (juistheid van de) wettelijke communicatie was dit jaar extra aandacht voor de communicatie rondom de wijzigingen per 1 januari 2014. In een campagne 'Zorg NU voor later' is grootscheeps aandacht gegeven aan de wijzigingen en de effecten voor de doelgroepen. Dit betrof zowel de wijziging van de pensioenregeling per 1-1-2014 en de overgang naar de situatie van eigen beheer (in de eerste fase) als de afspraken over de aanspraken ultimo 2013 (in de tweede fase). De overgang is soepel verlopen en heeft nauwelijks geleid tot vragen. Sinds 1-1-2014 wordt aan deelnemers een individueel gesprek aangeboden over de eigen pensioensituatie. Hiervan wordt goed gebruik van gemaakt en door alle leeftijdsgroepen. Ook werd eind 2014 al gestart met de communicatie over de wijzigingen per 1-1-2015 (wijziging opbouwpercentage en aftopping naar € 100.000).

## Ontwikkeling aantal verzekerden

Hieronder is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van het aantal verzekerden bij het pensioenfonds in 2014:

|   | Niet pensioengerechtigden |                            |   | Pensioengerechtigden        |                                 |                      |                    | Totaal        |
|---|---------------------------|----------------------------|---|-----------------------------|---------------------------------|----------------------|--------------------|---------------|
|   | deel-<br>nemers           | gewezen<br>deel-<br>nemers | gewezen<br>deel-<br>nemers<br>met<br>premie-<br>vrij-<br>stelling | ouder-<br>doms-<br>pensioen | invalidi-<br>teits-<br>pensioen | partner-<br>pensioen | wezen-<br>pensioen |               |
| <b>Stand per 31 december 2013</b>                   | <b>12.342</b>             | <b>12.255</b>              | <b>164</b>  | <b>2.623</b>                | <b>216</b>                      | <b>729</b>           | <b>137</b>         | <b>28.466</b> |
| Herschikking polissen door conversie*               | 24                        | 407                        | 374   | -321                        | 97                              | -1                   | 29                 | 609           |
| <b>Stand per 1 januari 2014 na<br/>herschikking</b> | <b>12.366</b>             | <b>12.662</b>              | <b>538</b>  | <b>2.302</b>                | <b>313</b>                      | <b>728</b>           | <b>166</b>         | <b>29.075</b> |
| - instroom Directie en SBZ                          | 2.604                     | 2.457                      | 184   | 391                         | 0                               | 81                   | 36                 | 5.753         |
| - toetreding / hertoetreding                        | 569                       | 0                          | 0   | 0                           | 0                               | 0                    | 0                  | 569           |
| - uitdiensttredingen                                | -1.236                    | 1.236                      | 0   | 0                           | 0                               | 0                    | 0                  | 0             |
| - waardeoverdrachten                                | 0                         | -84                        | 0   | 0                           | 0                               | 0                    | 0                  | -84           |
| - ingang ouderdomspensioen                          | -45                       | -276                       | -17   | 338                         | 0                               | 0                    | 0                  | 0             |
| - ingang partner- en wezenpensioen                  | 0                         | 0                          | 0   | 0                           | 0                               | 75                   | 36                 | 111           |
| - overlijden  | -13                       | -26                        | -13   | -60                         | 0                               | -42                  | 0                  | -154          |
| - bereiken einde wezenpensioen                      | 0                         | 0                          | 0   | 0                           | 0                               | 0                    | -26                | -26           |
| - arbeidsongeschiktheid                             | -51                       | 0                          | 51  | 0                           | 0                               | 0                    | 0                  | 0             |
| - revalidering                                      | 3                         | 1                          | -4  | 0                           | 0                               | 0                    | 0                  | 0             |
| - afkoop kleine bedragen                            | 0                         | -19                        | 0   | -15                         | 0                               | -7                   | -2                 | -43           |
| - overige oorzaken                                  | -1                        | 3                          | 0   | 5                           | -18                             | 2                    | 0                  | -9            |
| <b>Mutaties per saldo</b>                           | <b>1.830</b>              | <b>3.292</b>               | <b>201</b>  | <b>659</b>                  | <b>-18</b>                      | <b>109</b>           | <b>44</b>          | <b>6.117</b>  |
| <b>Stand per 31 december 2014</b>                   | <b>14.196</b>             | <b>15.954</b>              | <b>739</b>  | <b>2.961</b>                | <b>295</b>                      | <b>837</b>           | <b>210</b>         | <b>35.192</b> |

\* De herschikking polissen door conversie betreft de aansluiting tussen de eindstand bij AP&L (de herverzekeraar) en de manier waarop de polissen uit het overdrachtsbestand bij Syntrus in de administratie zijn opgenomen.

## **PENSIOENPARAGRAAF**

### ***Pensioenregeling***

Het fonds stelt zich ten doel het uitkeren van een ouderdomspensioen aan deelnemers en gewezen deelnemers, evenals een partner- en wezenpensioen aan hun nabestaanden.

Pensioenaanspraken worden opgebouwd volgens het geïndexeerd middelloonsysteem. De opbouw van de rechten is gebaseerd op een pensioengrondslag, berekend als het pensioengevend salaris minus een franchise. De bijdragen van de deelnemers worden berekend als een percentage van de pensioengrondslag. Deze worden door de aangesloten werkgevers ingehouden op het salaris van de deelnemers.

Per 1 januari 2014 is de pensioenregeling gewijzigd. Zo is bijvoorbeeld de franchise verlaagd en voor de actieve deelnemers is de toeslagverlening voorwaardelijk geworden. De financiering van de regeling vindt vanaf die datum plaats op basis van een collectief beschikbare premie van de werkgever aan het pensioenfonds. Per 1 januari 2015 is de pensioenregeling opnieuw aangepast. De belangrijkste aanpassingen zijn de verlaging van de franchise en de wijziging van het opbouwpercentage van 2 naar 1,875%. Ook vindt de opbouw vanaf 1 januari 2015 maximaal plaats over een fulltime pensioengevend salaris van € 100.000.

### ***Premiebeleid***

Met de aangesloten werkgevers is in de uitvoeringsovereenkomsten vanaf 1 januari 2014 een CDC-regeling overeengekomen waarbij een premie is afgesproken gebaseerd op fondsgrondslagen. In die premie worden opslagen opgenomen voor de uitvoeringskosten van het fonds, de instandhouding van het vereist eigen vermogen en om toeslagverlening op langere termijn conform de ambitie mogelijk te maken. Daarnaast wordt er in 2014 en 2015 een opslag opgenomen ter compensatie voor de vervallen aanvullingsverplichting bij een te lage dekkingsgraad.

De ontvangen premie over 2014 bedroeg € 220,9 miljoen en ligt daarmee boven de berekende kostendekkende premie van € 185,3 miljoen.

### ***Toeslagverlening***

Jaarlijks besluit het bestuur of en in hoeverre de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen worden verhoogd door middel van het verlenen van een toeslag. Het bestuur streeft voor de actieve deelnemers naar een toeslag ter hoogte van de algemene loonstijging van de Achmea cao. Voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is het streven een toeslagverlening gelijk aan de stijging van de afgeleide prijsindex voor de gezinsconsumptie. Deze toeslagen zijn voorwaardelijk en afhankelijk van de middelen van het fonds. Er is geen recht op een toeslag en het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening plaatsvindt. Er is een groep inactieve deelnemers van het voormalig Pensioenfonds Interpolis met een geconditioneerde onvoorwaardelijke toeslag. Het fonds heeft hiervoor een voorziening gevormd.

### ***Inhoud van de pensioenregeling***

De pensioenovereenkomst is vastgelegd in een pensioenreglement. Het pensioenreglement voldoet aan de bepalingen van de Pensioenwet.

## BELEGGINGSPARAGRAAF

### Terugblik economie en financiële markten

#### *Gemengd beeld*

In 2014 werden de verschillen tussen regio's en landen duidelijk zichtbaar. De economische groei in de opkomende markten zwakte af ten opzichte van een jaar eerder maar nog steeds was sprake van circa 4,4% groei. In de Verenigde Staten versnelde de economische groei na een zwak eerste kwartaal. Over de hele linie was verbetering waar te nemen en de Amerikaanse economie groeide naar verwachting met 2,2%. De inflatie in de Verenigde Staten schommelde grofweg tussen de 1,5% en 2,0% gedurende het jaar. De macro-economische situatie in de eurozone was daarentegen minder rooskleurig. De economische groei voor de gezamenlijke muntunie bedroeg een magere 0,8% in 2014. Ook binnen de eurozone blijven de verschillen groot. De Duitse economie groeide met circa 1,4% terwijl in Italië sprake was van een recessie. Door de haperende economie zijn ook de inflatiecijfers verder gedaald. Het headline inflatiecijfer in de eurozone is in de loop van het jaar tot circa 0% gedaald.

Door de magere economische groei en de aanhoudende daling van de inflatiecijfers in de eurozone, heeft de Europese Centrale Bank (ECB) additionele maatregelen genomen. De beleidsrente is in twee stappen verlaagd naar 0,05% en de depositorente is verlaagd tot -0,2%. Daarnaast zijn nieuwe liquiditeit verschaffende maatregelen genomen, de zogenaamde Targeted Longer-Term Refinancing Operations (TLTRO's). Ook lanceerde de ECB nieuwe opkoopprogramma's van gedekte obligaties (covered bonds) en obligaties met onderpand (asset backed securities). De Bank of Japan verruimde het monetaire beleid ook door het bestaande opkoopprogramma uit te breiden. De Amerikaanse centrale bank (Fed) bouwde het opkoopprogramma van staatsobligaties en hypotheekgerelateerde obligaties juist af gedurende 2014.

Naast de macro-economische ontwikkelingen speelden diverse geopolitieke gebeurtenissen een belangrijke rol. De onrust in Oekraïne leidde tot spanningen tussen Rusland en het Westen, met economische sancties tot gevolg.

#### *Positief jaar*

De totaalrendementen in 2014 waren voor de meeste beleggingscategorieën positief. Alleen het rendement op grondstoffen, waar het pensioenfonds overigens niet in belegt, was negatief door de sterke daling van de olieprijs. De andere beleggingscategorieën lieten behoorlijke plussen zien. Gedurende het jaar was de volatiliteit laag. Alleen in het vierde kwartaal nam de onrust toe en was sprake van oplopende volatiliteit. Net als voorgaande jaren was het monetaire beleid een dominante factor op de financiële markten. De renteniveaus in de eurozone daalden gedurende het jaar naar nieuwe, historisch lage niveaus. De lage economische groei, de dalende inflatiecijfers en de nieuwe maatregelen van de ECB waren hier de oorzaak van. Ook de valutabewegingen werden sterk gedreven door de acties van centrale banken. De forse daling van de olieprijs en de westerse sancties zetten Russische activa fors onder druk.

De totaalrendementen op staatsobligaties van zowel de kernlanden als de niet-kernlanden in de eurozone bedroegen meer dan 10% in 2014. De Duitse 10-jaarsrente daalde van 1,9% eind 2013 naar 0,5% eind 2014. Dit is het laagste niveau ooit. Ook de kapitaalmarktrentes in Italië en Spanje daalden fors. De Italiaanse 10-jaarsrente daalde van 4,1% eind 2013 naar 1,9% eind 2014 en de Spaanse 10-jaarsrente daalde van 4,2% naar 1,6% gedurende 2014. Ook op de risicovollere, vastrentende categorieën werd een positief rendement behaald. Investment Grade Credits (bedrijfsobligaties) profiteerden van een daling van zowel de risicovrije rente als van de risico-opslag. De beleggingscategorie Global High Yield bleef wat achter bij de andere vastrentende categorieën. In de tweede helft van 2014 liep de risico-opslag gestaag op. Dit kwam mede door de forse daling van de olieprijs waardoor de risico-opslagen voor energiebedrijven in de High Yield markt opliepen. Schuldpapier uit opkomende markten in zowel harde (EMD HC) als lokale valuta (EMD LC) steeg in waarde. EMD HC profiteerde van de daling van de Amerikaanse kapitaalmarktrente terwijl de risico-opslag licht opliep. Ondanks het fors negatieve rendement op Russische staatsobligaties werd een positief rendement behaald op EMD LC. Door de gemiddeld genomen hogere effectieve rendementen en de relatief zwakke euro resulteerde een totaalrendement van meer dan 7%.

De beleggingscategorie aandelen liet voor het derde achtereenvolgende jaar een positief totaalrendement zien. Het aanhoudende ruime monetaire beleid en de positieve economische ontwikkelingen in de Verenigde Staten waren de belangrijkste oorzaken hiervan. Vooral Amerikaanse aandelen profiteerden van deze ontwikkelingen en lieten hoge

rendementen zien. Aandelen uit opkomende landen en Europa bleven in lokale valuta per saldo achter bij de andere regio's maar sloten het jaar toch in de plus af. Door de zwakke euro bedroeg het totaalrendement van aandelen uit opkomende landen in euro's gemeten meer dan 11%. De Japanse aandelenmarkt herstelde in de tweede helft van 2014 mede door de verruimende maatregelen van de Bank of Japan (BoJ).

De uiteenlopende bewegingen van economische groei en monetair beleid, leidden tot grote valutabewegingen. In het middelpunt van het valutageweld stond de Amerikaanse dollar. Deze munt steeg in waarde ten opzichte van de andere grote valuta's. Per saldo daalde de euro met circa 11% ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Ook binnen de opkomende marktencurrency's waren enkele opvallende bewegingen. De Russische roebel ging behoorlijk onderuit ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de euro. Een gevolg van de, door westerse sancties verergerde, kapitaalvlucht uit Rusland.

### **Gevoerd beleid**

Ons pensioenfonds heeft op 31 oktober 2013 besloten om de herverzekering bij AP&L inzake Gesepareerd Depot Garantie Stichting Pensioenfonds Achmea (AP&L) af te kopen per eind december 2013. Als gevolg hiervan is het gehele vermogen van het pensioenfonds dat was ondergebracht bij AP&L per 1 januari 2014 overgeheveld naar het pensioenfonds. Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. (SAVB) heeft deze transitie begeleid en verzorgd in goede samenwerking met het bestuursbureau, AP&L, de depotbanken en Syntrus Achmea Real Estate & Finance (wat betreft de vastgoedportefeuille).

De beleggingen zijn met de volgende fasering overgeheveld van AP&L naar ons pensioenfonds, conform de besluitvorming door het bestuur:

Fase 1: Verkoop aandelenportefeuille en implementatie kortlopend staatsmandaat (eind 2013);

Fase 2: Transitie per 1 januari 2014 bestaande uit:

- | Overhevelen assets (inclusief renteswaps) van AP&L naar het pensioenfonds, inclusief de voorbereiding in 2013 (o.a. aanpassen contracten managers en verhangning van de derivatencontracten, het onderpand management en custody change);
- | Implementatie van nieuwe activiteiten;

Fase 3: Nazorg. Onder de nazorg vielen alle assets die niet direct konden worden overgeheveld (zoals direct vastgoed en een deel van de swapportefeuille).

Ons pensioenfonds heeft, nadat de overdracht was afgerond, de aandelenpositie in twee stappen opgebouwd om invulling te geven aan het strategisch gewenste risicoprofiel (80% vastrentende waarden en 20% zakelijke waarden), in afwachting van de uitkomsten van de lopende ALM studie. Gelijktijdig is het valutabeleid geïmplementeerd; 100% afdekking van de vier hoofdvaluta's. Vervolgens is, vanuit de pensioenfondscontext, de rentehedge aangepast naar een 80% economische renteafdekking.

SAVB heeft vanaf 1 januari 2014 de executie van de rente- en valutaderivaten overgenomen voor het pensioenfonds. De financiële administratie activiteiten en het collateral management zijn daarnaast tijdelijk overgegaan naar SAVB voor de periode van 1 jaar (t/m 31 december 2014).

Het pensioenfonds heeft in oktober 2014 KAS BANK geselecteerd als custodian, administrateur en compliance monitor voor de beleggingen. Daarnaast is SAVB geselecteerd als fiduciair beheerder voor het pensioenfonds. De overdracht van de financiële administratie en het collateral management van SAVB naar KAS BANK heeft plaatsgevonden per 1 januari 2015.

In 2014 heeft ons pensioenfonds een uitgebreide ALM-studie uitgevoerd. In deze studie is onder andere het strategisch beleggingsbeleid opnieuw vastgesteld, mede in relatie tot de nieuwe wet- en regelgeving en de eigen beheer situatie. Volgend op de ALM-studie heeft het pensioenfonds een portefeuilleconstructie (PC) studie laten uitvoeren, waarin een meer gedetailleerde invulling van het beleggingsbeleid is onderzocht. Hierbij is onder andere gekeken naar een effectieve spreiding over risicocategorieën (clustering van beleggingscategorieën). De portefeuilleconstructie heeft geleid tot het vaststellen van een nieuwe strategische en normportefeuille voor 2015. In dit kader heeft het pensioenfonds in 2014

uitgebreid stilgestaan bij de investment beliefs van het pensioenfonds. Ook is het verantwoord beleggen beleid besproken en op onderdelen verder aangescherpt.

Het resultaat op de vermogensbeheerportefeuille, exclusief rente- en valuta overlays over 2014 kwam uit op 10,85%. Alle beleggingscategorieën droegen positief bij aan het behaalde resultaat. Omdat de rente over geheel 2014 is gedaald, nam de rentehedge in waarde toe ter compensatie van de waardevermindering van de pensioenverplichtingen. Inclusief de overlayportefeuille bestaande uit de rente- en valutahedge kwam het totale resultaat uit op 29,69%.

### Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

| Portefeuillewaarde                      | 2014                          | 2014         | 2013**)                       | 2013         |
|---|-------------------------------|--------------|-------------------------------|--------------|
|   | Marktw waarde<br>x €1 miljoen | In procenten | Marktw waarde<br>x €1 miljoen | In procenten |
| Aandelen                                | 970,4                         | 15,6         | 15,2                          | 17,9         |
| Vastrentende waarden                    | 4.216,2                       | 67,9         | 67,1                          | 79,2         |
| Overige beleggingen                     | 41,6                          | 0,7          | -0,6                          | -0,8         |
| Vastgoed                                | 87,5                          | 1,4          | 3,1                           | 3,7          |
| <b>Totaal</b>                           | <b>5.315,7</b>                | <b>85,6</b>  | <b>84,8</b>                   | <b>100,0</b> |
| Derivaten met een<br>positieve waarde*) | 897,6                         | 14,4         | -                             | -            |
| <b>Totaal inclusief<br/>derivaten</b>   | <b>6.213,3</b>                | <b>100,0</b> | <b>84,8</b>                   | <b>100,0</b> |

\*) Derivaten betreft de waarde van de hedgeportefeuilles van zowel de renteswaps als de valuta forwards en de in die portefeuilles opgenomen liquide middelen.

\*\*\*) Gegevens 2013 zijn exclusief de beleggingen van het herverzekeringsdepot.

### Normportefeuille en bandbreedtes

Het beheer vond plaats op basis van onderstaande normportefeuille. Deze is gebaseerd op de strategische portefeuille, waarin 80% vastrentende waarden en 20% zakelijke waarden is vastgelegd:

| Normportefeuille 2014    | Midden<br>in procenten | Minimum<br>in procenten | Maximum<br>in procenten |
|--------------------------|------------------------|-------------------------|-------------------------|
| Aandelen                 | 15,1%                  | 10,1%                   | 20,1%                   |
| Vastrentende waarden     | 80,0%                  | 75,0%                   | 85,0%                   |
| Alternatieve beleggingen | 1,4%                   | 0,0%                    | 4,4%                    |
| Vastgoed                 | 3,5%                   | 0,5%                    | 6,5%                    |
| Liquide middelen         | 0,0%                   | 0,0%                    | 5,0%                    |
| <b>Totaal</b>            | <b>100,0%</b>          |                         |                         |

## Rendementen

Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin door het pensioenfonds wordt belegd:

|  | 2014          | 2014          | 2013         | 2013         |
|--|---------------|---------------|--------------|--------------|
|  | Portefeuille* | Benchmark*    | Portefeuille | Benchmark    |
| Aandelen                                   | 18,89%        | 18,72%        | 15,93%       | 16,88%       |
| Vastrentende waarden                       | 8,82%         | 8,97%         | 0,14%        | -0,05%       |
| Alternatieve beleggingen                   | 14,18%        | 7,39%         | 4,67%        | 4,68%        |
| Vastgoed                                   | 0,58%         | 3,93%         | 1,51%        | 1,51%        |
| Liquide middelen                           | 1,21%         | 0,04%         | 0,17%        | 0,00%        |
| <b>Totaal</b>                              | <b>10,85%</b> | <b>11,08%</b> | <b>2,82%</b> | <b>2,77%</b> |
| Hedgeportefeuilles                         | 18,84%        |               | -0,42%       |              |
| <b>Totaal inclusief hedgeportefeuilles</b> | <b>29,69%</b> |               | <b>2,40%</b> |              |

\*In verband met transitie is het eerste kwartaal sprake geweest van een transitieperiode. Een zuivere performance meting gedurende de transitieperiode is hierdoor niet goed mogelijk. Vanaf april is de portefeuille opgelijnd conform de vastgestelde normportefeuille.

## Afdekking renterisico

Het renterisico is een groot risico in de pensioenbalans. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in vastrentende waarden en renteswaps. Vanaf het 1e kwartaal van 2014 werd 80% van het renterisico van de technische voorziening afgedekt.

Bij aanvang van 2014 was de 30-jaars swaprente 2,7%. Gedurende het jaar daalde deze met 1,2% tot 1,5% per eind van het jaar. Het hoogste niveau van deze rente werd met 2,8% in januari 2015 bereikt en het laagste niveau van 1,5% per ultimo 2014. Daarmee heeft de 30-jaars swaprente gedurende 2014 een vrijwel continue daling vertoond. Hierdoor is de waarde van de renteswaps en vastrentende waarde portefeuille fors gestegen. De 3-maands gemiddelde 30-jaars swaprente nam gedurende 2014 af van 2,7% naar 1,7%. Een daling van circa 1%. De waarde van de Technische Voorziening steeg hierdoor ook fors. De daling van de rekenrente (UFR) was minder groot dan de daling van de swaprente. Door het hoge afdekkingspercentage van het renterisico, had de daling van de swaprente een positieve invloed op de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

## Afdekking valutarisico

Het pensioenfonds belegt in verschillende beleggingen die in buitenlandse valuta genoteerd zijn. De belangrijkste buitenlandse valuta waarin belegd wordt, zijn: de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Japanse yen en de Zwitserse franc. Het valutarisico van deze valuta werd volledig afgedekt naar de euro vanuit de overlayportefeuille.

Gedurende 2014 werden de afgedekte buitenlandse valuta gemiddeld genomen sterker ten opzichte van de euro. De bijdrage van de valuta afdekking aan het resultaat van de portefeuille was negatief. De ontwikkeling van dit resultaat werd vooral gedreven door de ontwikkeling van de grootste buitenlandse valuta positie: de Amerikaanse dollar.

## **Aandelen**

2014 was een jaar met twee gezichten. Het jaar begon zoals 2013 eindigde met een positieve kijk van de markt op de economie. De beurzen stegen verder en nieuwe records werden gebroken. Het laatste kwartaal van 2014 nam de volatiliteit flink toe en zagen we flinke bewegingen in de olie- en commodityprijzen (meest dalingen), valuta (daling van de euro) en de beurzen. Dit onder invloed van tegenvallende macrocijfers in Europa en China. Per saldo steeg de Europese beurs met zo'n 7% en de Amerikaanse beurs met 28,5% in euro's. Het verschil in performance wordt deels verklaard door de dalende euro. Opkomende markten stegen met 19%.

Hoewel de beurzen in de breedte stegen, was er sprake van duidelijke voorkeuren binnen de verschillende markten. Dit kwam tot uitdrukking in het soort aandelen dat werd gekocht. Defensieve aandelen van bedrijven met stabiele en voorspelbare winstgroei, deden het beter dan meer cyclische aandelen. De sectoren gezondheidszorg en nutsbedrijven deden het daarom het best. Minder goed presteerden de cyclische sectoren: basismaterialen, industrie en energie. De factoren "Kwaliteit" (stabiele winsten, weinig schuld) en "Momentum" (positieve koerstrend en positieve winstrend) deden het beter dan de factor "Waarde" (lage waardering). De verschillen in de factorperformance werden ook behoorlijk beïnvloed door de verschillen in sectorperformances. Hiervoor gecorrigeerd deden alle factoren het behoorlijk goed. Portefeuilles die inspeelden op aandelen met een lage volatiliteit, de Low Vol strategieën deden het ook goed.

Het rendement van de aandelenportefeuille van het pensioenfonds bedroeg in 2014 18,89%. De benchmark bedroeg 18,72%. De portefeuille bleef hiermee in lijn met de benchmark.

## **Vastrentende waarden**

Het doel van het vastrentende waarden mandaat is om een veilige basis te bieden binnen de beleggingsportefeuille en hiermee aan de nominale verplichtingen van het fonds te kunnen voldoen.

De renteniveaus in de eurozone daalden in 2014 tot historische dieptepunten. Ook de rendementsverschillen tussen periferie en core-landen namen af. De macro-economische omgeving was teleurstellend: na aanvankelijk hoopgevende groeicijfers in het eerste halfjaar nam het momentum aan het eind van het jaar weer duidelijk af. Op het gebied van de sanering van de overheidsfinanciën werd slechts beperkte vooruitgang geboekt. De rendementsverschillen tussen periferie en core-landen namen verder af.

De rentedaling is vooral toe te schrijven aan de gestaag dalende inflatie en inflatieverwachtingen. Ondanks twee verlagingen van de beleidsrentes van de ECB en verdere stimuleringsprogramma's, bestaande uit het verstrekken van goedkope 4-jaarsleningen aan banken en het aankopen van zogenoemde "covered bonds" en "asset-backed securities" raakte de inflatie in de eurozone steeds verder verwijderd van de door de ECB nagestreefde "close to, but below, 2%". Verdere maatregelen, onder meer bestaande uit het opkopen van staatsleningen, worden daarmee steeds waarschijnlijker.

De rentedaling zorgde voor een hoog rendement op staatsleningen.

## **High yield obligaties**

De beleggingscategorie global high yield liet een licht positief rendement zien in 2014 en bleef wat achter bij de andere vastrentende categorieën door de gestegen risico-opslag. Deze categorie heeft het voorgaande jaren erg goed gedaan en was daardoor behoorlijk duur geworden en dus gevoelig voor tegenvallend nieuws. Dit kwam uiteindelijk vooral uit de hoek van de oliegerelateerde bedrijven binnen high yield.

### ***Emerging Markets Debt - Hard Currency en Local Currency***

De laatste weken van 2014 eindigden als de meest volatiele voor schuldpapier uit opkomende landen in harde valuta door de val in de olieprijsen wat de stress in de beleggingscategorie deed toenemen. De turbulentie aan het eind van het jaar woog zwaar op het volledige jaarrendement. Schuldpapier uit opkomende markten in zowel harde als lokale valuta steeg in 2014 in waarde. Een kentering na de negatieve rendementen die vorig jaar werden behaald. Staatsobligaties in lokale valuta profiteerden per saldo van de waardedaling van de euro. Maar ook binnen de opkomende marktvaluta's waren enkele opvallende bewegingen. De Russische roebel daalde flink ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de euro. Dit werd veroorzaakt door de kapitaalvlucht uit Rusland die mede veroorzaakt werd door de westerse sancties.

Per saldo heeft de vastrentende waarden portefeuille met een rendement van 8,82% versus een benchmarkrendement van 8,97% een underperformance van 0,15% behaald. Voor 2015 wordt een zeer bescheiden herstel verwacht, waardoor de rendementen op vastrentende waarden bescheiden zullen blijven.

### **Alternatieve beleggingen**

Alternatieve beleggingen zijn beleggingen die niet direct verband houden met traditionele beleggingen zoals aandelen en obligaties. Het pensioenfonds belegt beperkt via een tweetal fondsen in de alternatieve beleggingen: infrastructuur en private equity.

#### ***Infrastructuur***

De stabiele infrastructuur belangen in infrastructuurfondsen presteerden het afgelopen jaar bijzonder sterk. Naast hogere waarderingen als gevolg van een lage discount factor, welke wordt veroorzaakt door een lage rentestand, stegen ook de vrije kasstromen bij de fondsen. De meer macro-economisch gevoelige investeringen zoals tolwegen en havens wisten hun voordeel te doen met de economische groei. Binnen de energiesector blijft de vraag naar nieuwe investeringen in hernieuwbare energie alsook infrastructuur voor transport en opslag van gas en olie hoog.

Het infrastructuurfonds behaalde in 2014 een rendement van 15,53% op zijn infrastructuurbeleggingen. De benchmark behaalde een rendement van 3,10%. Door het ontbreken van een adequate marktindex voor infrastructuur is als benchmark de risicovrije rente (Euribor 3 maands) plus een risico opslag van 3%-punten gehanteerd. Deze benchmark is vooral bedoeld voor de beoordeling over de totale looptijd. Voor tussentijdse beoordelingen is deze minder geschikt.

#### ***Private equity***

De private equity markt bereikte gedurende 2014 nieuwe, historische hoogtepunten. Private equity fondsen wisten wederom zeer hoge bedragen voor nieuwe fondsen op te halen bij investeerders. De opkomst van mega fondsen (groter dan \$ 5 miljard) is terug in de markt. In 2014 hebben we zeer grote transacties gezien aan de aankoopzijde, waarbij een aantal bedrijven van de beurs werd gehaald, om deze opnieuw te herpositioneren in de markt. Desondanks bleef het totale niveau van aankopen door de fondsen sterk achter bij voorgaande jaren. De oorzaak hiervoor moet worden gezocht bij de zeer hoge prijzen die door verkopers werden gevraagd. Aan de verkoopzijde werden nieuwe historische records gebroken waardoor grote bedragen terugvloeiden naar de investeerders. Verkopen werden gedragen door aankopen van strategische partijen, onderlinge verkopen door de fondsen en het naar de beurs brengen van bedrijven.

De beleggingen in de private equity pool behaalden over 2014 een positief rendement van 10,76%. Dit blijft iets achter bij de verwachting en de goede prestaties van beursgenoteerde bedrijven.

### **Vastgoed**

De Nederlandse vastgoedmarkt liet in 2014 herstel zien ten opzichte van de zwakke voorgaande jaren. Opvallend was de interesse van buitenlandse beleggers. Zowel in de sectoren woningen, winkels als kantoren werden grote portefeuilles aankopen door buitenlandse beleggers gedaan. Dit droeg bij aan het herstel van de Nederlandse vastgoedmarkt.

Hieronder wordt aangegeven wat in 2014 de situatie per sector was:

- | Woningen: de koopwoningenmarkt liet in 2014 een sterk herstel zien. Er werden veel meer woningen verkocht dan in voorgaande jaren. Ook de waarde van koopwoningen steeg, vooral in de Randstad. De koopwoningenmarkt werd ondersteund door overheidsmaatregelen zoals aanpassingen in het schenkingsrecht. Hierdoor werd het voor veel mensen aantrekkelijk om in 2014 een huis te kopen. Het effect hiervan op de waardeontwikkeling in de huurwoningenmarkt was beperkt. De huren lieten in 2014 een stijging zien. Dit kwam onder andere doordat de huurverhoging in het gereguleerde segment inkomensafhankelijk is. De waarde van huurwoningen bleef nagenoeg onveranderd. De bezettingsgraad van huurwoningen is hoog.
- | Winkels: Ook in 2014 zet de tweedeling in de winkelmarkt door. De waarde van winkels op A-locaties is relatief stabiel. Op B en C-locaties dalen de huren van winkelruimte en staat ook de waarde van de winkels onder druk. Ook de leegstand neemt in dit segment toe. De impact van internetverkoop is vooralsnog beperkt. Hoewel dit sommige segmenten binnen de winkelmarkt wel merkbaar is, zoals voor elektronische verkoop.
- | Kantoren: Ook in de kantorensector is er sprake van een tweedeling. De structurele overcapaciteit zorgt voor aanhoudende druk op de kantorenmarkt. Daarnaast zijn er ook segmenten in de markt waar weinig leegstand is en de waarden van kantoren stijgen. Een voorbeeld hiervan is de Zuid-as in Amsterdam.

De portefeuille presteerde met 0,58% slechter dan de samengestelde vastgoed benchmark (3,93%).

### **Vooruitblik**

Voor 2015 is de verwachting dat de wereldwijde, economische groei aantrekt maar de verschillen tussen de regio's en landen blijven groot. Het "momentum" in de Amerikaanse economie is gunstig. De situatie in de eurozone blijft problematisch. De verschillen tussen de landen zijn groot en structurele maatregelen worden maar beperkt doorgevoerd. De economische groei is laag en blijft kwetsbaar. Voor 2015 is er een aantal lichtpunten, dat de economische groei in de eurozone ondersteunt: de depreciatie van de euro, de gedaalde olieprijs, het herstel van de kredietverlening en nieuwe maatregelen van de ECB. In de opkomende landen is het macro-economisch beeld gemengd. De Chinese economie koelt gestaag af terwijl Rusland grote hinder ondervindt van de westerse sancties en de daling van de olieprijs.

Wereldwijd is er sprake van een lage inflatieomgeving. De deflationaire krachten blijven per saldo sterk. De voornaamste oorzaken hiervan zijn: de algehele schuldafbouw en de daardoor haperende vraag, de overcapaciteit op de arbeidsmarkt (vooral in de eurozone), waardoor de loongroei gematigd blijft, en de fors gedaalde olieprijs. Hierdoor zal de kerninflatie onder de doelstelling van de centrale banken in de ontwikkelde markten blijven. De situatie in de eurozone is het meest precair. Dit betekent dat in 2015 het monetair beleid ruim zal blijven en dat nieuwe maatregelen genomen zullen worden. Maar ook hier zal divergentie optreden tussen de verschillende regio's en landen.

De centrale bank in de VS (de Fed) bereidt zich voor om de beleidsrente te verhogen in 2015. Maar gezien de gematigde inflatie en de zwakke groeiomgeving in de andere ontwikkelde markten, zal ze terughoudend zijn met het snel en fors verhogen van de beleidsrente. Een eerste rentestap wordt pas op zijn vroegst medio 2015 verwacht. De ECB en de BoJ daarentegen zullen de beleidsrente voorlopig niet verhogen. Sterker nog, beide centrale banken hebben additionele maatregelen getroffen om het monetaire beleid verder te verruimen en zullen dit ingezette beleid in 2015 continueren.

De beleggingsomgeving zal in 2015 worden gekenmerkt door divergentie in het nog steeds ruime monetaire beleid en de historisch lage renteniveaus. De verwachte rendementen voor de middellange termijn zijn zeer gematigd. De renteniveaus zijn een stuk lager dan vorig jaar waardoor voor obligaties lage rendementen worden verwacht. Echter, op korte termijn is het niet de verwachting dat de renteniveaus sterk zullen oplopen. De lage economische groei en inflatie in de eurozone, gecombineerd met het verruimende monetaire beleid van de ECB, zal de rentetarieven laag houden. Belangrijke risico's zijn: de (geo)politieke ontwikkelingen, de situatie in de eurozone (o.a. deflatiegevaar en Griekse verkiezingen), beleidsfouten van autoriteiten en een groter dan verwachte groeivertraging in China.

Vanwege de lage renteniveaus en de sterk gestegen aandelenbeurzen, zijn de rendementsverwachtingen voor de komende jaren gematigd. Waarderingstechnisch gaat de voorkeur uit naar aandelen ten opzichte van obligaties. Vanuit waarderingsperspectief zijn beleggingen uit opkomende landen aantrekkelijker dan beleggingen in ontwikkelde landen. Wel zijn de risico's bij de opkomende landen op korte termijn nog groot.

Bij ons pensioenfonds zal 2015 het jaar zijn van de implementatie van het in 2014 voorbereide strategische financieel beleid. Specifiek zal de beleggingsmix worden aangepast met daarin een verschuiving naar 30% zakelijke waarden en 70% vastrentende waarden. Bij de implementatie van deze nieuwe mix zal de portefeuille ook worden gediversifieerd. Ten aanzien van de renterisico afdekking zal een dynamisch afdekkingsbeleid worden ingevoerd.

### **Corporate governance en verantwoord beleggen**

Het pensioenfonds kiest voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door ondernemingen waarin wordt belegd speelt hierbij een belangrijke rol. Omdat vanuit dit perspectief de belangen van het pensioenfonds en werkgever Achmea in elkaars verlengde liggen, trekken wij in deze gezamenlijk op. Het verantwoord beleggen beleid sluit daarom waar mogelijk aan bij het verantwoord beleggen beleid van Achmea.

Uitgangspunten:

Bij het in praktijk brengen van ons verantwoord beleggen beleid hanteert het pensioenfonds het Global Compact van de Verenigde Naties als leidraad. Dit VN-initiatief op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen bestaat uit tien basisprincipes. Die hebben weer betrekking op vier hoofdthema's:

- | Mensenrechten
- | Arbeidsnormen
- | Milieu
- | Anticorruptie

Het VN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie respecteren, ondersteunen en uitoefenen.

De principes van het Global Compact zijn afgeleid van internationale conventies en verdragen. Zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de principes van de International Labour Organisation (ILO).

Hoe brengt het pensioenfonds het beleid in praktijk?

Het pensioenfonds maakt gebruik van onderstaande instrumenten bij het in praktijk brengen van het verantwoord beleggen beleid:

1. Uitsluitingsbeleid;
2. Engagement, het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
3. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
4. ESG-integratie;
5. Doelinvesterings.

#### **1. Uitsluitingsbeleid**

Voldoen bedrijven en landen niet aan onze maatschappelijke normen? Dan kiezen we ervoor niet in deze ondernemingen of landen te beleggen. Daarbij gaat het onder meer om de volgende soorten bedrijven en landen:

##### *Fabrikanten van controversiële wapens*

Controversiële wapens zijn voor ons wapens die onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken. En die geen onderscheid maken tussen burgerdoelen en militaire doelen. Vaak veroorzaken deze wapens ook na afloop van een conflict veel slachtoffers en ontwrichten ze de economie en de maatschappij. Hierbij gaat het om nucleaire, biologische en chemische wapens, om antipersoonsmijnen en om clustermunities.

### *Bedrijven die de VN Global Compact-principes structureel schenden*

Schendt een bedrijf langer dan twee jaar de uitgangspunten van het VN Global Compact? En neemt de onderneming onvoldoende maatregelen om daar iets aan te doen? Dan komt dat bedrijf in aanmerking voor uitsluiting van belegging. Bij het bepalen of een bedrijf de fundamentele normen en waarden van het VN Global Compact schendt, baseren we ons op onderzoeken van twee onafhankelijke onderzoeksbureaus.

### *Tabaksproducenten*

Roken en andere vormen van tabaksgebruik schaden de gezondheid. Daarom beleggen we niet in tabaksproducenten.

### *Landen waartegen sancties van kracht zijn*

Tegen sommige landen zijn sancties ingesteld. Bijvoorbeeld omdat machthebbers op systematische wijze de fundamentele mensenrechten van hun burgers schenden. Of omdat vanwege een hoge mate van corruptie toevertrouwde middelen in dergelijke landen niet ten goede komen aan duurzame ontwikkeling van de economische situatie en welvaart van de bevolking. Er een schending is van het non-proliferatieverdrag. Het pensioenfonds belegt niet in deze landen.

### *Enhanced engagement*

Levert een dialoog met een bedrijf niet het gewenste resultaat op? Dan is het mogelijk dat de onderneming uitgesloten wordt van beleggingen.

## **2. Engagement, het aangaan van de dialoog met ondernemingen**

Namens het pensioenfonds vindt er een continue dialoog plaats met bedrijven. Centrale vraag: hoe kunnen deze bedrijven duurzamer te werk gaan? Bijvoorbeeld op het gebied van sociaal beleid, milieu en ethisch gedrag? Deze onderwerpen passen prima binnen het VN Global Compact. Door met bedrijven de dialoog hierover aan te gaan worden kansen en risico's van een onderneming beter in kaart gebracht. Wordt duurzaam gedrag van ondernemingen gestimuleerd. Wordt er potentieel lange termijn aandeelhouderswaarde gecreëerd.

Een specifieke vorm van engagement is 'enhanced engagement'. Hierbij gaat het pensioenfonds, gezamenlijk met Achmea, het gesprek aan met bedrijven op specifieke thema's zoals publieke gezondheidszorg en biodiversiteit. Voor deze bedrijven formuleren we specifieke verbeterdoelen. Met heldere, specifieke en meetbare doelstellingen. Regelmatig meten we de voortgang die een bedrijf boekt. Levert de dialoog met het bedrijf niet het gewenste resultaat op? Dan sluiten we de onderneming mogelijk uit van beleggingen.

## **3. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen**

Aandeelhouders mogen meestemmen over belangrijke besluiten die een bedrijf neemt. Het pensioenfonds is een betrokken aandeelhouder en maakt daarom actief gebruik van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen. Zo kunnen we invloed uitoefenen op het beleid van een onderneming. En kunnen we zo goed mogelijk opkomen voor onze eigen belangen.

Bij het bepalen van onze stem maken we onder meer gebruik van de analyses en adviezen van adviesbureau Institutional Shareholder Services (ISS). Voordat het pensioenfonds een definitieve stem geeft bekijkt het echter alle voorstellen op individuele basis. Als gevolg hiervan kan er per onderneming anders gestemd worden op een voorstel van gelijke aard. Dit op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van een dergelijk voorstel.

## **4. ESG-integratie**

Op sociaal en milieugebied spelen er veel zaken die de economische groei beïnvloeden. Denk maar aan grondstof schaarste, klimaatverandering en demografische ontwikkelingen. Wij verwachten dat maatschappelijk verantwoord beleggen het voor risico gecorrigeerde rendement van de beleggingsportefeuille op lange termijn gunstig kan beïnvloeden.

Het pensioenfonds voert de dialoog met de aangestelde vermogensbeheerders om de integratie van ESG factoren verder te promoten en te implementeren. ESG staat daarbij voor milieu ('Environment'), sociale aspecten ('Social') en goed bestuur ('Governance'). Het pensioenfonds promoot hiermee dat ESG-integratie een structureel onderdeel is van het beleggingsbeslissingsproces zoals dat van toepassing is op het totaal beheerd vermogen.

## 5. Doelinvesterings

Bij het verder vormgeven van het beleggingsbeleid besteedt het pensioenfonds waar mogelijk aandacht aan doelinvesterings. Achterliggend doel van het investeren in dergelijke projecten is om te zoeken naar een manier waarop duurzame projecten zowel maatschappelijk rendement als financiële waarde opleveren.

### Beheerkosten

In april 2011 bracht de Autoriteit Financiële Markten (AFM) het rapport "Kosten pensioenfondsen verdienen meer aandacht" uit. Hierin wordt gepleit voor een helder en transparant inzicht in de kosten die pensioenfondsen maken. In dit rapport is onder andere aandacht gevraagd voor de kosten op het gebied van vermogensbeheer.

De Pensioenfederatie heeft dit concreet gemaakt in de vorm van 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten'. In dit jaarverslag zijn deze aanbevelingen gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, worden ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van fiduciair management en vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de volgende kosten componenten:

| Kostenoverzicht vermogensbeheer  | 2014<br>x € 1 miljoen | 2014<br>In basispunten | 2013<br>x € 1 miljoen | 2013<br>In basispunten |
|--|-----------------------|------------------------|-----------------------|------------------------|
| Kosten vermogensbeheer   | 5,784                 | 0,12%                  | 8,649                 | 0,21%                  |
| Kosten rente-overlay   | 1,200                 | 0,02%                  | 574                   | 0,01%                  |
| Kosten Strategisch Pensioen Management                                   | 3,459                 | 0,07%                  | 2,823                 | 0,07%                  |
| <b>Totaal kosten</b>   | <b>10,443</b>         |                        | <b>12,046</b>         |                        |
| Gemiddeld vermogen   | 4.967,5               |                        | 4.176,9               |                        |
| Totaal kosten als % gemiddeld vermogen                                   |                       | 0,21%                  |                       | 0,29%                  |
| Transactiekosten   | 3,339                 | 0,07%                  | 9,768                 | 0,23%                  |
| <b>Totaal kosten inclusief transactiekosten</b>                          | <b>13,782</b>         |                        | <b>21,814</b>         |                        |
| Gemiddeld vermogen   | 4.967,5               |                        | 4.176,9               |                        |
| <b>Totaal kosten als % gemiddeld vermogen inclusief transactiekosten</b> |                       | <b>0,28%</b>           |                       | <b>0,52%</b>           |

| Kosten 2014 per beleggingscategorie<br>(* € 1.000) | Beheer-<br>kosten | Performance<br>gerelateerde<br>kosten | Tansactie-<br>kosten | Totaal        |
|--|-------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|
| Vastgoed   | 410               |                                       |                      | 410           |
| Aandelen   | 319               |                                       | 682                  | 1.001         |
| Private equity                                     | 183               | 457                                   | 5                    | 645           |
| Vastrentende waarden                               | 3.195             |                                       | 1.957                | 5.152         |
| Overige beleggingen                                | 373               | 57                                    | 41                   | 471           |
| Overlay beleggingen                                | 1.200             |                                       | 654                  | 1.854         |
| Overige kosten                                     | 4.249             |                                       |                      | 4.249         |
|  |                   |                                       |                      |               |
| <b>Totaal</b>                                      | <b>9.929</b>      | <b>514</b>                            | <b>3.339</b>         | <b>13.782</b> |

Onder de kosten van vermogensbeheer is een bedrag van €514.012 aan performance gerelateerde kosten begrepen.

Overige kosten zijn de kosten die zijn gemaakt voor het algemeen fiduciair beheer, collateral management kosten, kosten van bewaarloon en verantwoord beleggen beleid.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht. Deze uiten zich in het verschil tussen de bied- en laat-spread. Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten er zijn gemaakt. Daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turn-over' in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn vervolgens de transactiekosten bij benadering bepaald.

De totale kosten over 2014 bedragen €13,782 mln. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten 0,28%. De geschatte transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen: 0,07%.

De kosten in voorgaande tabel omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening dus ook een uitsplitsing van 'onzichtbare kosten' voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen. Hiervan zijn de kosten verwerkt in het beleggingsrendement en de schatting van kosten van de individuele transacties. In de jaarrekening worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen in lijn met het rapport van de AFM en de Pensioenfederatie.

De door het pensioenfonds gemaakte pensioenuitvoeringskosten zijn als volgt te specificeren:

| <b>Kosten (x €1.000)</b> | <u>2014</u>         | <u>2013</u>         |
|--------------------------|---------------------|---------------------|
| Administratiekosten      | 4.051               | 3.367               |
| Accountantskosten        | 100                 | 136                 |
| Actuariskosten           | 35                  | 190                 |
| Kosten bestuursbureau    | 1.650               | 1.883               |
| Projectkosten            | 667                 | 1.185               |
| Overige kosten           | <u>683</u>          | <u>1.001</u>        |
|                          | <u><u>7.186</u></u> | <u><u>7.762</u></u> |

**Kosten per deelnemer in €(excl. kosten vermogensbeheer)**

|  |     |     |
|--|-----|-----|
| Kosten per deelnemer, gewezen deelnemer en pensioentrekkende | 204 | 273 |
|--|-----|-----|

## FINANCIËLE PARAGRAAF

De ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het verslagjaar is als volgt:

|                            | Vermogen         | Technische<br>voorziening | Dekkingsgraad<br>(%) |
|----------------------------|------------------|---------------------------|----------------------|
| Stand per 31 december 2013 | 4.389.547        | 3.633.559                 | 120,8                |
| Beleggingsresultaten       | 1.302.279        | 890.240                   | 11,9                 |
| Premiebijdragen            | 220.860          | 168.710                   | 0,4                  |
| Uitkeringen                | -67.535          | -67.649                   | 0,4                  |
| Overig                     | -44.722          | 11.801                    | -8,4                 |
| Stand per 31 december 2014 | <u>5.800.429</u> | <u>4.636.661</u>          | <u>125,1</u>         |

Ultimo 2014 bedraagt de gemiddelde marktrente 2,0% (ultimo 2013: 2,9%).

### Dekkingsgraad

|                                 | 2014  | 2013  |
|---------------------------------|-------|-------|
|                                 | %     | %     |
| Aanwezige dekkingsgraad         | 125,1 | 120,8 |
| Vereiste dekkingsgraad*         | 111,1 | 107,5 |
| Minimaal vereiste dekkingsgraad | 104,3 | 101,1 |

\*Vanwege het garantiecontract tot en met 2013 is voor het fonds het aanhouden van een vereist eigen vermogen volgens het FTK niet van toepassing. Aangezien het fonds per 1 januari 2014 is overgegaan naar eigen beheer van de pensioenverplichtingen is per 31 december 2013 het vereist eigen vermogen bepaald als ware het fonds al in eigen beheer.

Het fonds heeft een reservetekort als de dekkingsgraad minder dan 111,1% is en een dekkingstekort als de dekkingsgraad minder dan 104,3% is. Ultimo 2014 is er sprake van een reserveoverschot van 14,0 procentpunt en een dekkingsoverschot van 20,8 procentpunt.

### **Actuariële analyse van het resultaat**

De samenstelling van het resultaat over 2014 en 2013 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht (x €1.000):

|   | 2014           | 2013           |
|---|----------------|----------------|
| Resultaat op intrest/beleggingen        | 419.164        | 1.936          |
| Resultaat op premie                     | 61.538         | 26.419         |
| Resultaat op kosten                     | 4.057          | -              |
| Resultaat op uitkeringen                | 114            | -              |
| Resultaat op sterfte                    | 6.216          | -              |
| Resultaat op arbeidsongeschiktheid      | 1.768          | -              |
| Resultaat op overige kanssystemen       | -2.315         | -              |
| Resultaat op toeslagen                  | -39.709        | -              |
| Resultaat op waardeoverdrachten         | -1.262         | -              |
| Resultaat op incidentele mutaties       | 3.567          | -              |
| Resultaat uit hoofde van herverzekering | -              | 166.702        |
| Resultaat op andere oorzaken            | -45.358        | -              |
| Resultaat                               | <u>407.780</u> | <u>195.057</u> |

#### **De belangrijkste verklaringen voor het resultaat zijn:**

##### *Resultaat op intrest/beleggingen*

Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement in 2014 was hoger dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de 1-jaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2013: 0,379%). Daardoor ontstond een positief resultaat op beleggingsopbrengsten van € 1,3 miljard.

Ultimo 2014 heeft de omrekening plaatsgevonden van de technische voorzieningen op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2013, één jaar forward, naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2014. De gemiddelde rekenrente is met 1,0%-punten gedaald (ultimo 2014: 2,0%, ultimo 2013, 1 jaar forward: 3,0%). De lagere rente leverde een negatief resultaat op van € 876,1 miljoen door toevoeging van dit bedrag aan de technische voorzieningen.

##### *Resultaat op premie*

Het resultaat op premie was in 2014 € 61,5 miljoen positief. De ontvangen premie was hoger dan de kostendeekkende premie.

De kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt (x €1.000):

|                        | 2014    | 2013    |
|------------------------|---------|---------|
| Kostendeekkende premie | 185.265 | 345.350 |
| Feitelijke premie      | 220.860 | 345.350 |

In de kostendeekkende premie 2013 is voor € 154,3 miljoen aan Componenten herverzekering premie 2013 opgenomen (zie de hierna volgende tabel op de volgende pagina).

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt (x €1.000):

|   | 2014           | 2013           |
|---|----------------|----------------|
| Actuarieel benodigde koopsom                  | 131.317        | 138.684        |
| Opslag voor uitvoeringskosten                 | 5.833          | 6.428          |
| Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen) | 9.849          | 1.799          |
| Premie toeslagverlening                       | 38.266         | 44.158         |
| Componenten herverzekeringspremie 2013        | -              | 154.281        |
|   | <u>185.265</u> | <u>345.350</u> |

De componenten herverzekeringspremie 2013 bestaan voornamelijk uit:

- | Dotatie voorziening omrekening sterfte grondslagen: € 114 miljoen
- | Risicopremie rendementsrisico: € 24 miljoen
- | Beleggingskosten: € 11 miljoen

Tot 31 december 2013 bestond met de werkgever een uitvoeringsovereenkomst, waarvan een bijdrage van de werkgever in de voorziening langlevens-risico in het herverzekeringsdepot onderdeel uitmaakte. Doel hiervan was om de waarde van de herverzekerde pensioenaanspraken op een nagenoeg gelijk niveau te brengen als de door het fonds gehanteerde pensioenverplichtingen. Met het vervallen van de uitvoeringsovereenkomst is deze bijdrage door de werkgever vervallen en is de premie gebaseerd op de fondsgrondslagen. Bij de overgang van herverzekerd contract naar eigen beheer is met de overdracht van de beleggingen de voorziening voor langlevens-risico samen met de andere verplichtingen overgedragen naar het fonds. Het fonds houdt hiervoor echter geen aparte voorziening aan, dit aangezien de voorziening pensioenverplichtingen uitgaat van actuele overlevingskansen.

#### *Resultaat op kosten*

Het resultaat op kosten was € 4,1 miljoen positief omdat de opslag voor uitvoeringskosten in de feitelijke premie hoger is dan de werkelijke uitvoeringskosten.

#### *Resultaat op uitkeringen*

Het resultaat op uitkeringen was € 0,1 miljoen positief. Dit is het verschil tussen de werkelijke uitkeringen en de verwachte netto vrijval uit de technische voorzieningen in verband met uitkeringen.

#### *Resultaat op sterfte*

Het resultaat op sterfte was € 6,2 miljoen positief. Dit resultaat is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) en het resultaat op kort leven (verzekerden sterven eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen).

#### *Resultaat op arbeidsongeschiktheid*

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid was € 1,8 miljoen positief.

#### *Resultaat op overige kanssystemen*

Het resultaat op overige kanssystemen (€ 2,3 miljoen negatief) bestaat uit resultaten op mutaties.

#### *Resultaat op toeslagen*

Per 1 januari 2015 is een voorwaardelijke toeslag verleend van 0,75% voor slapers en gepensioneerden. Voor de SBZ-populatie zijn de opgebouwde rechten voor 1 januari 2014 verhoogd met 0,05% in aanvulling op de door SBZ zelf verleende toeslagen. Het resultaat op toeslagen was € 39,7 miljoen negatief.

#### *Resultaat op waardeoverdrachten*

Het resultaat op waardeoverdrachten was € 1,3 miljoen negatief. Dit betrof vrijwel geheel uitgaande waardeoverdrachten.

#### *Resultaat op incidentele mutaties*

Het resultaat op overige incidentele mutaties was € 3,6 miljoen positief.

Ultimo 2014 zijn de sterftegrondslagen voor de bepaling van de technische voorzieningen gewijzigd van de AG Prognosetafel 2012-2062 naar de in september 2014 gepubliceerde Prognosetafel AG2014. De door het pensioenfonds gehanteerde correctietabellen (ervaringssterfte) zijn hierbij ongewijzigd gebleven. Het resultaat op deze wijziging was € 18,1 miljoen negatief.

Daarnaast is de berekeningsmethodiek voor de schadevoorziening gewijzigd. Tot en met 31 december 2013 werd de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de vrijgestelde premies wegens arbeidsongeschiktheid. Vanaf 1 januari 2014 wordt de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken met betrekking tot arbeidsongeschiktheid. Verschil hier tussen is bijvoorbeeld de solvabiliteitsopslag en kostenopslagen die wel in de vrijgestelde premies zijn inbegrepen maar niet in de aanspraken. Het resultaat op deze wijziging was € 15,3 miljoen positief.

Het conversieresultaat tenslotte was € 6,4 miljoen positief.

#### *Resultaat op andere oorzaken*

Tot en met 2013 was SPA volledig herverzekerd. Ultimo 2013 is het herverzekeringscontract beëindigd. Per 1 januari 2014 zijn de middelen conform de bepalingen in het herverzekeringscontract overgedragen van het herverzekeringsdepot naar SPA. Als gevolg van andere waarderingsgrondslagen in het herverzekeringsdepot voor de voorziening pensioenverplichtingen heeft dit tot een éénmalige verschil geleid van € 45,4 miljoen. Dit verschil is als last opgenomen onder "Resultaat op andere oorzaken". Vanaf 2014 is SPA doorgedaan als een eigen beheer voerend fonds.

#### **Oordeel van de externe actuaris op de financiële positie:**

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heeft de certificerend actuaris zich ervan overtuigd dat met uitzondering van artikel 137 is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De certificerend actuaris heeft een voorbehoud gemaakt ten aanzien van artikel 137, aangezien er geen consistentietoets is uitgevoerd op basis van de per 1 januari 2014 gewijzigde situatie.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Achmea is naar de mening van de certificerend actuaris voldoende.

## **ACTUARIËLE PARAGRAAF**

Voor pensioenfondsen gelden eisen, die aan het vermogen van een pensioenfonds worden gesteld, zoals verwoord in het Financieel Toetsingskader (FTK). Dat betekent voor Stichting Pensioenfonds Achmea, dat het fonds aan deze vermogens-eisen moet voldoen.

### **Toereikendheidstoets**

Jaarlijks wordt door het fonds een toereikendheidstoets uitgevoerd. Door middel van de toets wordt vastgesteld of het pensioenfonds over voldoende eigen vermogen beschikt en daarmee voldoet aan de eisen van het bovengenoemde FTK. De certificerend actuaaris van het fonds beoordeelt deze toets en geeft hierover een verklaring af, die opgenomen is in de overige gegevens bij de jaarrekening. De toets bestaat uit twee onderdelen: 'minimaal vereist eigen vermogen' en 'vereist eigen vermogen'.

### **Minimaal vereist eigen vermogen**

In de eerste plaats wordt getoetst of het pensioenfonds voldoet aan de normen voor het minimaal vereist eigen vermogen. Het minimum vereist eigen vermogen is berekend op € 199,4 miljoen, zijnde 4,3%.

### **Vereist eigen vermogen**

Ter dekking van de diverse risico's die een pensioenfonds loopt, dient een vereist eigen vermogen te worden aangehouden. In de risicoparagraaf van dit jaarverslag worden de risico's beschreven en de wijze waarop het pensioenfonds deze risico's beheert. Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen maakt het fonds gebruik van het standaard model. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. Toepassing van het standaardmodel resulteert in een vereist eigen vermogen van € 512,4 miljoen, zijnde 11,1%.

### **Aanwezig eigen vermogen**

Het pensioenfonds heeft de rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door DNB, toegepast. Het resultaat hiervan is verwerkt in de jaarrekening. Het aanwezig eigen vermogen van Stichting Pensioenfonds Achmea ultimo 2014 bedraagt € 1.163,8 miljoen.

### **Oordeel van de certificerend actuaaris**

De certificerend actuaaris geeft een oordeel over het vermogen van het pensioenfonds per 31 december 2014. Aangezien het aanwezige eigen vermogen van € 1.163,8 miljoen hoger is dan het vereist eigen vermogen van € 512,4 miljoen, bevindt het pensioenfonds zich ultimo 2014 in een situatie van toereikende solvabiliteit. Op basis van deze conclusie is de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Achmea naar de mening van de certificerend actuaaris voldoende.

### **nFTK**

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (hierna nFTK) ingegaan. Vanaf 2015 gelden er andere eisen omtrent de waardering van de verplichtingen, de bepaling van de dekkingsgraad en de toeslagverlening. De vereiste dekkingsgraad wijzigt door de gewijzigde rekenregels en nieuwe UFR van 111,1% naar 114,2%.

## **RISICOPARAGRAAF**

In alle stappen van het beleggingsproces worden de verschillende risico's beheerst. Voor deze risico's worden beheersmaatregelen vastgelegd waarover periodiek wordt gerapporteerd. De afspraken ter beheersing van de risico's - zoals concrete begrenzings en periodiciteit van evaluatie - zijn beschreven in de beleggingsrichtlijnen.

De belangrijkste financiële risico's zijn:

### **Marktrisico**

Het risico van marktwaardebewegingen wordt op totaalniveau getoetst, omdat verschillende risico's elkaar kunnen versterken of juist diversifiërend werken.

Beheersmaatregelen:

- | Het marktrisico wordt beheerst in de ALM en portefeuilleconstructie studie. Gewenste risico's worden meegenomen in de ALM studie. Het betreft risico's waar bewust voor gekozen wordt op basis van risico/rendement verwachtingen.
- | Bij Sturen op Risico wordt op basis van het dekkingsgraadirisico en tracking error beoordeeld of het risico van het fonds binnen de bandbreedtes beweegt.
- | De gevoeligheid van het pensioenfonds voor aandelen, rente en het vereiste eigen vermogen wordt gemonitord en getoetst via stress scenario's vanuit de maandelijkse risicorapportage.
- | Het marktrisico en systeem-risico wordt, via een Systemic Stress Indicator (SSI), inzichtelijk gemaakt in de maandelijkse risicorapportages.

### **Renterisico**

Een pensioenfonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen van het fonds anders op renteveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen.

Beheersmaatregelen:

- | Het renterisico wordt gedeeltelijk afgedekt conform het rentehedgebeleid.
- | Het renterisico en de effectiviteit ervan wordt inzichtelijk gemaakt via de maandelijkse risicorapportages en de kwartaalrapportages.

### **Inflatierisico**

Het pensioenfonds loopt inflatierisico doordat de waarde van de geïndexeerde pensioentoezeggingen anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen. Het (gedeeltelijk) streven naar een reëel pensioen geeft een risico dat de verandering van de pensioenvoorzieningen als gevolg van inflatie niet gecompenseerd worden door een waardeverandering van de beleggingen.

Beheersmaatregelen:

- | De indexatieambitie wordt in de ALM getoetst.
- | De kans op indexatie wordt inzichtelijk gemaakt in de maandelijkse risicorapportages.

### **Valutarisico**

De waarde van beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro.

Beheersmaatregelen:

- | Het valutarisico wordt beheerst in de portefeuilleconstructie studie.
- | Het valutarisico wordt (gedeeltelijk) afgedekt.
- | Het valutarisico en de effectiviteit ervan wordt inzichtelijk gemaakt via de maandelijkse risicorapportages en de kwartaalrapportages.

## **Aandelenrisico**

Het risico op een daling van de marktwaarde van aandelen en zakelijke waarden.

Beheersmaatregelen:

- | Het aandelenrisico wordt in de ALM vastgesteld door middel van de gewenste allocatie naar aandelen en zakelijke waarden.
- | Het aandelenrisico wordt in de portefeuilleconstructie omgezet in een feitelijke portefeuille.
- | Het aandelenrisico wordt door middel van de risicorapportage inzichtelijk gemaakt en waar nodig bijgestuurd.

## **Kredietrisico**

Het risico dat een verlies optreedt als een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt.

Beheersmaatregelen:

- | Het kredietrisico wordt beheerst in de portefeuilleconstructie studie. In de portefeuilleconstructie wordt op basis van risicomaten een allocatie naar vastrentende waarden bepaald.
- | Binnen de beleggingsportefeuilles worden limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren.
- | Het kredietrisico wordt inzichtelijk gemaakt via de maandelijkse risicorapportages en de kwartaalrapportages.

## **Tegenpartijrisico**

Bij het aangaan van transacties met externe partijen (o.a. derivatenposities) wordt exposure opgebouwd bij tegenpartijen. Een faillissement van een tegenpartij kan tot verliezen leiden.

Beheersmaatregelen:

- | Bij het aangaan van nieuwe derivatentransacties dient de tegenpartij een minimale kredietwaardigheid te hebben conform het tegenpartijbeleid van het pensioenfonds. Daarnaast wordt een 'watch list' gehanteerd.
- | Iedere tegenpartij mag - afhankelijk van de kredietwaardigheid - slechts een bepaald percentage van de totaal uitstaande exposure uitmaken conform het tegenpartijbeleid van het pensioenfonds, zoals verwoord in de Beleggingsrichtlijnen.
- | Er vindt dagelijks waardering en afstemming van onderpand plaats waarbij alleen onderpand van goede kwaliteit wordt uitgewisseld.
- | Het risico wordt inzichtelijk gemaakt en bewaakt via de maandelijkse risicorapportage, waaronder de berekening van de Potential Future Exposure (verlies in geval van oversluiten van een derivaat bij een faillissement van een tegenpartij).

## **Liquiditeitsrisico**

Het risico dat het pensioenfonds niet op korte termijn aan zijn onderpandverplichtingen vanuit derivatencontracten kan voldoen.

Beheersmaatregelen:

- | Het liquiditeitsrisico wordt bewaakt met behulp van twee toetsen zoals weergegeven in de maandelijkse risicorapportage. Deze geven inzicht in de mate waarin de portefeuille over voldoende liquiditeit beschikt om bij extreme marktschokken voldoende onderpand te kunnen storten. Indien het pensioenfonds niet slaagt voor één of beide toetsen wordt dit gemeld en volgt er een advies vanuit de fiduciair beheerder.
- | Een relatief groot deel van de vastrentende portefeuille wordt aangehouden voor het afdekken van het renterisico samen met de rentederivaten (swaps). Deze obligaties zijn erg liquide en kunnen gemakkelijk liquide worden gemaakt. Het belang van illiquide beleggingen in de portefeuille zoals private equity en vastgoed is relatief gezien vooralsnog beperkt.

### **Concentratierisico**

Door gebrekkige spreiding kan concentratierisico ontstaan, waarbij verliezen optreden doordat een te grote gevoeligheid bestaat naar één regio, sector of marktpartij.

Beheersmaatregelen:

- | Het concentratierisico wordt beheerst in de ALM en portefeuilleconstructiestudie door de portefeuille naar voldoende beleggingscategorieën, risicocategorieën en stijlen te spreiden.
- | Concentraties worden periodiek weergegeven in de risicorapportage. Op basis van analyses wordt beoordeeld of deze acceptabel zijn of dat deze teruggebracht moeten worden.

### **Actief risico**

Met actief risico wordt bedoeld de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de benchmark van de portefeuille.

Beheersmaatregelen:

- | Het actieve risico wordt beheerst door middel van limieten op de ex ante tracking error bij actieve mandaten. Hiermee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark gelimiteerd.
- | Het pensioenfonds heeft als beleggingsbeginsel 'passief tenzij'; een groot deel van de beleggingen wordt (grotendeels) passief beheerd, waardoor het actief risico relatief gezien beperkt is.

Naast de financiële risico's zijn er ook niet-financiële risico's:

### **Communicatierisico**

Het risico dat door onjuiste kwantiteit en kwaliteit van de communicatie er bij belanghebbenden onjuiste informatie terecht komt dan wel dat het fonds onbedoeld verplichtingen krijgt.

Beheersmaatregelen:

- | Met betrekking tot de wettelijke communicatie is er sprake van uitbesteding aan de pensioenuitvoerder. Hierover wordt gestructureerd geïnformeerd. Dit wordt bij het uitbestedingsrisico meegenomen. Goed communicatiebeleid en rapportage over de uitvoering zijn van belang. Periodiek overleg met de uitvoeringsorganisatie en bespreking rapportages en voortgang.

### **Strategisch- en omgevingsrisico**

Het risico van het niet hebben van een adequate strategie en de gevolgen van, van buiten het fonds komende veranderingen op het gebied van, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Beheersmaatregelen:

- | Het bestuur krijgt informatie over de uitvoering van de strategische plannen. De aandacht voor externe andere relaties (verantwoordingsorgaan, raad van toezicht en bijvoorbeeld de Achmea Gepensioneerden Vereniging) is van belang.

### **Operationeel risico**

Het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering.

Beheersmaatregelen:

- | Beheersing door de professionele taakinfilling van het bestuursbureau en samenwerking in de commissies en het bestuur vorm gegeven. Daarnaast rapporteert het bestuursbureau over de beleidsontwikkeling, uitgevoerde werkzaamheden en administratieve organisatie.

### **Uitbestedingsrisico**

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Uitbesteed zijn: pensioenadministratie, financiële administratie en jaarwerk, vermogensbeheer voor depot en vrij vermogen.

Beheersmaatregelen:

- | Goede bewaking uitbestedingsovereenkomsten en dienstverleningsovereenkomsten is essentieel. Inzicht in kosten en rapportage over de uitbestede werkzaamheden zijn van belang.

### **IT risico**

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Beheersmaatregelen:

- | SPA is voor de uitvoering van processe in het eigen domein beperkt afhankelijk van IT toepassingen. Risico's bij de partijen waaraan is uitbesteed vallen onder het uitbestedingsrisico.

### **Integriteitsrisico**

Het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

Beheersmaatregelen:

- | Integriteitsrisico's worden door de compliance functie bewaakt. Integriteitsbeleid en ontwikkelen van beheersmaatregelen is van belang.

### **Juridisch risico**

Het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Beheersmaatregelen:

- | Volgens de jaarplanning bij elk juridisch document of onderwerp stil staan bij de vraag of wij nog voldoen aan de eisen van wet- en regelgeving (in de breedste zin van het woord). Pensioenbeleid mitigeert dit risico.

### **Risicomanagement**

In december 2014 heeft het bestuur aandacht besteed aan de inrichting van het risicomanagement. De verantwoordelijkheid ligt in beginsel bij de diverse commissies van SPA. Zij dienen bij het signaleren van de risico's in overleg met de risicomanager acties te ondernemen. De commissie Audit & Risk (A&R) faciliteert, coördineert, signaleert en rapporteert over de diverse risicogebieden onder aanvoering van de risicomanager. De risicomanager is met betrekking tot het onderwerp risicomanagement altijd de linking pin tussen de commissies, de commissie A&R en het bestuur.

Als gevolg van de veelheid aan prioriteiten in 2014 is de verbetering op het gebied van risicomanagement en rapportage daarover pas eind 2014 op gang kunnen komen, zonder echter dat de belangrijkste risico's gedurende 2014 uit het oog zijn verloren. Het bestuur zal in 2015 risicomanagement hoog op de agenda zetten om daarmee de gewenste verbeteringen te realiseren.

Ons pensioenfonds wil hiermee zorgen voor een adequate beheersing van de risico's en de diverse risico's een eigenaar geven binnen de organisatie.

## **TOEKOMSTPARAGRAAF**

Het verslagjaar 2015 staat vooral in het teken van het invoeren van het nFTK en de verdere implementatie van het beleggingsbeleid. De belangrijkste speerpunten betreffen:

### **Nieuw FTK**

De activiteiten die hieronder worden verstaan, hangen samen met het geven van uitvoering aan de wettelijke kaders en de uitvoering van activiteiten in verband met het implementeren van de aangepaste Achmea pensioenregeling (na aftopping € 100.000 en aangepaste opbouwpercentages). Nadat de risicohouding is afgestemd met de sociale partners zal bekeken worden welke aanpassingen dit heeft voor het beleid van het pensioenfonds (o.a. toeslagen- en kortingenbeleid, premiebeleid en beleggingsbeleid). Het bestuur beschouwt dit als een stevig project, waarvoor extra capaciteit is vrijgemaakt.

### **Communicatie**

Belangrijk aandachtspunt voor 2015 is de communicatie over de wijzigingen als gevolg van het nFTK. Rondom het uitsturen van het pensioenoverzicht (UPO) wordt een grote campagne gevoerd om deelnemers meer inzicht en overzicht te geven, gekoppeld aan de introductie van een nieuw deelnemersportaal ('mijn omgeving') en een nieuwe planner. Het uitgangspunt is vergroten van het pensioenbewustzijn, het zorgen voor een (grotere) zelfredzaamheid waarbij SPA de ondersteuning biedt.

### **Beleggingsbeleid**

Dit zijn onder meer de activiteiten die vervolgstappen zijn op de overgang naar een eigen beheer situatie en het aangepaste beleggingsbeleid, waaronder de uitbouw van de beleggingsportefeuille naar de gewenste strategische allocatie. Ook het nFTK raakt het beleggingsbeleid. Daarop is in 2014 echter waar mogelijk al geanticipeerd.

### **Risicomanagement**

Voor komend jaar wordt een nieuwe risicomonitor geïntroduceerd. Ons doel is om één risicomanagementtaal te gebruiken op basis van een integraal model. De risicomanagementrapportage zal worden vernieuwd. Beknopt, resultaatgericht, toegankelijk en begrijpelijk zijn hierbij als uitgangspunten gedefinieerd. Het gebruikersgemak over het beschikken van de rapportage is erg belangrijk. Door het eigenaarschap van de risico's bij de eerste lijn te leggen, zal meer nadruk worden gelegd op de beheersing en het vergroten van het belang van risicomanagement. Business control wordt als middel ingezet om de risicocategorieën en beheersingsmaatregelen te evalueren.

### **Finale implementatie en stabilisatie**

De overgang van naar de eigen beheer situatie is een omvangrijke operatie geweest en is voor een aantal onderdelen nog niet geheel afgerond. Op deze onderdelen dienen nog de laatste afrondende implementaties plaats te vinden. Daarna gaat de aandacht uit naar verdere verbetering van de processen en stabilisatie daarvan.

### **Governance**

In 2015 buigt het bestuur, in aansluiting op haar eigen governance debat, zich over de (nieuwe) taken van het bestuursbureau en vinden verkiezingen plaats voor het verantwoordingsorgaan. Het bestuur zal verder toetsen of het huidige governancemodel voldoet. Ook zal het bestuur de strategie van het fonds nader uitwerken.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
Het bestuur

J.R.P. van den Brink  
Voorzitter

A.M. de Graaf  
Secretaris

T.J. van der Helm  
Bestuurslid

G.T.J. Meulenbroek  
Bestuurslid

F.J. Mittertreiner  
Bestuurslid

R.B. Raghoe  
Bestuurslid

J.M.M. van Tuyl  
Bestuurslid

G.C.M. Warmerdam  
Bestuurslid

G.A.M. van Son  
Bestuurslid

## **JAARREKENING**

## 1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

|   | 2014             | 2013             |
|---|------------------|------------------|
| <b>ACTIVA</b>   |                  |                  |
| <b>Beleggingen voor risico fonds</b> (1)                |                  |                  |
| Vastgoedbeleggingen                                     | 87.452           | 3.112            |
| Aandelen  | 970.409          | 15.167           |
| Vastrentende waarden                                    | 4.216.177        | 67.139           |
| Derivaten met positieve waarde                          | 897.615          | -                |
| Overige beleggingen                                     | 41.614           | -632             |
|   | <u>6.213.267</u> | <u>84.786</u>    |
| <b>Herverzekeringsdeel technische voorzieningen</b> (2) | -                | 3.633.559        |
| <b>Vorderingen en overlopende activa</b> (3)            | 8.725            | 650.736          |
| <b>Overige activa</b> (4)                               | 13.984           | 21.685           |
|   | <u>6.235.976</u> | <u>4.390.766</u> |
| <b>PASSIVA</b>  |                  |                  |
| <b>Stichtingskapitaal en reserves</b> (5)               | 1.163.768        | 755.988          |
| <b>Technische voorzieningen</b> (6)                     | 4.636.661        | 3.633.559        |
| <b>Overlopende passiva</b> (7)                          |                  |                  |
| Derivaten met negatieve waarde                          | 429.286          | -                |
| Overige schulden en overlopende passiva                 | 6.261            | 1.219            |
|   | <u>435.547</u>   | <u>1.219</u>     |
|   | <u>6.235.976</u> | <u>4.390.766</u> |

(\*) De nummering verwijst naar de toelichting

|  | 2014  | 2013  |
|--|-------|-------|
| <b>Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)</b> |       |       |
| Nominaal                                     | 125,1 | 120,8 |

## 2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

|  |      | 2014             | 2013           |
|--|------|------------------|----------------|
| <b>BATEN</b>   |      |                  |                |
| <b>Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)</b> | (8)  | 220.860          | 345.350        |
| <b>Beleggingsresultaten risico fonds</b>                           | (9)  | 1.302.279        | -9.377         |
| <b>Overige baten</b>   | (10) | -                | 101            |
|  |      | <u>1.523.139</u> | <u>336.074</u> |
| <b>LASTEN</b>  |      |                  |                |
| <b>Pensioenuitkeringen</b>   | (11) | 67.535           | 66.968         |
| <b>Pensioenuitvoeringskosten</b>                                   | (12) | 7.186            | 7.762          |
| <b>Mutatie technische voorzieningen</b>                            | (13) |                  |                |
| Pensioenopbouw   |      | 129.001          | 132.090        |
| Toeslagen  |      | 39.709           | 46.584         |
| Rentetoevoeging  |      | 14.115           | 13.259         |
| Onttrekking voor pensioenuitkeringen                               |      | -67.649          | -66.692        |
| Onttrekking voor uitvoeringskosten                                 |      | 963              | -1.334         |
| Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten                    |      | 14.156           | 3.079          |
| Wijziging marktrente   |      | 876.125          | -168.074       |
| Wijziging overige actuariële uitgangspunten                        |      | 2.791            | 7.161          |
| Resultaat op sterfte   |      | -298             | -6.489         |
| Resultaat op arbeidsongeschiktheid                                 |      | -1.768           | -2.031         |
| Resultaat op mutaties en overige technische grondslagen            |      | 2.315            | -9.138         |
| Overige resultaten   |      | -6.358           | -              |
|  |      | <u>1.003.102</u> | <u>-51.585</u> |
| <b>Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen</b>        | (14) | -                | 51.585         |
| <b>Saldo overdrachten van rechten risico fonds</b>                 | (15) | -12.894          | 473            |
| <b>Herverzekeringen</b>  | (16) | 5.072            | 65.814         |
| <b>Overige lasten</b>  | (17) | 45.358           | -              |
|  |      | <u>1.115.359</u> | <u>141.017</u> |
| <b>Saldo van baten en lasten</b>                                   |      | <u>407.780</u>   | <u>195.057</u> |

(\*) De nummering verwijst naar de toelichting

|   | 2014           | 2013           |
|---|----------------|----------------|
| <b>Bestemming van het saldo van baten en lasten</b> |                |                |
| Mutatie algemene reserve                            | 407.780        | 202.395        |
| Beklemd reserve                                     | -              | -7.338         |
|   | <u>407.780</u> | <u>195.057</u> |

### 3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

|   | 2014                 | 2013                 |
|---|----------------------|----------------------|
| <b>Kasstroom uit pensioenactiviteiten</b>       |                      |                      |
| Ontvangen premiebijdragen risico fonds          | 224.438              | 382.733              |
| Ontvangen herverzekeringen                      | 643.848              | -288.924             |
| Ontvangen overdrachten van rechten risico fonds | 17.855               | 10.043               |
| Betaalde pensioenuitkeringen                    | -65.814              | -66.968              |
| Betaalde herverzekeringen                       | -11.095              | -314.824             |
| Betaalde overdrachten van rechten risico fonds  | -4.787               | -10.516              |
| Betaalde pensioenuitvoeringskosten              | -3.430               | -7.191               |
| Diverse baten en lasten                         | 220                  | 101                  |
| Langlopende vorderingen                         | -                    | 366.129              |
|   | <u>801.235</u>       | <u>70.583</u>        |
| <b>Kasstroom uit beleggingsactiviteiten</b>     |                      |                      |
| Ontvangen inzake verkopen beleggingen           | 6.549.126            | 45.199               |
| Betaald inzake aankopen beleggingen             | -6.900.929           | -84.879              |
| Ontvangen directe beleggingsopbrengsten         | 128.150              | 156                  |
| Overige mutaties inzake beleggingen             | -578.158             | 682                  |
| Betaalde kosten van vermogensbeheer             | -7.125               | -11.435              |
|   | <u>-808.936</u>      | <u>-50.277</u>       |
| Mutatie liquide middelen                        | <u><u>-7.701</u></u> | <u><u>20.306</u></u> |
| <b>Samenstelling geldmiddelen</b>               |                      |                      |
|   | 2014                 | 2013                 |
| Liquide middelen per 1 januari                  | 21.685               | 1.379                |
| Mutatie liquide middelen                        | -7.701               | 20.306               |
| Liquide middelen per 31 december                | <u><u>13.984</u></u> | <u><u>21.685</u></u> |

## **4 ALGEMENE TOELICHTING JAARREKENING**

### **Inleiding**

Het doel van Stichting Pensioenfonds Achmea (SPA), statutair gevestigd te Utrecht (hierna het 'fonds' of 'SPA'), is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de collectieve pensioenregeling van Achmea. De pensioenregeling is bestemd voor medewerkers van Achmea.

Per 1 januari 2014 is er een nieuwe pensioenregeling voor Achmea van kracht. De werkgever heeft de pensioenregeling bij SPA ondergebracht. SPA had de pensioenen herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. (AP &L). Deze overeenkomst is op 31 december 2013 gestopt. Achmea heeft SPA verzocht de nieuwe pensioenregeling uit te gaan voeren. Daarover hebben Achmea en SPA afspraken gemaakt. Uitvloeisel van deze nieuwe afspraken is dat de pensioenregeling door SPA vanaf 1 januari 2014 zelfstandig en voor eigen risico wordt uitgevoerd.

### **Overeenstemmingsverklaring**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 18 juni 2015 de jaarrekening opgemaakt.

### **Schattingswijzigingen**

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langleven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

Vanaf boekjaar 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2014 zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichting van € 18,1 miljoen. De aanvullende verhoging is bepaald per 31 december 2014.

Daarnaast is de berekeningsmethodiek voor de schadevoorziening gewijzigd. Tot en met 31 december 2013 werd de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de vrijgestelde premies wegens arbeidsongeschiktheid. Vanaf 1 januari 2014 wordt de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken met betrekking tot arbeidsongeschiktheid. Verschil hiertussen is bijvoorbeeld de solvabiliteitsopslag en kostenopslagen die wel in de vrijgestelde premies zijn inbegrepen maar niet in de aanspraken. Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting van € 15,3 miljoen per 31 december 2014.

Deze resultaten zijn via de staat van baten en lasten als 'wijziging overige actuariële uitgangspunten' in het verslagjaar verantwoord.

### **Rubriceringswijzigingen**

Vergelijkende cijfers over 2013 zijn gebaseerd op de oude pensioenregeling (waardering conform de jaarrekening 2013 rekening houdend met classificatie in de jaarrekening 2014). Enkele vergelijkende toelichtingen voor beleggingen 2013 ontbreken, omdat deze niet relevant waren voor en niet opgenomen zijn in de jaarrekening 2013. De toelichting in de jaarrekening 2014 is voor deze onderdelen uitgebreider.

## **ALGEMENE GRONDSLAGEN**

### **Opname van een actief of een verplichting**

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

### **Verantwoording van baten en lasten**

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

### **Saldering van een actief en een verplichting**

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

### **Schattingen en veronderstellingen**

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

### **Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen**

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

## Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

|                           | 31-12-2014 | 31-12-2013 |
|---------------------------|------------|------------|
| Australische Dollar (AUD) | 1,48       | 1,54       |
| Canadese Dollar (CAD)     | 1,40       | 1,46       |
| Zwitserse Frank (CHF)     | 1,20       | 1,23       |
| Deense Kroon (DKK)        | 7,45       | 7,46       |
| Brits Pond Sterling (GBP) | 0,78       | 0,83       |
| Hongkongse Dollar (HKD)   | 9,38       | 10,68      |
| Hongaarse Forint (HUF)    | 315,75     | 297,08     |
| Israëlische Sjekel (ILS)  | 4,71       | 4,78       |
| Japanse Yen (JPY)         | 145,08     | 144,83     |
| Maleisische Ringgit (MYR) | 4,23       | 4,51       |
| Noorse Kroon (NOK)        | 9,07       | 8,36       |
| Poolse Zloty (PLN)        | 4,30       | 4,16       |
| Zweedse Kroon (SEK)       | 9,47       | 8,85       |
| Singaporese Dollar (SGD)  | 1,60       | 1,74       |
| US Dollar (USD)           | 1,21       | 1,38       |

## SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

### Beleggingen

#### *Algemeen*

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

### **Reële waarde**

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

### **Vastgoedbeleggingen**

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

### **Aandelen**

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet-beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

### **Vastrentende waarden**

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

### **Derivaten**

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

### **Overige beleggingen**

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

### **Securities lending**

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

## **Herverzekeringen**

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het fonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen. Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

## **Vorderingen en overlopende activa**

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

## **Overige activa**

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

## **Stichtingskapitaal en reserves**

### ***Algemeen***

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

### ***Beklemde reserve***

Tot en met 2013 was SPA volledig herverzekerd. Ultimo 2013 is het herverzekeringscontract beëindigd. Per 1 januari 2014 zijn de middelen overgedragen van het herverzekeringsdepot naar SPA. Vanaf 2014 is SPA doorgedaan als een eigen beheer voerend fonds. De bekleemde reserve is vrijgevallen per 1 januari 2014 ten gunste van de algemene reserve.

## **Technische voorzieningen**

### ***Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds***

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Vanaf 2012 betreft dit de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate. Het hanteren van de UFR houdt in dat voor ver in de toekomst liggende verplichtingen (20 jaar tot 60 jaar) een aangepaste rentecurve (ultimo 2014 hogere rente) wordt gehanteerd. Voor verplichtingen korter dan 20 jaar geldt de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2014:

#### *Overlevingstafels*

Prognosetafels AG2014, met een correctiefactor op de eenjarige sterfteskansen van 74% voor mannen en 90% voor vrouwen.

#### *Partnerfrequentie*

Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum wordt het zogenaamde onbepaalde partnersysteem gehanteerd. De gehanteerde partnerfrequenties zijn gelijk aan de fondsspecifieke samenlevingsfrequenties voor Achmea. Voor het uitruilbaar partnerpensioen worden de partnerfrequenties vanaf 55 jaar verondersteld gelijk te zijn aan 1. Voor pensioengerechtigden wordt rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partner systeem.

#### *Leeftijdverschil man-vrouw*

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

#### *Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen*

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 5% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 65 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterfteskansen.

#### *Voorziening voor toekomstige excassokosten*

Kostenopslag ter grootte van 2% van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

#### *Schadevoorziening*

Tot en met 31 december 2013 werd de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de vrijgestelde premies wegens arbeidsongeschiktheid. Vanaf 1 januari 2014 wordt de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken met betrekking tot arbeidsongeschiktheid. Verschil hiertussen is bijvoorbeeld de solvabiliteitsopslag en kostenopslagen die wel in de vrijgestelde premies zijn inbegrepen maar niet in de aanspraken.

#### *IBNR-voorziening*

De inschatting van de schadevoorziening premievrijstelling van niet gemelde schades, in overeenstemming met de herverzekeringsovereenkomst.

## **Overige schulden en overlopende passiva**

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

## **Dekkingsgraad**

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

## **GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING**

### **Algemeen**

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

### **Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)**

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

### **Beleggingsresultaten**

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

#### *Indirecte beleggingsopbrengsten*

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

#### *Directe beleggingsopbrengsten*

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

#### *Kosten van vermogensbeheer*

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

#### *Verrekening van kosten*

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

### **Pensioenuitkeringen**

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

### **Pensioenuitvoeringskosten**

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

### **Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds**

De mutatie technische voorzieningen voor risico fonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorzieningen voor risico fonds, onder meer door:

#### *Pensioenopbouw*

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

#### *Rentetoevoeging*

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

#### *Onttrekking voor pensioenuitkeringen*

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

#### *Onttrekking voor uitvoeringskosten*

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

#### *Wijziging marktrente*

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

### **Saldo overdrachten van rechten**

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

### **Premies herverzekering**

De risico's verbonden aan overlijden voor de pensioendatum (vooroverlijden) en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn door het fonds herverzekerd bij resp. Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. en Achmea Schadeverzekeringen N.V. De herverzekeringsovereenkomsten (looptijd 1 jaar) zijn in werking getreden op 1 januari 2014 en verlengd per 1 januari 2015.

### **Overige baten en lasten**

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

## **GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT**

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

## 5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

### ACTIVA

#### 1. Beleggingen voor risico fonds

Tot en met 2013 was SPA volledig herverzekerd. Ultimo 2013 is het herverzekeringscontract beëindigd. Per 1 januari 2014 zijn de middelen overgedragen van het herverzekeringsdepot naar SPA. Vanaf 2014 is SPA doorgegaan als een eigen beheer voerend fonds.

#### Overdracht primo 2014

|   |                |                  |
|---|----------------|------------------|
| Aandeel herverzekeraar in de technische voorzieningen ultimo 2013 | 3.633.559      |                  |
| Vordering op herverzekeraar inzake buffervermogen GDG ultimo 2013 | 358.791        |                  |
| Vordering op herverzekeraar inzake klantvermogen GDG ultimo 2013  | <u>285.868</u> |                  |
| Totale vordering op herverzekeraar ultimo 2013                    |                | 4.278.218        |
| Overdracht beleggingen primo 2014                                 | 4.211.777      |                  |
| Overdracht vordering u.h.v. herverzekerde bedragen primo 2014     | 8.680          |                  |
| Overdracht RC depot primo 2014                                    | <u>-3.814</u>  |                  |
| Totale overdracht primo 2014                                      |                | <u>4.216.643</u> |
| Totaal resultaat overdracht primo 2014                            |                | <u>-61.575</u>   |

Het negatieve resultaat als gevolg van de overdracht van middelen van het herverzekeringsdepot naar SPA per 1 januari 2014 is voor € 45,7 miljoen het resultaat van de lagere waardering van de technische voorzieningen ultimo 2013 in het depot in vergelijking met het fonds. Dit is in de staat van baten en lasten opgenomen onder de overige lasten. Verder bleek in 2014 dat de beleggingen in het depotverslag 2013 € 15,8 miljoen te hoog zijn gepresenteerd. Dit is veroorzaakt doordat bij het opstellen van het depotverslag niet van de juiste definitieve standen van een viertal beleggingsrekeningen is uitgegaan. Bij de overdrachten van de beleggingen zijn de middelen tegen de juiste stand overgekomen. Dit is in de staat van baten en lasten opgenomen onder het beleggingsresultaat.

### Verloopoverzicht per beleggingscategorie

|                                   | Vastgoed<br>beleggingen | Aandelen | Vastrentende<br>waarden | Derivaten  | Overige<br>beleggingen | Totaal     |
|-----------------------------------|-------------------------|----------|-------------------------|------------|------------------------|------------|
| Stand per 1<br>januari 2014       | 3.112                   | 15.167   | 67.139                  | -          | -632                   | 84.786     |
| Overdracht per 1<br>januari 2014  | 73.384                  | 134.859  | 4.014.881               | -53.182    | 41.835                 | 4.211.777  |
| Aankopen                          | 5.557                   | 867.500  | 2.017.272               | 3.487.228  | 523.372                | 6.900.929  |
| Verkopen                          | -6.634                  | -58.247  | -2.246.615              | -3.719.434 | -518.196               | -6.549.126 |
| Overige mutaties                  | 14.242                  | -14.386  | 524                     | -27.056    | -34.791                | -61.467    |
| Waardemutaties                    | -2.209                  | 25.516   | 362.976                 | 780.773    | 30.026                 | 1.197.082  |
| Stand per 31<br>december 2014     | 87.452                  | 970.409  | 4.216.177               | 468.329    | 41.614                 | 5.783.981  |
| Derivaten met<br>negatieve waarde |                         |          |                         | 429.286    |                        | 429.286    |
|                                   | 87.452                  | 970.409  | 4.216.177               | 897.615    | 41.614                 | 6.213.267  |
|                                   |                         |          |                         |            |                        |            |
|                                   | Vastgoed<br>beleggingen | Aandelen | Vastrentende<br>waarden | Derivaten  | Overige<br>beleggingen | Totaal     |
| Stand per 1<br>januari 2013       | 2.928                   | 5.617    | 34.931                  | -          | 409                    | 43.885     |
| Aankopen                          | 752                     | 8.000    | 36.726                  | -          | 39.401                 | 84.879     |
| Verkopen                          | -582                    | -        | -4.810                  | -          | -39.807                | -45.199    |
| Overige mutaties                  | -44                     | -        | -                       | -          | -638                   | -682       |
| Waardemutaties                    | 58                      | 1.550    | 292                     | -          | 3                      | 1.903      |
| Stand per 31<br>december 2013     | 3.112                   | 15.167   | 67.139                  | -          | -632                   | 84.786     |

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

### Onderpand met betrekking tot derivaten

Het fonds belegt in derivaten. Afhankelijk van de waarde van de derivaten ontvangt of verstrekt het fonds onderpand. Bij een positieve waarde van de derivaten ontvangt het fonds onderpand, bij een negatieve waarde verstrekt het fonds onderpand.

Het fonds heeft ultimo 2014 € 512,0 miljoen (2013: n.v.t.) aan onderpand ontvangen en € 52,9 miljoen (2013: n.v.t.) aan onderpand verstrekt in de vorm van staatsobligaties.

### Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten:

- | Directe marktnotering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).
- | Afgeleide marktnotering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met een niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).
- | Waarderingsmodellen en -technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

**Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:**

|                      | Markt<br>noteringen<br>direct | Markt<br>noteringen<br>afgeleid | Waarderings-<br>modellen en<br>technieken | Totaal           |
|----------------------|-------------------------------|---------------------------------|---|------------------|
| Per 31 december 2014 |                               |                                 |   |                  |
| Vastgoedbeleggingen  | 15.287                        | -                               | 72.165                                    | 87.452           |
| Aandelen             | 961.062                       | -                               | 9.347                                     | 970.409          |
| Vastrentende waarden | 3.905.367                     | 178.611                         | 132.199                                   | 4.216.177        |
| Derivaten            | 80                            | 468.249                         | -   | 468.329          |
| Overige beleggingen  | 9.201                         | 5.369                           | 27.044                                    | 41.614           |
|                      | <u>4.890.997</u>              | <u>652.229</u>                  | <u>240.755</u>                            | <u>5.783.981</u> |
| Per 31 december 2013 |                               |                                 |   |                  |
| Vastgoedbeleggingen  | 76                            | 3.036                           | -   | 3.112            |
| Aandelen             | -                             | 15.167                          | -   | 15.167           |
| Vastrentende waarden | -                             | 67.139                          | -   | 67.139           |
| Overige beleggingen  | -632                          | -                               | -   | -632             |
|                      | <u>-556</u>                   | <u>85.342</u>                   | <u>-</u>                                  | <u>84.786</u>    |

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waarde-oordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

### Vastgoedbeleggingen

De vastgoed beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

|  | 31-12-2014    | 31-12-2013   |
|--|---------------|--------------|
| Specificatie vastgoed beleggingen naar soort:          |               |              |
| Direct vastgoed  | 45.905        | -            |
| Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen) | 37.823        | 3.036        |
| Beleggingsdebiteuren                                   | 3.282         | 76           |
| Beleggingscrediteuren                                  | -226          | -            |
| Liquide middelen                                       | 668           | -            |
|  | <u>87.452</u> | <u>3.112</u> |

Per balansdatum zijn geen vastgoed beleggingen uitgeleend.

## Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

|                               | 31-12-2014     | 31-12-2013    |
|-------------------------------|----------------|---------------|
| Specificatie naar soort:      |                |               |
| Beursgenoteerde aandelen      | 960.039        | -             |
| Niet-beursgenoteerde aandelen | -              | 15.167        |
| Private equity aandelen       | 9.347          | -             |
| Beleggingsdebiteuren          | 1.161          | -             |
| Beleggingscrediteuren         | -138           | -             |
|                               | <u>970.409</u> | <u>15.167</u> |

Per balansdatum zijn geen aandelen uitgeleend.

## Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

|   | 31-12-2014       |              | 31-12-2013    |              |
|---|------------------|--------------|---------------|--------------|
|   |                  | In %         |               | In %         |
| Specificatie vastrentende waarden naar soort: |                  |              |               |              |
| Staatsobligaties                              | 3.245.015        | 76,9         | -             | -            |
| Bedrijfsobligaties                            | 462.981          | 11,0         | -             | -            |
| Leningen op schuldbekentenis                  | 1.069            | -            | -             | -            |
| Covered Fondsen                               | 192.946          | 4,6          | -             | -            |
| Inflation linked bonds                        | 4.422            | 0,1          | -             | -            |
| Obligatiebeleggingsfondsen                    | 309.741          | 7,4          | -             | -            |
| Beleggingsdebiteuren                          | 3                | -            | -             | -            |
| Niet gespecificeerd                           | -                | -            | 67.139        | 100,0        |
|   | <u>4.216.177</u> | <u>100,0</u> | <u>67.139</u> | <u>100,0</u> |

Per balansdatum zijn geen vastrentende waarden uitgeleend.

## Derivaten met positieve waarde

|                                    | 31-12-2014     | 31-12-2013 |
|------------------------------------|----------------|------------|
| Specificatie derivaten naar soort: |                |            |
| Valutaderivaten                    | 3.188          | -          |
| Rentederivaten                     | 894.347        | -          |
| Liquide middelen                   | 80             | -          |
|                                    | <u>897.615</u> | <u>-</u>   |

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met partijen met een hoge kredietwaardigheid, conform het tegenpartijbeleid. Bovendien worden vanuit het onderpandbeleid dagelijks staatsobligaties gewaardeerd en uitgewisseld.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- | Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- | Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2014:

| Type contract  | Contractomvang | Activa         | Passiva          |
|--|----------------|----------------|------------------|
| Futures  | 12.600         | -              | -                |
| Forward  | 716.398        | 3.188          | 22.216           |
| Interest rate swaps                                    | 364.900        | 894.347        | 407.070          |
| Liquide middelen                                       | -              | 80             | -                |
|  |                | <u>897.615</u> | <u>429.286</u>   |
|  |                | 31-12-2014     | 31-12-2013       |
| <b>Overige beleggingen</b>                             |                |                |                  |
| Beleggingsfondsen (Geldmarktfondsen)                   |                | 5.369          | 2                |
| Liquide middelen                                       |                | 9.201          | 6                |
| Beleggingscrediteuren                                  |                | -              | -640             |
| Infrastructuurfonds                                    |                | 27.044         | -                |
|  |                | <u>41.614</u>  | <u>-632</u>      |
|  |                | 2014           | 2013             |
| <b>2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen</b> |                |                |                  |
| Stand per 1 januari                                    |                | 3.633.559      | 3.685.144        |
| Overdracht per 1 januari 2014*                         |                | -3.633.559     | -                |
| Mutaties in boekjaar                                   |                | -              | -51.585          |
| Stand per 31 december                                  |                | <u>-</u>       | <u>3.633.559</u> |

\*Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen is onderdeel van de overdracht van middelen van het herverzekeringsdepot naar SPA per 1 januari 2014.

|  | <u>31-12-2014</u> | <u>31-12-2013</u> |
|--|-------------------|-------------------|
| <b>3. Vorderingen en overlopende activa</b>          |                   |                   |
| Vordering op werkgever inzake kostendeekkende premie | -                 | 4.419             |
| Vordering op herverzekeraar inzake buffervermogen    | -                 | 358.791           |
| Vordering op herverzekeraar inzake klantvermogen     | -                 | 285.868           |
| Vordering uit hoofde van herverzekerde bedragen      | 6.729             | -                 |
| Vordering op werkgever inzake premies                | 1.949             | 1.108             |
| Vordering uit hoofde van uitkeringen                 | 32                | -                 |
| Vordering op werkgever inzake kostenvergoeding       | 15                | 550               |
|  | <u>8.725</u>      | <u>650.736</u>    |

\*De vorderingen op de herverzekeraar inzake buffer- en klantvermogen zijn onderdeel van de overdracht van middelen van het herverzekeringsdepot naar SPA per 1 januari 2014.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

#### 4. Overige activa

|                  |               |               |
|------------------|---------------|---------------|
| Liquide middelen | <u>13.984</u> | <u>21.685</u> |
|------------------|---------------|---------------|

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

## PASSIVA

### 5. Stichtingskapitaal en reserves

#### Mutatieoverzicht eigen vermogen

|  | Beklemde reserve | Algemene reserve | Totaal    |
|--|------------------|------------------|-----------|
| Stand per 1 januari 2014                 | 358.791          | 397.197          | 755.988   |
| Uit bestemming saldo van baten en lasten | -                | 407.780          | 407.780   |
| Vrijval beklemde reserve                 | -358.791         | 358.791          | -         |
| Stand per 31 december 2014               | -                | 1.163.768        | 1.163.768 |

  

|  | Beklemde reserve | Algemene reserve | Totaal  |
|--|------------------|------------------|---------|
| Stand per 1 januari 2013                 | 366.129          | 194.802          | 560.931 |
| Uit bestemming saldo van baten en lasten | -7.338           | 202.395          | 195.057 |
| Stand per 31 december 2013               | 358.791          | 397.197          | 755.988 |

De beklemde reserve is vrijgevallen als gevolg van de overdracht van middelen van het herverzekeringsdepot naar SPA per 1 januari 2014 ten gunste van de algemene reserve.

|                                 | 31-12-2014 |       | 31-12-2013 |       |
|---------------------------------|------------|-------|------------|-------|
|                                 |            | In %  |            | In %  |
| <b>Solvabiliteit</b>            |            |       |            |       |
| Aanwezig vermogen               | 5.800.429  | 125,1 | 4.389.547  | 120,8 |
| Af: technische voorziening      | 4.636.661  | 100,0 | 3.633.559  | 100,0 |
| Eigen vermogen                  | 1.163.768  | 25,1  | 755.988    | 20,8  |
| Af: vereist eigen vermogen      | 512.382    | 11,1  | 272.517    | 7,5   |
| Vrij vermogen                   | 651.386    | 14,0  | 483.471    | 13,3  |
| Minimaal vereist eigen vermogen | 199.376    | 4,3   | 40.177     | 1,1   |
| Dekkingsgraad                   |            | 125,1 |            | 120,8 |

Vanwege het garantiecontract tot en met 2013 is voor het fonds het aanhouden van een vereist eigen vermogen volgens het FTK niet van toepassing. Aangezien het fonds per 1 januari 2014 is overgegaan naar eigen beheer van de pensioenverplichtingen is per 31 december 2013 het vereist eigen vermogen bepaald als ware het fonds al in eigen beheer.

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting Risicobeheer en derivaten.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen \* 100%.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de nominale dekkinggraad kan als volgt worden gespecificeerd:

|  | 2014         |
|--|--------------|
|  | %            |
| Dekkingsgraad per 1 januari              | 120,8        |
| Premie                                   | 1,7          |
| Uitkeringen                              | 0,4          |
| Toeslagverlening                         | -1,3         |
| Verandering van de rentetermijnstructuur | -23,5        |
| Rendement op beleggingen                 | 35,4         |
| Overige oorzaken                         | -8,4         |
| Dekkingsgraad per 31 december            | <u>125,1</u> |

#### **Herstelplan**

Vanwege de toereikende solvabiliteit is een herstelplan voor het fonds niet van toepassing.

#### **6. Technische voorzieningen**

##### **Mutatieoverzicht technische voorzieningen**

|                                  | Voorziening<br>pensioen-<br>verplichtingen |
|----------------------------------|--|
| Stand per 1 januari 2013         | 3.685.144                                  |
| Mutatie technische voorziening   | -51.585                                    |
| Stand per 31 december 2013       | <u>3.633.559</u>                           |
| Mutatie technische voorzieningen | 1.003.102                                  |
| Stand per 31 december 2014       | <u>4.636.661</u>                           |

|   | 2014             | 2013           |
|---|------------------|----------------|
| <b>Mutatie technische voorzieningen</b>                 |                  |                |
| Pensioenopbouw  | 129.001          | 132.090        |
| Toeslagen   | 39.709           | 46.584         |
| Rentetoevoeging   | 14.115           | 13.259         |
| Onttrekking voor pensioenuitkeringen                    | -67.649          | -66.692        |
| Onttrekking voor uitvoeringskosten                      | 963              | -1.334         |
| Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten         | 14.156           | 3.079          |
| Wijziging marktrente                                    | 876.125          | -168.074       |
| Wijziging overige actuariële uitgangspunten             | 2.791            | 7.161          |
| Resultaat op sterfte                                    | -298             | -6.489         |
| Resultaat op arbeidsongeschiktheid                      | -1.768           | -2.031         |
| Resultaat op mutaties en overige technische grondslagen | 2.315            | -9.138         |
| Overige resultaten                                      | -6.358           | -              |
|   | <u>1.003.102</u> | <u>-51.585</u> |

Voor de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting in de staat van baten en lasten.

Als gevolg van de invoering van de nieuwe Prognosetafel AG2014 is in het verslagjaar 2014 een last verantwoord van € 18,1 miljoen. Daarnaast is de berekeningsmethodiek voor de schadevoorziening gewijzigd, wat heeft geleid tot een bate in het verslagjaar 2014 van € 15,3 miljoen. In het mutatieoverzicht van de voorziening pensioenverplichting voor risico fonds is het totaaleffect van € 2,8 miljoen opgenomen onder 'wijziging overige actuariële uitgangspunten'.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (2014) en afgedekt door garantiecontract (2013):

|   | 31-12-2014    |                  | 31-12-2013    |                  |
|---|---------------|------------------|---------------|------------------|
|   | Aantal        |                  | Aantal        |                  |
| Deelnemers  | 14.935        | 2.165.481        | 12.342        | 1.232.622        |
| Gewezen deelnemers  | 15.954        | 1.277.741        | 12.419        | 1.424.453        |
| Pensioengerechtigden  | 4.303         | 1.085.719        | 3.705         | 877.208          |
| Indexatievoorziening ex-deelnemers Stichting Pensioenfonds Interpolis | -             | 39.997           | -             | 33.628           |
| Schadevoorziening   | -             | 62.330           | -             | 65.648           |
| IBNR-voorziening  | -             | 5.393            | -             | -                |
|   | <u>35.192</u> | <u>4.636.661</u> | <u>28.466</u> | <u>3.633.559</u> |

### Korte beschrijving van de pensioenregeling

SPA voert de Achmea pensioenregelingen uit voor alle werknemers van Achmea Interne Diensten N.V. en InShared Nederland B.V. die daarvoor in aanmerking komen. Basis voor de pensioenreglementen zijn de afspraken uit de Achmea-cao.

De pensioenregeling is verplicht voor alle werknemers van de aangesloten werkgevers op wie de Achmea-cao van toepassing is, dan wel voor die werknemers van de aangesloten werkgevers waarbij de deelname aan de pensioenregeling bij arbeidsovereenkomst is overeengekomen. Deze werknemers zijn deelnemer bij SPA met uitzondering van enkele in de statuten en/of de caoafspraken omschreven groepen.

De werkgever en de vakorganisaties zijn met ingang van 1 januari 2014 een nieuwe pensioenregeling overeengekomen. De nieuwe pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet en is gebaseerd op een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling die op basis van CDC wordt gefinancierd. CDC staat voor "Collectieve Defined Contribution". Binnen een pensioenregeling met een CDC-karakter is de financiering leidend en wordt er gestreefd naar een pensioenopbouw op basis van een middelloonregeling. Of de pensioenopbouw en toeslagverlening daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd is derhalve mede afhankelijk van de premie, de resultaten en financiële positie van SPA.

## Toeslagverlening

### *Toeslagverlening actieven en arbeidsongeschikten*

Jaarlijks kan SPA per 1 januari toeslagen verlenen op de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers en van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte (gewezen) deelnemers. Deze toeslagverlening is voorwaardelijk (categorie D6 van de toeslagenmatrix). Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening wordt geen bestemmingsreserve gevormd. De toeslag wordt uit de premie en het vrije vermogen van SPA betaald.

### *Toeslagverlening pensioengerechtigden, arbeidsongeschikten en gewezen deelnemers*

Jaarlijks kan SPA per 1 januari toeslagen verlenen op de premievrije aanspraken van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte (gewezen) deelnemers en gewezen deelnemers en op de pensioenrechten en/of pensioenaanspraken van pensioengerechtigden.

De per 31 december 2006 inactieve deelnemers van voormalig Pensioenfonds Interpolis hebben, onverminderd van wat hiervoor bepaald is, een garantieafpraak. Deze afspraak bestaat uit de toezegging dat de toeslagverlening tenminste bestaat uit een percentage op basis van de Consumentenprijsindex alle huishoudens, afgeleid over de periode van september tot september voorafgaand aan de indexatiedatum, met een afslag van 1,5% en een maximum van 4%. Dit is aan te merken als categorie E van de toeslagenmatrix. Voor deze indexatietoezegging wordt binnen SPA een voorziening aangehouden.

|   | <u>31-12-2014</u> | <u>31-12-2013</u> |
|---|-------------------|-------------------|
| <b>7. Overige schulden en overlopende passiva</b> |                   |                   |
| Derivaten met negatieve waarde                    | 429.286           | -                 |
| Schuld aan Gesepareerd Depot Garantie (GDG)       | -                 | 105               |
| Uitkeringen                                       | 1.753             | -                 |
| Te betalen kosten                                 | 4.334             | 1.114             |
| Waardeoverdrachten                                | 174               | -                 |
|   | <u>435.547</u>    | <u>1.219</u>      |

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

## Risicobeheer en derivaten

### **Solvabiliteitsrisico**

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

|  | 31-12-2014 | 31-12-2013 |
|--|------------|------------|
| Het surplus op FTK-grondslagen is als volgt: |            |            |
| Technische voorziening (FTK-waardering)      | 4.636.661  | 3.633.559  |
| Buffers:                                     |            |            |
| S1 Renterisico                               | 224.553    | -          |
| S2 Risico zakelijke waarden                  | 332.078    | -          |
| S3 Valutarisico                              | 38.103     | -          |
| S4 Grondstoffenrisico                        | -          | -          |
| S5 Kredietrisico                             | 38.946     | -          |
| S6 Verzekeringstechnisch risico              | 155.878    | -          |
| S7 Liquiditeitsrisico                        | -          | -          |
| S8 Concentratierisico                        | -          | -          |
| S9 Operationeel risico                       | -          | -          |
| S10 Actief beheerisico                       | -          | -          |
| Diversificatie effect                        | -277.176   | 272.517    |
| Totaal S (vereiste buffers)                  | 512.382    | 272.517    |
| Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)   | 5.149.043  | 3.906.076  |
| Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden) | 5.800.429  | 4.389.547  |
| Surplus                                      | 651.386    | 483.471    |

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Vanwege het garantiecontract tot en met 2013 is voor het fonds het aanhouden van een vereist eigen vermogen volgens het FTK niet van toepassing. Aangezien het fonds per 1 januari 2014 is overgegaan naar eigen beheer van de pensioenverplichtingen is per 31 december 2013 het vereist eigen vermogen bepaald als ware het fonds al in eigen beheer. Dit is niet uitgesplitst naar de diverse risico's (S-jes) en voor het vergelijk met 2014 opgenomen onder 'diversificatie effect'.

### Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

### **Marktrisico's (S1 - S4)**

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

### *Renterisico (S1)*

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

|   | 31-12-2014   |          | 31-12-2013   |          |
|---|--------------|----------|--------------|----------|
|   | Balanswaarde | Duration | Balanswaarde | Duration |
| Vastrentende waarden (voor derivaten)                         | 4.216.177    | 5,7      | 67.139       | -        |
| Totaal beleggingen (excl. derivaten met een negatieve waarde) | 5.783.981    | 17,6     | 84.786       | -        |
| Technische voorziening (FTK-waardering)                       | 4.636.661    | 20,9     | 3.633.559    | 19,9     |

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Renterisico's ten opzichte van de nominale verplichtingen worden zo veel mogelijk afgedekt middels renteswaps en vastrentende waarden. Er wordt derhalve naar een afdekking van 100% gestreefd. In 2014 werd 80% van het renterisico afgedekt.

Rentengevoeligheidsanalyse: Eén procent verschuiving naar beneden of naar boven van de gemiddelde rente betekent voor het fonds een verandering van de omvang van de berekende verplichtingen van circa 20,9% (2013: circa 19,9%).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

|                                     | 31-12-2014       |              | 31-12-2013    |              |
|-------------------------------------|------------------|--------------|---------------|--------------|
|                                     |                  | in %         |               | in %         |
| Resterende looptijd < 1 jaar        | 205.913          | 4,9          | -             | -            |
| Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar | 1.866.422        | 44,3         | -             | -            |
| Resterende looptijd > 5 jaar        | 2.143.842        | 50,8         | -             | -            |
| Niet gespecificeerd                 | -                | -            | 67.139        | 100,0        |
|                                     | <u>4.216.177</u> | <u>100,0</u> | <u>67.139</u> | <u>100,0</u> |

#### Prijrisico (S2 en S4)

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

|  | 31-12-2014    |              | 31-12-2013   |              |
|--|---------------|--------------|--------------|--------------|
|  |               | In %         |              | In %         |
| Specificatie vastgoed beleggingen naar aard: |               |              |              |              |
| Woningen                                     | 45.905        | 52,4         | -            | -            |
| Participaties in vastgoedmaatschappijen      | 37.823        | 43,3         | 3.036        | 97,6         |
| Beleggingsdebiteuren                         | 3.282         | 3,8          | 76           | 2,4          |
| Beleggingscrediteuren                        | -226          | -0,3         | -            | -            |
| Liquide middelen                             | 668           | 0,8          | -            | -            |
|  | <u>87.452</u> | <u>100,0</u> | <u>3.112</u> | <u>100,0</u> |

#### Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:

|                       |               |              |              |              |
|-----------------------|---------------|--------------|--------------|--------------|
| Europa                | 69.913        | 79,9         | -            | -            |
| Noord-Amerika         | 5.199         | 5,9          | -            | -            |
| Asia Pacific          | 6.698         | 7,7          | -            | -            |
| Australasia           | 1.918         | 2,2          | -            | -            |
| Beleggingsdebiteuren  | 3.282         | 3,8          | 76           | 2,4          |
| Beleggingscrediteuren | -226          | -0,3         | -            | -            |
| Liquide middelen      | 668           | 0,8          | -            | -            |
| Niet gespecificeerd   | -             | -            | 3.036        | 97,6         |
|                       | <u>87.452</u> | <u>100,0</u> | <u>3.112</u> | <u>100,0</u> |

|   | 31-12-2014     |              | 31-12-2013    |              |
|---|----------------|--------------|---------------|--------------|
|   |                | In %         |               | In %         |
| Specificatie aandelen naar sector:                    |                |              |               |              |
| Beleggingsinstellingen                                | 9.071          | 0,9          | -             | -            |
| Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars) | 200.296        | 20,6         | -             | -            |
| Nijverheid en industrie                               | 220.061        | 22,8         | -             | -            |
| Handel  | 207.764        | 21,4         | -             | -            |
| Overige dienstverlening                               | 297.881        | 30,7         | -             | -            |
| Diversen  | 34.313         | 3,5          | -             | -            |
| Beleggingsdebiteuren                                  | 1.161          | 0,1          | -             | -            |
| Beleggingscrediteuren                                 | -138           | -            | -             | -            |
| Niet gespecificeerd                                   | -              | -            | 15.167        | 100,0        |
|   | <u>970.409</u> | <u>100,0</u> | <u>15.167</u> | <u>100,0</u> |
| Specificatie aandelen naar regio:                     |                |              |               |              |
| Europa  | 249.813        | 25,7         | -             | -            |
| Noord-Amerika   | 589.438        | 60,7         | -             | -            |
| Wereldwijd  | 1.802          | 0,2          | -             | -            |
| Asia Pacific  | 96.889         | 10,0         | -             | -            |
| Australasia   | 27.001         | 2,8          | -             | -            |
| Emerging markets                                      | 4.443          | 0,5          | -             | -            |
| Beleggingsdebiteuren                                  | 1.161          | 0,1          | -             | -            |
| Beleggingscrediteuren                                 | -138           | -            | -             | -            |
| Niet gespecificeerd                                   | -              | -            | 15.167        | 100,0        |
|   | <u>970.409</u> | <u>100,0</u> | <u>15.167</u> | <u>100,0</u> |

#### Valutarisico (S3)

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de vreemde valuta van het fonds (dus ten opzichte van de Euro) daalt. Dit geldt voor de beleggingen waarvan de prijs niet in Euro's is. Dit valutarisico kan worden afgedekt door valutaderivaten. Het valutarisico wordt door het te managen zo veel mogelijk afgedekt. In 2014 werd het valutarisico volledig afgedekt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

|                           | Positie voor<br>afdekking | Valuta-<br>derivaten | Nettopositie na<br>afdekking 2014 | Nettopositie na<br>afdekking 2013 |
|---------------------------|---------------------------|----------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| Australische Dollar (AUD) | 28.782                    | -                    | 28.782                            | -                                 |
| Canadese Dollar (CAD)     | 40.616                    | -                    | 40.616                            | -                                 |
| Zwitserse Frank (CHF)     | 36.167                    | -33.372              | 2.795                             | -                                 |
| Deense Kroon (DKK)        | 5.762                     | -                    | 5.762                             | -                                 |
| Brits Pond Sterling (GBP) | 79.562                    | -77.801              | 1.761                             | -                                 |
| Hongkongse Dollar (HKD)   | 11.896                    | -                    | 11.896                            | -                                 |
| Israëlische Sjekel (ILS)  | 2.182                     | -                    | 2.182                             | -                                 |
| Japanse Yen (JPY)         | 79.698                    | -77.963              | 1.735                             | -                                 |
| Noorse Kroon (NOK)        | 2.539                     | -                    | 2.539                             | -                                 |
| Zweedse Kroon (SEK)       | 11.602                    | -                    | 11.602                            | -                                 |
| Singaporese Dollar (SGD)  | 5.692                     | -                    | 5.692                             | -                                 |
| US Dollar (USD)           | 637.882                   | -546.399             | 91.483                            | -                                 |
| Overige                   | 7.712                     | -                    | 7.712                             | -                                 |
|                           | <u>950.092</u>            | <u>-735.535</u>      | <u>214.557</u>                    | <u>-</u>                          |

#### **Kredietrisico (S5)**

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

|  | 31-12-2014       |              | 31-12-2013    |              |
|--|------------------|--------------|---------------|--------------|
|  |                  | In %         |               | In %         |
| Specificatie vastrentende waarden naar sector: |                  |              |               |              |
| Nederlandse Staat                              | 1.002.127        | 23,8         | -             | -            |
| Andere staten                                  | 2.305.008        | 54,7         | -             | -            |
| Financiële instellingen                        | 630.735          | 15,0         | -             | -            |
| Handels- en industriële instellingen           | 171.149          | 4,0          | -             | -            |
| Belangen in beleggingsinstellingen             | 107.155          | 2,5          | -             | -            |
| Beleggingsdebiteuren                           | 3                | -            | 67.139        | 100,0        |
|  | <u>4.216.177</u> | <u>100,0</u> | <u>67.139</u> | <u>100,0</u> |

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

|                      |                  |              |               |              |
|----------------------|------------------|--------------|---------------|--------------|
| Mature markets       | 4.200.739        | 99,6         | -             | -            |
| Emerging markets     | 15.435           | 0,4          | -             | -            |
| Beleggingsdebiteuren | 3                | -            | -             | -            |
| Niet gespecificeerd  | -                | -            | 67.139        | 100,0        |
|                      | <u>4.216.177</u> | <u>100,0</u> | <u>67.139</u> | <u>100,0</u> |

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

|  | 31-12-2014       |              |
|--|------------------|--------------|
|  |                  | In %         |
| AAA  | 1.432.899        | 34,0         |
| AA   | 2.142.444        | 50,8         |
| A  | 209.931          | 5,0          |
| BBB  | 302.617          | 7,2          |
| BB   | 38.294           | 0,9          |
| B  | 43.706           | 1,0          |
| CCC  | 23.303           | 0,6          |
| CC   | 152              | -            |
| Geen rating (m.n. hypotheek of onderhandse leningen die van nature geen rating hebben) | 22.831           | 0,5          |
|  | <u>4.216.177</u> | <u>100,0</u> |

### **Verzekeringstechnische risico (S6)**

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden, arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

#### *Langlevensrisico*

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2014 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

### *Overlijdensrisico*

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. De risico's verbonden aan overlijden voor de pensioendatum (vooroverlijden) zijn door het fonds verzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V.

### *Arbeidsongeschiktheidsrisico*

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. De risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn door het fonds verzekerd bij Achmea Schadeverzekeringen N.V.

### *Toeslagrisico*

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

### **Liquiditeitsrisico (S7)**

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst middels een maandelijks risicorapportage waarbij middels een tweetal toetsen (schokanalyses) wordt gemonitord of de beleggingen op korte termijn kunnen worden omgezet in liquiditeiten. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

### **Concentratierisico (S8)**

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2014 de volgende posten (percentage ten opzichte van het balanstotaal ultimo 2014 respectievelijk ultimo 2013):

|  | <u>31-12-2014</u> | <u>31-12-2013</u> |
|--|-------------------|-------------------|
| Franse staat   | 1.013.824         | -                 |
| Duitse staat   | 996.075           | -                 |
| Nederlandse staat  | 963.986           | -                 |
| BNP Paribas  | 153.741           | -                 |
| Deutsche Bank  | 123.810           | -                 |
| Hypotheek PVF Particuliere Hypothekenfonds                             | 131.130           | -                 |
| Vastgoedbeleggingen: North America Fund                                | -                 | 3.036             |
| Aandelen: BlackRock ACWI Superfund                                     | -                 | 15.167            |
| Vastrentende waarden: IPV Vastrentende Waarden Pool                    | -                 | 61.049            |
| Vastrentende waarden: Interpolis Pensioenen Global High Yield Pool     | -                 | 2.301             |
| Vastrentende waarden: Pictet - Global Emerging Debt                    | -                 | 1.659             |
| Vastrentende waarden: Stone Harbor Emerging Markets Local Curr Debt Fd | -                 | 2.130             |

## **Overige niet-financiële risico's**

### *Operationeel risico (S9)*

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Syntrus Achmea Vermogensbeheer (SAVB). Met SAVB zijn overeenkomsten en service level agreements gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Kasbank N.V.

Het vermogensbeheercontract met F&C Netherlands B.V. loopt tot 1 juli 2015.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer. Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer zijn een uitvoeringsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder, custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

### *Systeemrisico*

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

## **Actief management (S10)**

SPA belegt in principe passief, tenzij een bepaalde markt als inefficiënt wordt beoordeeld of anderszins aantrekkelijk wordt bevonden. Outperformance moet opwegen tegen de kosten van actief beleggen.

## **Verbonden partijen**

### *Identiteit van verbonden partijen*

Er is sprake van een relatie tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

### *Transacties met bestuurders*

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders, de directeur en medewerkers van het bestuursbureau nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds, op basis van de voorwaarden in het pensioenregeling.

### *Overige transacties met verbonden partijen*

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling wordt verwezen naar de uitvoeringsovereenkomst (onder "Overige gegevens" opgenomen).

## **Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen**

### *Langlopende contractuele verplichtingen*

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Het contract met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is met ingang van 1 januari 2014 afgesloten voor periode van 5 jaar. Deze overeenkomst eindigt per 31 december 2018. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2014 bedraagt circa € 2,9 miljoen.

Het fonds heeft een deel van het vermogensbeheer en het fiduciair beheer uitbesteed aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer N.V. De financiële administratie en het collateral management waren voor een periode van 1 jaar (tot en met 31 december 2014) overgegaan naar Syntrus Achmea Vermogensbeheer N.V. Per 1 januari 2015 is de financiële administratie en het collateral management overgegaan naar Kasbank N.V. Kasbank N.V. is tevens de custodian. Het contract met Syntrus Achmea Vermogensbeheer N.V. is afgesloten voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 3,0 miljoen. Het contract met Kasbank N.V. is eveneens afgesloten voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 0,4 miljoen.

## 6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

|   | 2014           | 2013           |
|---|----------------|----------------|
| <b>8. Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)</b> |                |                |
| Premiebijdragen   | 220.860        | 345.350        |
|   | <u>220.860</u> | <u>345.350</u> |

De kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

|                        |         |         |
|------------------------|---------|---------|
| Kostendeekkende premie | 185.265 | 345.350 |
| Feitelijke premie      | 220.860 | 345.350 |

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de markttrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2014 gepubliceerd door DNB).

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

|   |                |                |
|---|----------------|----------------|
| Actuarieel benodigde koopsom                  | 131.317        | 138.684        |
| Opslag voor uitvoeringskosten                 | 5.833          | 6.428          |
| Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen) | 9.849          | 1.799          |
| Premie toeslagverlening                       | 38.266         | 44.158         |
| Componenten herverzekeringspremie 2013        | -              | 154.281        |
|   | <u>185.265</u> | <u>345.350</u> |

De componenten herverzekeringspremie 2013 bestaan voornamelijk uit:

- | Dotatie voorziening omrekening sterfte grondslagen: € 114 miljoen
- | Risicopremie rendementsrisico: € 24 miljoen
- | Beleggingskosten: € 11 miljoen

Tot 31 december 2013 bestond met de werkgever een uitvoeringsovereenkomst, waarvan een bijdrage van de werkgever in de voorziening langlevensrisico in het herverzekeringsdepot onderdeel uitmaakte. Doel hiervan was om de waarde van de herverzekerde pensioenaanspraken op een nagenoeg gelijk niveau te brengen als de door het fonds gehanteerde pensioenverplichtingen. Met het vervallen van de uitvoeringsovereenkomst is deze bijdrage door de werkgever vervallen en is de premie gebaseerd op de fondsgrondslagen. Bij de overgang van herverzekerd contract naar eigen beheer is met de overdracht van de beleggingen de voorziening voor langlevensrisico samen met de andere verplichtingen overgedragen naar het fonds. Het fonds houdt hiervoor echter geen aparte voorziening aan, dit aangezien de voorziening pensioenverplichtingen uitgaat van actuele overlevingskansen.

## 9. Beleggingsresultaten risico fonds

|                               | Directe<br>beleggings-<br>opbrengsten<br>2014 | Indirecte<br>beleggings-<br>opbrengsten<br>2014 | Kosten van<br>vermogens-<br>beheer 2014 | Totaal 2014      |
|-------------------------------|---|---|---|------------------|
| Vastgoed beleggingen          | 4.991   | -2.209  | -11                                     | 2.771            |
| Aandelen                      | 3.816   | 25.516  | -62                                     | 29.270           |
| Vastrentende waarden          | 98.339  | 362.976   | -15                                     | 461.300          |
| Derivaten                     | 20.918  | 780.773   | -17                                     | 801.674          |
| Overige beleggingen           | 86  | 30.026  | -290                                    | 29.822           |
| Overige opbrengsten en lasten | -   | -15.828   | -6.730                                  | -22.558          |
|                               | <u>128.150</u>                                | <u>1.181.254</u>                                | <u>-7.125</u>                           | <u>1.302.279</u> |

In 2014 bleek dat de beleggingen in het depotverslag 2013 € 15,8 miljoen te hoog zijn gepresenteerd. Dit is veroorzaakt doordat bij het opstellen van het depotverslag niet van de juiste definitieve standen van een viertal beleggingsrekeningen is uitgegaan. Bij de overdrachten van de beleggingen zijn de middelen tegen de juiste stand overgekomen.

|                               | Directe<br>beleggings-<br>opbrengsten<br>2013 | Indirecte<br>beleggings-<br>opbrengsten<br>2013 | Kosten van<br>vermogens-<br>beheer 2013 | Totaal 2013   |
|-------------------------------|---|---|---|---------------|
| Vastgoed beleggingen          | 156   | 57  | -                                       | 213           |
| Aandelen                      | -   | 1.550   | -                                       | 1.550         |
| Vastrentende waarden          | -   | 292   | -                                       | 292           |
| Overige beleggingen           | -   | 3   | -                                       | 3             |
| Overige opbrengsten en lasten | -   | -   | -11.435                                 | -11.435       |
|                               | <u>156</u>                                    | <u>1.902</u>                                    | <u>-11.435</u>                          | <u>-9.377</u> |

2014

2013

## 10. Overige baten

|  |   |     |
|--|---|-----|
| Intrest aanvullende storting werkgever | - | 101 |
|--|---|-----|

## 11. Pensioenuitkeringen

|                       |               |               |
|-----------------------|---------------|---------------|
| Ouderdomspensioen     | 53.774        | 53.465        |
| Partnerpensioen       | 11.181        | 10.425        |
| Wezenpensioen         | 463           | 378           |
| Arbeidsongeschiktheid | 1.922         | 2.196         |
| Afkopen               | 195           | 504           |
|                       | <u>67.535</u> | <u>66.968</u> |

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2014 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 0,90% voor Pensioenreglement 1 en 2 en 1,08% voor Pensioenreglement 2006B (2013 voor alle Pensioenreglementen: 1,35%).

|                                      | 2014  | 2013  |
|--------------------------------------|-------|-------|
| <b>12. Pensioenuitvoeringskosten</b> |       |       |
| Administratiekosten                  | 4.051 | 3.367 |
| Accountantskosten                    | 100   | 136   |
| Actuariskosten                       | 35    | 190   |
| Kosten bestuursbureau                | 1.650 | 1.883 |
| Projectkosten                        | 667   | 1.185 |
| Overige kosten                       | 683   | 1.001 |
|                                      | 7.186 | 7.762 |

De betaalde accountantskosten bedragen in 2014 in totaal € 100 duizend (2013: € 136 duizend). Deze hebben voor 2014 in zijn geheel betrekking op controlewerkzaamheden van de jaarrekening 2014 van het pensioenfonds. Deze werkzaamheden zijn zowel in 2014 als 2013 uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2014 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het pensioenfonds in het boekjaar 2014 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2014 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

#### Bezoldiging Personeelsleden

De kosten van het bestuursbureau worden door de werkgever doorbelast aan het fonds. Voor 2014 betreft dit € 1,0 miljoen aan lonen, € 70 duizend aan sociale lasten, € 253 duizend aan pensioenpremies en € 306 duizend aan overige personeelkosten.

#### Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst.

#### Bezoldiging bestuurders

Bestuursleden in dienst van Achmea ontvangen geen vergoeding, gepensioneerde bestuursleden en de leden van de raad van toezicht wel, evenals de gepensioneerde leden van de deelnemersraad (tot 30 juni 2014) en het verantwoordingsorgaan. Deze vergoedingen hebben betrekking op werkzaamheden verband houdende met bestuurs- en commissievergaderingen en bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten.

#### 13. Mutatie technische voorzieningen

|   |           |          |
|---|-----------|----------|
| Pensioenopbouw  | 129.001   | 132.090  |
| Toeslagen   | 39.709    | 46.584   |
| Rentetoevoeging   | 14.115    | 13.259   |
| Onttrekking voor pensioenuitkeringen                    | -67.649   | -66.692  |
| Onttrekking voor uitvoeringskosten                      | 963       | -1.334   |
| Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten         | 14.156    | 3.079    |
| Wijziging marktrente                                    | 876.125   | -168.074 |
| Wijziging overige actuariële uitgangspunten             | 2.791     | 7.161    |
| Resultaat op sterfte                                    | -298      | -6.489   |
| Resultaat op arbeidsongeschiktheid                      | -1.768    | -2.031   |
| Resultaat op mutaties en overige technische grondslagen | 2.315     | -9.138   |
| Overige resultaten                                      | -6.358    | -        |
|   | 1.003.102 | -51.585  |

### *Pensioenopbouw*

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

### *Toeslagen*

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Per 1 januari 2015 is een voorwaardelijke toeslag verleend van 0,75% voor slapers en gepensioneerden. Voor de SBZ populatie zijn de opgebouwde rechten voor 1 januari 2014 verhoogd met 0,05% in aanvulling op de door SBZ zelf verleende toeslagen.

### *Rentetoevoeging*

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,379% (2013: 0,351%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2013.

### *Onttrekking voor pensioenuitkeringen*

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

### *Onttrekking voor uitvoeringskosten*

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

### *Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten*

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

### *Wijziging marktrente*

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

### *Wijziging overige actuariële uitgangspunten*

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Vanaf boekjaar 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2014 van het Actuariel Genootschap (AG). De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Als gevolg van de invoering van de nieuwe AG-Prognosetafel is in het verslagjaar 2014 een last verantwoord van € 18,1 miljoen.

Daarnaast is de berekeningsmethodiek voor de schadevoorziening gewijzigd. Tot en met 31 december 2013 werd de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de vrijgestelde premies wegens arbeidsongeschiktheid. Vanaf 1 januari 2014 wordt de schadevoorziening bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken met betrekking tot arbeidsongeschiktheid. Verschil hiertussen is bijvoorbeeld de solvabiliteitsopslag en kostenopslagen die wel in de vrijgestelde premies zijn inbegrepen maar niet in de aanspraken. Dit heeft geleid tot een bate in het verslagjaar 2014 van € 15,3 miljoen.

Het conversieresultaat tenslotte was € 6,4 miljoen positief.

|   | 2014           | 2013       |
|---|----------------|------------|
| <b>14. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen</b> |                |            |
| Mutatie waarde herverzekeringspolissen                          | -              | 51.585     |
| <b>15. Saldo overdrachten van rechten risico fonds</b>          |                |            |
| Inkomende waardeoverdrachten                                    | -11.023        | -10.043    |
| Inkomende waardeoverdrachten collectief                         | -6.658         | -          |
| Uitgaande waardeoverdrachten                                    | 4.787          | 10.516     |
|   | <u>-12.894</u> | <u>473</u> |

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

De inkomende waardeoverdrachten collectief bestaat uit de overdracht van de SBZ Schadereserve AO ad € 6,7 miljoen.

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

|   |        |         |
|---|--------|---------|
| Toevoeging aan de technische voorzieningen  | 18.951 | 15.701  |
| Onttrekking aan de technische voorzieningen | -4.795 | -12.622 |

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

|  |        |        |
|--|--------|--------|
| - de overgenomen pensioenverplichting  | -1.270 | -5.658 |
| - de overgedragen pensioenverplichting | 8      | 1.491  |

#### 16. Herverzekeringen

|  |               |                 |
|--|---------------|-----------------|
| Premies herverzekering   | 10.990        | 309.721         |
| Totaal premies   | <u>10.990</u> | <u>309.721</u>  |
| Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen (incl. afkopen) | -             | -53.969         |
| Uitkeringen van herverzekerd nabestaanden- en wezenpensioen    | -             | -11.031         |
| Uitkeringen van herverzekerd arbeidsongeschiktheidspensioen    | -             | -2.196          |
| Overige uitkeringen uit hoofde van garantiecontract            | -             | -10.009         |
| Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden                  | -5.918        | -               |
| Resultaatdeling uit hoofde van herverzekering                  | -             | -166.702        |
| Totaal uitkeringen   | <u>-5.918</u> | <u>-243.907</u> |
|  | <u>5.072</u>  | <u>65.814</u>   |

|                           | 2014   | 2013 |
|---------------------------|--------|------|
| <b>17. Overige lasten</b> |        |      |
| Overige lasten            | 45.358 | -    |

Het negatieve resultaat als gevolg van de overdracht van middelen van het herverzekeringsdepot naar SPA per 1 januari 2014 ten bedrag van € 45,7 miljoen is het resultaat van de lagere waardering van de technische voorzieningen ultimo 2013 in het depot in vergelijking met het fonds.

In 2014 is er nog een bate van € 0,3 miljoen ontstaan als gevolg overige effecten.

### **Belastingen**

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

### **Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur**

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Achmea heeft de jaarrekening 2014 vastgesteld in de vergadering van 18 juni 2015.

Apeldoorn, 18 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Achmea  
Het bestuur

J.R.P. van den Brink  
Voorzitter

A.M. de Graaf  
Secretaris

T.J. van der Helm  
Bestuurslid

G.T.J. Meulenbroek  
Bestuurslid

F.J. Mittertreiner  
Bestuurslid

R.B. Raghoe  
Bestuurslid

J.M.M. van Tuyl  
Bestuurslid

G.C.M. Warmerdam  
Bestuurslid

G.A.M. van Son  
Bestuurslid

## **OVERIGE GEGEVENS**

## OVERIGE GEGEVENS

### 1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

#### *Nieuwe financieel toetsingskader*

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (hierna nFTK) ingegaan. Vanaf 2015 gelden andere eisen omtrent de waardering van de verplichtingen en de bepaling van de dekkingsgraad. Hieronder wordt aangegeven wat de impact is van de wijzigingen op het fonds per 31 december 2014.

#### *Waardering technische voorzieningen*

Voor de waardering van de technische voorziening wordt gebruik gemaakt van de actuele risicovrije rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Deze rentetermijnstructuur wordt gebaseerd op actuele markttrentes voor looptijden tot 20 jaar en groeit daarna richting een Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR bedraagt 4,2%. De driemaandsmiddeling van de rente wordt niet meer toegepast vanaf 1 januari 2015.

De impact van het niet meer toepassen van de driemaandsmiddeling op de technische voorziening van het fonds bedraagt 240.339 per eind december 2014, de technische voorziening stijgt hiermee van 4.636.661 naar 4.877.000. De dekkingsgraad daalt hierdoor van 125,1% naar 118,9%.

#### *Dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad*

De actuele dekkingsgraad wordt in 2015 berekend door de waarde van het vermogen te delen door de waarde van de technische voorziening. Aangezien de technische voorziening gewaardeerd wordt op basis van de actuele rentetermijnstructuur kan de dekkingsgraad sterk fluctueren met de dagkoersen op de financiële markten. Daarom wordt naast de actuele dekkingsgraad een meer stabiele dekkingsgraad geïntroduceerd, de beleidsdekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad voor het fonds is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste twaalf maanden van de actuele dekkingsgraad. In de middeling worden de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden meegenomen.

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 124,2% per eind december 2014.

#### *Vereiste dekkingsgraad (VDG)*

De rekenregels voor de vereiste dekkingsgraad worden aangepast. Deze wijziging is al in 2011 aangekondigd in het document "Uitwerking herziening berekeningssystematiek vereist eigen vermogen" van juni 2011. Naast de wijzigingen uit dit document in de rekenregels geldt dat ook voor de VDG de nieuwe UFR van toepassing is.

Omdat alle dekkingsgraden die ten grondslag liggen aan de beleidsdekkingsgraad gebaseerd zijn op een rente met driemaandsmiddeling is het ook toegestaan om de VDG per 1 januari 2015 te berekenen o.b.v. een rente met diemaandsmiddeling.

De VDG wijzigt door de gewijzigde rekenregels en nieuwe UFR (zonder driemaandsmiddeling) van 111,1% naar 114,2%.

#### *Financiële positie*

De financiële positie van het fonds wordt bepaald aan de hand van de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad moet ten minste het niveau hebben van de vereiste dekkingsgraad. Als de beleidsdekkingsgraad van het fonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en maakt het fonds een herstelplan.

Op basis van het nFTK is er geen sprake van een tekortsituatie.

## **2 Uitvoeringsovereenkomsten**

SPA en de aangesloten ondernemingen hebben uitvoeringsovereenkomsten afgesloten. Hierin is de relatie tussen SPA en de betreffende aangesloten onderneming geregeld. Daarbij verplicht de aangesloten onderneming zich om alle relevante deelnemersgegevens tijdig, juist en volledig aan SPA te verstrekken. Daarnaast zeggen de aangesloten ondernemingen toe om de overeengekomen financiële bijdragen te voldoen.

SPA verplicht zich op zijn beurt tegenover de aangesloten ondernemingen om:

- | alle werknemers als deelnemer op te nemen, met wie de aangesloten ondernemingen een pensioenovereenkomst hebben gesloten en die daarvoor volgens de pensioenregeling in aanmerking komen;
- | de pensioenregeling uit te voeren en hierbij de statuten na te leven;
- | alle informatieverplichtingen na te leven die volgen uit wettelijke voorschriften.

De overeenkomst heeft een looptijd van vijf jaar. In een dienstverleningsovereenkomst zijn de afspraken tussen SPA en de aangesloten ondernemingen vastgelegd voor een goede uitvoering van de uitvoeringsovereenkomst.

## **3 Bestemming van het saldo van baten en lasten**

### *Statutaire regeling*

Jaarlijks besluit het bestuur of een bedrag en zo ja, welk bedrag in de reserve zal worden gestort.

### *Voorstel*

Het saldo van baten en lasten over 2014 is volledig gemuteerd in de algemene reserve van het fonds.

## 4 ACTUARIËLE VERKLARING

### Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Achmea te Utrecht is aan Aon Consulting Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

### Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

### Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- | heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- | heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

### Oordeel

Mijn oordeel is mede gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat met uitzondering van artikel 137 is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Ik heb een voorbehoud gemaakt ten aanzien van artikel 137, aangezien er geen consistentietoets is uitgevoerd op basis van de per 1 januari 2014 gewijzigde situatie.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Achmea is naar mijn mening voldoende.

Eindhoven, 18 juni 2015

Ir. M.J.M. Pernot AAG  
verbonden aan Aon Consulting Nederland cv

## 5 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Achmea

### **Verklaring betreffende de jaarrekening**

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2014 van Stichting Pensioenfonds Achmea te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014, het kasstroomoverzicht en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

### **Verantwoordelijkheid van het bestuur**

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

### **Verantwoordelijkheid van de accountant**

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

### **Oordeel**

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Achmea per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

**Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen**

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 18 juni 2015

KPMG Accountants N.V.

W. Teeuwissen RA

## **BIJLAGEN**

## 1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

|                                   | 2014   |        | 2013   |        |
|-----------------------------------|--------|--------|--------|--------|
|                                   | Aantal | Aantal | Aantal | Aantal |
| <b>Deelnemers*</b>                |        |        |        |        |
| Stand vorig boekjaar              |        | 12.342 |        | 12.802 |
| Toetredingen/herintredingen       | 569    |        | 684    |        |
| Ontslag met premievrije aanspraak | -1.236 |        | -991   |        |
| Ingang pensioen                   | -62    |        | -82    |        |
| Overlijden                        | -26    |        | -11    |        |
| Andere oorzaken**                 | 3.348  |        | -60    |        |
|                                   |        | 2.593  |        | -460   |
| Stand einde boekjaar              |        | 14.935 |        | 12.342 |
| <b>Gewezen deelnemers*</b>        |        |        |        |        |
| Stand vorig boekjaar              |        | 12.419 |        | 12.010 |
| Ontslag met premievrije aanspraak | 1.236  |        | 989    |        |
| Waardeoverdrachten                | -84    |        | -107   |        |
| Ingang pensioen                   | -276   |        | -134   |        |
| Overlijden                        | -26    |        | -17    |        |
| Afkopen                           | -19    |        | -281   |        |
| Andere oorzaken**                 | 2.704  |        | -41    |        |
|                                   |        | 3.535  |        | 409    |
| Stand einde boekjaar              |        | 15.954 |        | 12.419 |
| <b>Pensioengerechtigden</b>       |        |        |        |        |
| Stand vorig boekjaar              |        | 3.705  |        | 3.467  |
| Ingang pensioen                   | 449    |        | 333    |        |
| Overlijden                        | -102   |        | -84    |        |
| Beëindiging pensioen              | -26    |        | -23    |        |
| Afkopen                           | -24    |        | -1     |        |
| Andere oorzaken**                 | 301    |        | 13     |        |
|                                   |        | 598    |        | 238    |
| Stand einde boekjaar              |        | 4.303  |        | 3.705  |
|                                   |        | 35.192 |        | 28.466 |

\* Door de overgang in 2014 van de pensioenadministratie van AP&L naar Syntus Achmea Pensioenbeheer zijn de gewezen deelnemers met premievrijstelling in 2014 opgenomen onder deelnemers. In het jaarrapport 2013 waren de gewezen deelnemers met premievrijstelling opgenomen onder de gewezen deelnemers. In bovenstaande tabel sluiten de gegevens over 2013 aan met het jaarrapport 2013 en zijn de gegevens 2014 gebaseerd op de nieuwe indeling.

\*\* De andere oorzaken voor 2014 worden vrijwel volledig verklaard door herschikking van polissen bij de conversie en opname van SBZ en directie.

## 2 REGELINGEN

### Regeling I: voor deelnemers geboren vanaf 1 januari 1950 en/of in dienst na 31 december 2005

#### **Pensioensysteem**

- | Middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie.

#### **Pensioenrichtleeftijd**

De eerste van de maand waarin de deelnemer de leeftijd van 67 jaar bereikt of de eerdere door de deelnemer zelf gekozen datum, binnen de door het reglement aangegeven grenzen.

#### **Pensioengevend salaris**

- | Levenslang ouderdomspensioen:  
12 maal het vaste maandsalaris plus vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en overige vaste toeslagen; voor zover van toepassing vermeerderd met variabele inkomensbestanddelen en variabel salaris uitbetaald in het vorige kalenderjaar.

#### **Franchise**

De franchise bedraagt op 1 januari 2014 € 14.854,- (fulltimer). De franchise wordt jaarlijks aangepast. Hierbij wordt de algemene salarisontwikkeling van de Achmea-CAO gevolgd.

#### **Pensioengrondslag**

Pensioengevend salaris minus franchise.

#### **Toeslagen**

- | Ouderdomspensioen actieven (inclusief arbeidsongeschikten):  
Algemene salarisontwikkeling bij werkgever (voorwaardelijk).
- | Ouderdomspensioen en partnerpensioen niet-actieven (gewezen deelnemers en pensioengerechtigden):  
Prijsontwikkeling (voorwaardelijk).

#### **Op te bouwen pensioensoorten**

- | Levenslang ouderdomspensioen.
- | Levenslang partnerpensioen.
- | Wezenpensioen.

Levenslang ouderdomspensioen:

Per deelnemingsjaar 2% van de pensioengrondslag.

Partnerpensioen:

Opbouw per deelnemersjaar van 1,4% van de pensioengrondslag.

Wezenpensioen:

Opbouw per deelnemersjaar van 0,28% van de pensioengrondslag. Voor volle wezen wordt dit bedrag verdubbeld.

#### **Pensioensoorten op risicobasis**

- | Tijdelijk partnerpensioen:  
Maximale Anw-uitkering voor een nabestaande zonder kinderen, verminderd met het bedrag dat de nabestaande aan Anw ontvangt.

### **Opbouwperiode**

Vanaf aanvang deelnemerschap, doch niet vóór 1 januari 2000, tot de pensioendatum. Ook de bij aanvang aan het fonds overgedragen rechten worden binnen het fonds uitgevoerd.

- | Levenslang ouderdomspensioen:  
Uitkering vanaf 67 jaar.
- | Levenslang partnerpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer.
- | Tijdelijk partnerpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer, tot AOW-gerechtigde leeftijd of eerder overlijden nabestaande.
- | Wezenpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer, tot 18 jaar kind, verlenging tot 27 jaar bij studerende of arbeidsongeschikte kinderen.

### **Regeling 2: voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en in dienst voor 1 januari 2006**

#### **Pensioensysteem**

- | Middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie voor levenslang ouderdomspensioen.
- | Eindloonregeling voor tijdelijk ouderdomspensioen.

#### **Pensioenrichtleeftijd**

De eerste van de maand waarin de deelnemer de leeftijd van 62 jaar bereikt en/of de eerdere of latere door de deelnemer zelf gekozen datum, binnen de door het reglement aangegeven grenzen.

#### **Pensioengevend salaris**

- | Levenslang ouderdomspensioen:  
12 maal het vaste maandsalaris plus vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en overige vaste toeslagen; voor zover van toepassing vermeerderd met variabele inkomensbestanddelen en variabel salaris uitbetaald in het vorige kalenderjaar.
- | Tijdelijk ouderdomspensioen:  
12 maal het vaste maandsalaris plus vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en overige vaste toeslagen; voor zover van toepassing vermeerderd met de variabele inkomensbestanddelen uitbetaald in het vorige kalenderjaar en het gemiddelde van het variabel salaris uitbetaald in de afgelopen vijf jaar.

#### **Franchise**

De franchise bedraagt op 1 januari 2014 € 15.854,- (fulltimer). De franchise wordt jaarlijks aangepast. Hierbij wordt de algemene salarisontwikkeling van de Achmea-CAO gevolgd.

#### **Pensioengrondslag**

Pensioengevend salaris minus franchise.

#### **Levenslang ouderdomspensioen**

Opbouw per deelnemingsjaar 2% van de in het jaar geldende pensioengrondslag.

#### **Tijdelijk ouderdomspensioen**

Opbouw per deelnemingsjaar 1,75% van het laatst vastgestelde pensioengevend salaris.

#### **Toeslagen**

- | Ouderdomspensioen actieven (inclusief arbeidsongeschikten):  
Algemene salarisontwikkeling bij werkgever (voorwaardelijk).
- | Ouderdomspensioen en partnerpensioen niet-actieven (gewezen deelnemers en pensioengerechtigden):  
Prijsontwikkeling (voorwaardelijk).

### **Op te bouwen pensioensoorten**

- | Levenslang ouderdompensioen.
- | Tijdelijk ouderdompensioen.
- | Partnerpensioen (inclusief opslag voor wezenpensioen).

### **Pensioensoorten op risicobasis**

- | Tijdelijk partnerpensioen.

### **Opbouwperiode**

Vanaf aanvang deelnemerschap, doch niet vóór 1 januari 2000, tot de pensioendatum. Ook de bij aanvang aan het fonds overgedragen rechten worden binnen het fonds uitgevoerd.

- | Levenslang ouderdompensioen:  
Uitkering vanaf 65 jaar.
- | Tijdelijk ouderdompensioen:  
Uitkering 62 jaar tot 65 jaar.
- | Partnerpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer.
- | Tijdelijk partnerpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer tot 65-jarige leeftijd.
- | Wezenpensioen:  
Uitkering na overlijden (gewezen) deelnemer, tot 18 jaar kind, verlenging tot 27 jaar bij studerende of arbeidsongeschikte kinderen.

### **Partnerpensioen ten behoeve van partner als bedoeld in het pensioenreglement**

70% van het bereikbare levenslange ouderdompensioen voor actieve deelnemers en voor niet-actieve deelnemers 70% van het opgebouwde levenslange ouderdompensioen.

### **Tijdelijk partnerpensioen**

Maximale Anw-uitkering verminderd met het bedrag dat de nabestaande aan Anw ontvangt.

### **Wezenpensioen**

14% van het (bereikbare) levenslange ouderdompensioen. Voor volle wezen wordt dit bedrag verdubbeld.

### **Regeling Pensioenreglement 2006 B**

Voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en in dienst voor 1 januari 2006 (oud SPI-deelnemers).

Voor hen geldt de beschrijving als onder Regeling 1 met de volgende afwijkingen (op hoofdlijnen):

- | De pensioenrichtleeftijd is 62 jaar (61 jaar voor (gewezen) deelnemers op wie de CAO voor het Verzekeringsbedrijf Buitendienst van toepassing was).
- | Tussen 62 (61) jaar en 65 jaar wordt naast het levenslang ouderdompensioen een tijdelijk ouderdompensioen uitgekeerd. Het te bereiken tijdelijk ouderdompensioen is gelijk aan 2,5% per deelnemersjaar van het laatst voor de pensioendatum vastgestelde franchisebedrag.
- | Wijze van indexering wijkt af van die van Pensioenreglement 1 voor niet-actieven (gewezen deelnemers en pensioengerechtigden).
- | Pensioengevend salaris: 12 maal het vaste maandsalaris plus vakantietoeslag en, indien van toepassing, de 13e maand. Het pensioengevend salaris wordt in aanmerking genomen tot een maximum bedrag van (in 2014) € 92.123,-.
- | Het tijdelijke partnerpensioen bedraagt 22% van het partnerpensioen.

### **3 VERKLARING PENSIOENTERMINOLOGIE**

Ter verduidelijking van het jaarverslag verklaren wij de navolgende technische pensioentermen. Voor een volledig overzicht van de pensioentermen verwijzen wij u naar het reglement van ons pensioenfonds.

#### **Anw**

De uitkering die de nabestaande onder bepaalde voorwaarden ontvangt volgens de Algemene Nabestaandenwet (Anw).

#### **Deelnemer**

De werknemer op wie de Achmea CAO van toepassing is of de werknemer met wie deelname aan de pensioenregeling van het fonds bij arbeidsovereenkomst is overeengekomen.

#### **Franchise**

Een bedrag waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt, omdat er van wordt uitgegaan dat de AOW daarin voorziet. In 2014 bedraagt de franchise € 14.854,-. De franchise wordt jaarlijks aangepast aan de salarisontwikkeling bij de werkgever.

#### **Gewezen deelnemer**

De deelnemer van wie het deelnemerschap anders dan door overlijden of pensionering is geëindigd en die premievrije aanspraken heeft tegenover het fonds.

#### **Gepensioneerde**

De (gewezen) deelnemer die op basis van het reglement een uitkering van levenslang of tijdelijk pensioen geniet.

#### **Levenslang ouderdomspensioen**

Het pensioen dat de (gewezen) deelnemer van het fonds ontvangt vanaf de pensioenrichtleeftijd tot aan zijn / haar overlijden.

#### **Loonindexcijfer**

De index van de lonen volgens de Achmea CAO en omvat de salarisontwikkeling bij de werkgever die geldt voor de salarisschaalbedragen, zoals opgenomen in de CAO voor het voorgaande kalenderjaar.

#### **Partnerpensioen**

Het pensioen dat de nabestaande van de (gewezen) deelnemer ontvangt na overlijden van de (gewezen) deelnemer.

#### **Pensioendatum**

De pensioendatum en / of de eerdere of latere datum die de deelnemer zelf kiest, binnen de in het reglement bepaalde grenzen.

#### **Pensioengrondslag**

Het pensioengevend salaris verminderd met de franchise.

#### **Premievrije aanspraken**

De pensioenaanspraken waarop de deelnemer bij beëindiging van deelneming recht heeft op basis van de doorgebrachte deelnemertijd.

**Prijsindexcijfer**

Het indexcijfer van de consumentenprijsindex (CPI) dat geldt voor alle huishoudens afgeleid, zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

**Rekenrente**

De rente waarmee bij de vaststelling van de technische voorzieningen rekening wordt gehouden, betreft de rentetermijnstructuur van DNB.

**Tijdelijk partnerpensioen**

Het pensioen dat de nabestaande van de deelnemer of de gepensioneerde, welke direct aansluitend op een dienstverband bij Achmea is gepensioneerd, ontvangt tot AOW-gerechtigde leeftijd.

**Tijdelijk ouderdompensioen**

Het pensioen dat de (gewezen) deelnemer ontvangt vanaf de pensioendatum tot de 65-jarige leeftijd.

**Toeslag op pensioen**

De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers. De verhoging van premievrije pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen van gewezen deelnemers en gepensioneerde (gewezen) deelnemers.

**Verzekerden**

Hieronder vallen de deelnemers, de gewezen deelnemers en de gepensioneerde (gewezen) deelnemers.